

1 § Val av vice ordförande i Riksrevisionens parlamentariska råd

Företogs val av vice ordförande i Riksrevisionens parlamentariska råd.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs till

vice ordförande i Riksrevisionens parlamentariska råd
Billy Gustafsson (S)

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 6 maj.

3 § Avsägelser

Tredje vice talmannen meddelade att *Suzanne Svensson* (S) avsagt sig uppdragen som suppleant i trafikutskottet och som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet från och med den 13 maj.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och Europarådets svenska delegation

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Suzanne Svensson som ledamot i trafikutskottet, Katarina Köhler som suppleant i trafikutskottet och Jonas Gunnarsson som suppleant i Europarådets svenska delegation.

Tredje vice talmannen meddelade vidare att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält Marie Wickberg som suppleant i skatteutskottet och näringsutskottet under Erik A Erikssons ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade valda *från och med den 13 maj* till

ledamot i trafikutskottet
Suzanne Svensson (S)

suppleant i trafikutskottet
Katarina Köhler (S)

Tredje vice talmannen förklarade vald till

suppleant i Europarådets svenska delegation
Jonas Gunnarsson (S)

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 maj–13 juni* till

suppleant i skatteutskottet
Marie Wickberg (C)

suppleant i näringsutskottet
Marie Wickberg (C)

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2010/11:352

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:352 Ungas väg in på arbetsmarknaden
av Sara Karlsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 7 juni 2011.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 6 maj 2011

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2010/11:353

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:353 Utdrag ur belastningsregistret för arbets-
sökande

av Josefin Brink (V)

Interpellationen kommer att besvaras den 7 juni 2011.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.
Stockholm den 6 maj 2011
Arbetsmarknadsdepartementet
Hillevi Engström (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Prot. 2010/11:101
12 maj

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM104 Direktiv om bostadslåneavtal *KOM(2011)142* till finansutskottet

2010/11:FPM105 Meddelande om en rymdstrategi för Europeiska unionen *KOM(2011)152* till näringsutskottet

7 § Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU22
Skärpt straff för köp av sexuell tjänst (prop. 2010/11:77)

Anf. 1 ANNA WALLÉN (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater står bakom alla våra reservationer, men här och nu yrkar jag bifall bara till reservationerna 1 och 5.

Vi socialdemokrater har arbetat aktivt mot sexköp i många år, både i Sverige och internationellt. Att köpa eller försöka köpa sexuella tjänster är sedan den 1 januari 1999 kriminaliserat. Straffet är böter eller upp till sex månaders fängelse. När lagstiftningen kom innebar den en viktig markering mot utnyttjandet av framför allt kvinnor.

Lagstiftningen har funnits i drygt elva år och har haft en positiv effekt. Den svenska lagstiftningen mot sexköp har uppmärksammat internationellt, inte minst för att flera länder ser den tydliga kopplingen mellan människohandel och prostitution. För att kunna bekämpa människohandel för sexuella ändamål krävs ett tydligt avståndstagande från prostitution.

Den utvärdering av sexköpslagen som nu har skett visar att lagen mot köp av sexuella tjänster har haft avsedd effekt. Den utgör ett viktigt instrument för att förebygga och bekämpa människohandel och prostitution. I utvärderingen menar också polisen att det är uppenbart att sexköpslagen har fungerat som en barriär för människohandlare som överväger att etablera sig i Sverige. Kriminalisering av sexköp har också inneburit att antalet män som uppger att de vid något tillfälle har köpt sex har minskat.

Vi delar utvärderingens slutsatser om att sexköpslagen har en avskräckande effekt. Det visar inte minst det faktum att gatuprostitutionen har minskat.

Stödet för sexköpslagen är starkt. I undersökningar som har gjorts uppger mer än 70 procent av de tillfrågade att de tycker att sexköpslagen är positiv.

Samtidigt har utvärderingen av sexköpslagen visat att trots att det finns fängelse i straffskalan har alla sexköpare dömts till böter. Vid inget tillfälle har fängelse dömts ut.

För att ytterligare stärka skyddet för dem som utnyttjas i prostitution har vi socialdemokrater vid flera tillfällen motionerat om att det är dags att höja straffet för sexköp. Regeringen föreslår nu i sin proposition att straffet för sexköp ska höjas från dagens sex månaders fängelse till ett års fängelse. Det är en välkommen förändring som vi står bakom.

Enligt utvärderingen finns det i dag inget hinder mot att en person som har utnyttjats i prostitution har ställning som målsägande i ett mål om sexköp. Men det krävs en prövning i varje enskilt fall.

Vi socialdemokrater anser att det måste bli tydligare att en person som har blivit utsatt för prostitution kan bli målsägande och få skadestånd. Skadestånd bör bli regel om sexköp har skett och det föreligger försvårande omständigheter, exempelvis om personen befinner sig i en skyddslös eller annars utsatt situation eller blir utnyttjad av andra eller utsätts för tvångsliknande eller annan förnedrande behandling.

Vi anser också att det finns anledning att utreda huruvida personer som utnyttjas i prostitution ska anses som brottsoffer och därmed kunna få skadestånd.

När vi nu här i Sverige skärper sexköpslagen och därmed visar allvarligheten i dessa handlingar måste vi också vara medvetna om att det sker sexköp av ett stort antal svenskar som befinner sig utomlands. Människohandel, barnsexturism och prostitution visar på en omänsklig syn där individer betraktas som sexslavar som kan köpas och utnyttjas på en marknad. Varan eller offret kan återanvändas om och om igen, vilket gör verksamheten oerhört inkomstbringande.

I många länders lagstiftning är köparens behov överordnade den utnyttjades. Vi har ett gemensamt ansvar för att skydda såväl barn som vuxna mot prostitution. Just därför kriminaliserades sexköp i Sverige 1999. Det är nu hög tid att vi tar ytterligare ett steg framåt. Vi ska inte exportera sexslaveriet utomlands. Även svenskar som köper sex i andra länder ska kunna fällas för detta i Sverige.

Vi vill att regeringen ska se över på vilket sätt kravet på dubbel straffbarhet för sexköp ska kunna tas bort och återkomma med ett förslag till riksdagen.

Det är också viktigt att den svenska regeringen driver frågan om sexköpslagen i EU. Man måste tydliggöra att prostitution och människohandel har starka samband. Aktiva åtgärder från den svenska regeringen internationellt ger goda möjligheter att påverka andra länder i EU att anamma idén om att kriminalisera köp av sexuella tjänster.

Jag är oerhört besviken på att Alliansen inte tar lika allvarligt på dessa frågor som vi. Alla vi som är ute och reser i världen kan inte undgå att se sexslavhandeln. På barer säljs kvinnor till framför allt män, och

ofta är kvinnorna mycket unga. Sexköparna har också öppet köp om de inte är nöjda och kan komma tillbaka och hämta en ny prostituerad.

Att ingenting göra för att förhindra att svenskar köper sex i andra länder, ofta fattigare, är som en tyst acceptans. Tycker inte Alliansens företrädare att kvinnor, pojkar och flickor är lika mycket värda oavsett var de bor i världen?

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Roza Güclü Hedin, Kerstin Haglö, Arhe Hamednaca och Laila Olsen (alla S).

Anf. 2 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Fru talman! Vi har i dag att behandla justitieutskottets betänkande om skärpt straff för köp av sexuell tjänst.

Huvudpunkten i betänkandet behandlar förslaget om att skärpa straffmaximum för köp av sexuell tjänst från sex till tolv månader. Så långt delar jag och Miljöpartiet regeringens inställning. Det är rimligt att göra nyanser och erkänna att det faktiskt finns betydligt allvarligare fall av sexköp. Men på några områden tycker vi i Miljöpartiet att man bör gå längre än vad regeringen vill. Vi har också några reservationer som jag vill yrka bifall till. Vi står givetvis bakom alla tre reservationerna. Men jag kommer särskilt att yrka bifall till reservation 1 och reservation 5. Reservation 1 handlar om dubbel straffbarhet och reservation 5 om det europeiska samarbetet.

Jag vill säga några ord om varför jag tycker att de här punkterna är så viktiga. Prostitution är inte ett brott i alla länder, men överallt är det tätt länkat till organiserad kriminalitet och människohandel. I Sverige har vi genom vår restriktiva lagstiftning faktiskt gjort skillnad. Vi har under de drygt tio år som lagstiftningen varit i kraft sett positiva förändringar.

Gatuprostitutionen har halverats. Det är svårt att se att inte detta skulle vara en direkt följd av kriminaliseringen av sexköp, särskilt när man jämför med hur det ser ut i de andra nordiska länderna. Gatuprostitutionen i Danmark och Norge var, när man mätte det här 2008, runt tre gånger så stor jämfört med hur det såg ut i Sverige. Norge följde den 1 januari 2009 efter Sveriges exempel och kriminaliserade. Då gjorde man en undersökning i Bergen, och man kunde direkt se en kraftfull minskning av gatuprostitutionen även där. Den samlade bild som finns är att det, när prostitutionen ökat i de övriga nordiska länderna, inte har skett på samma sätt i Sverige.

Det man verkligen också behöver ha ögonen på är situationen på Internet, som är den första kontaktarenan för sexköp. Vi menar därför att det finns all anledning att öka insatserna för att på frivillig väg undersöka och kontrollera nätets roll. Ungdomsstyrelsen har konstaterat att de flesta ungdomar som utnyttjats sexuellt mot betalning har fått sin första kontakt via Internet.

Förbudet mot sexköp har, förutom att personer i Sverige har lagförts, haft en starkt normerande verkan i vårt samhälle. Det är normförändringar som då de gått tillräckligt långt också är en viktig pusselbit för att minska det totala sexuella våldet och uppnå mer av jämställdhet. Vi har gjort det genom att samhället pekat med hela handen och sagt att prostitution är ett allvarligt samhällsproblem som skadar inte bara enskilda och personer i deras närhet, vänner och familj, utan faktiskt hela samhället.

Prot. 2010/11:101

12 maj

Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Utredningen, som har utvärderat tillämpningen av förbudet mot sexuell tjänst, har konstaterat att förbudet mot köp av sexuell tjänst också motverkat etableringen av organiserad brottslighet i Sverige, precis som Anna tog upp här tidigare. Man anser att den här typen av kriminalitet faktiskt har betydligt mindre omfattning i Sverige än i andra jämförbara länder, och man hänvisar till Rikskriminalpolisen, som anser att det är uppenbart att förbudet fungerar som en tydlig barriär mot människohandlare och kopplare som överväger att etablera sig i Sverige.

Med den här framgångssagan menar vi att det är hög tid att faktiskt ta ett steg ut i världen. Det är två saker till som behöver göras. Det ena är att man behöver se om det går att ta bort den dubbla straffbarheten för sexköp. Vi menar att samma typ av regler och lagar som gäller på det här området ska gälla när man åker utomlands, just för att det i stor utsträckning handlar om en normerande lag. Ska man argumentera för det felaktiga i att köpa en annan människas sextjänster måste det var lika fel att köpa dem i något annat land som i Sverige. Visst, jag kan faktiskt se svårigheter med själva genomförandet. Men varför, om vi nu kan välja att göra någonting bra, bara se svårigheter och juridiska spetsfundigheter i stället för att fortsätta den linje som Sverige har haft och försöka göra någonting bra ännu bättre?

I det här sammanhanget är det också viktigt att peka på de internationella möjligheterna och Sveriges möjligheter att påverka arbetet i EU. Där delar jag föregående talaresh syn på hur vi måste stärka det arbetet och jobba vidare.

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Kerstin Haglö, Laila Olsen och Anna Wallén (alla S).

Anf. 3 LENA OLSSON (V):

Fru talman! Jag står givetvis bakom alla reservationer, men för tidsvinnande yrkar jag bifall till reservation 1 och 5, tror jag att det var, samma som S och Miljöpartiet.

Vi debatterar i dag ett förslag om skärpt straff för sexköp. Jag vill också säga att jag instämmer till fullo i vad föregående talare har tagit upp. Jag behöver inte upprepa en del av det som redan är sagt.

Regeringen presenterade i juni 2010 en utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst. Man kan konstatera att den minskade gatuprostitutionen är en direkt följd av den sexköpslag som trädde i kraft 1999. Där var även Vänsterpartiet drivande för att få till stånd en kriminalisering av sexköp. Enligt Jari Kuosmanens forskning har det svenska förbudet haft stor effekt. Antalet svenska män som köper sex har minskat avsevärt här i Sverige.

Det är glädjande, vill jag säga, att regeringen nu skärper straffet för sexköp – det blir nu upp till ett år. Men jag vill också säga att man måste fokusera hårdare på förebyggande åtgärder. Det handlar bland annat om att stötta de prostituerade när det gäller att ta sig ur prostitutionen. Man måste också förbättra samlevnadsundervisningen i skolan. Vi måste helt enkelt förebygga med väldigt tidiga insatser för att motverka morgondagens sexköpare.

Vi i Vänsterpartiet vill i denna debatt göra tydligt att prostitutionen är ett stort problem. Det följer också annan brottslighet i dess spår, och det

får väldigt negativa konsekvenser för de prostituerade. Majoriteten av de prostituerade är kvinnor, men det är också män och pojkar.

Vi anser att människors och kvinnors kroppar inte är till salu. Det är inte okej att utnyttja billig eller gratis arbetskraft, tycker vi. Vi tycker inte heller att det är okej att köpa andras organ eller deras livmödrar. Det är inte okej att tala om någons frihet när det i de allra flesta fall i fråga om prostitution handlar om ett tvång. Det är ett tvång där man känner: Till detta var jag nödd och tvungen för att klara livhanken.

Jag har många gånger sagt att detta är dagens slaveri och att det är vår skyldighet att värna alla dem som far illa och utnyttjas i prostitutionen och stoppa handeln med kvinnors och människors kroppar. Jag vill i den här kammaren säga att det betyder väldigt mycket. Jag tänker på alla de föräldrar som jag har frågat: Skulle du vilja att ditt barn hamnade i prostitution? Jag har aldrig fått ett ja som svar på den frågan. Jag har alltid fått ett nej.

Vi kan också konstatera att våldet mot prostituerade är omfattande. Upprepade fall av grova våldtäkter och grov misshandel är enligt forskningen väldigt vanligt. Uppfattningen är att man har köpt sig en vara och därför också har makten att bestämma hur den varan ska behandlas. Därför är det viktigt att man utreder den här skadestandsfrågan, som vi redan har varit inne på. Det allvarliga är också att det är mycket annan kriminalitet som försiggår vid sidan av prostitutionen.

Vi har kriminaliserat sexköp. Jag tycker att det är dags att nu ta ett steg till. Det som inte är okej här i Sverige är det väl inte heller okej att åka ut och göra utomlands? Vänsterpartiet menar att alla kvinnor är lika skyddsvärda oavsett vilket land de bor i. Tycker Alliansen det? Därför bör man se över kravet på att ta bort dubbel straffbarhet.

Jag har en reservation som jag inte har lyft fram, men jag vill ändå prata om den. Den handlar om inrättandet av ett nationellt center mot prostitution och människohandel. Det är detta vi tar upp i reservation 4. Vänsterpartiet har motionerat om det här. Det är angeläget att ett center kommer till stånd. Tyvärr finns inte detta med i regeringens förslag. Utredningens förslag hade det med. Detta beklagar vi.

Vi vill införa ett sådant här centrum, som ska ha specialistkompetens på området. Det bör även arbeta med kunskapsspridning och information gentemot myndigheter och yrkesgrupper. I Norge finns redan ett sådant center, som visar gott resultat. De tar emot klienter från hela landet. Det finns till exempel verksamheter som terapi, stöd, utbildning och hälsovård. Centret bedriver också uppsökande verksamhet.

Fru talman! Jag vill slutligen säga något om det som vi redan har varit inne på – arbetet inom EU. Det är nu dags för Alliansen att på allvar köra hårt med vår sexköpslag och marknadsföra den hårdare. EU-parlamentet har nu beslutat att prostitution är en del av mäns våld mot kvinnor. Jag kan med stolthet säga att detta har skett tack vare Vänsterpartiets företrädare i parlamentet Eva-Britt Svensson, som gjorde det stora jobbet och såg till att detta blev verklighet. Jag hoppas att ni kör på nu. Det tycker parlamentet i alla fall, och det borde också regeringen göra.

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Kerstin Haglö, Arhe Hamednaca, Laila Olsen och Anna Wallén (alla S).

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

Anf. 4 CAROLINE SZYBER (KD):

Fru talman! Det är nu över tolv år sedan som Sverige införde lagen om förbud mot köp av sexuell tjänst, också känd som sexköpslagen. Sverige var då det första land i världen som kriminaliserade köp av sex, men inte försäljning. Tanken med lagen var att ge verktyg för att på olika sätt bekämpa prostitution och ta tydligt parti för den svagare parten. Lagen vill visa att det inte är acceptabelt att köpa en annan människas kropp. Det är en allvarlig form av förtryck och en människokränkande handling som bör bekämpas.

Lagen har debatterats flitigt både före och efter införandet. Efter det att lagen hade funnits en tid fanns det naturligtvis behov av en rejäl utvärdering av dess första tio år. Utvärderingen presenterades förra året. Den visar att lagen har bidragit till att prostitutionen har minskat. Enligt Rikskriminalpolisen har förbudet mot sexköp även haft en avskräckande effekt på den organiserade brottslighet som ägnar sig åt människohandel. Polis och åklagare är i huvudsak nöjda med tillämpningen. Det visade sig dock att sedan 2001 har påföljden i 85 procent av fallen enbart blivit 50 dagsböter. Bara i ett fåtal fall har försvårande omständigheter lyfts fram och gett en annan påföljd än just böter.

Av den genomgång av praxis som utredningen redogjorde för framgår att närmare omständigheter vid enskilda brott mot förbud av köp av sexuell tjänst kan variera, ibland mycket. Utvärderingen visar att det finns flera fall där omständigheterna rimligen borde ha påverkat straffet. Sexköpslagen är i grunden väldigt bra. Men vi har också sett att den varken avskräcker tillräckligt mycket eller används tillräckligt mycket.

Det är en grundläggande princip att allvarigare brott ska bedömas hårdare än mindre allvarliga. Så har det uppenbarligen inte varit i fallen med sexköp. Alliansregeringen föreslår mot denna bakgrund – det som har framkommit i utvärderingen och att den tydliga praxisutvecklingen på området har gått åt fel håll – att maxstraffet för köp av sexuell tjänst bör höjas från sex månaders fängelse till ett års fängelse. Syftet är att göra det enklare att döma allvarigare brott strängare än mindre allvarligt brott. Höjningen innebär också en möjlighet att häkta den misstänkte. Det medför att polisen kan genomöka den anhöllnes dator eller bostad för att få bevis. Möjligheten att utdöma fängelsedomar kan också öka. Sammantaget kan därmed sexualbrotten bättre förebyggas, och man kan ge fler fällande domar.

Efter att alliansregeringen föreslog skärpta straff har det kommit ett starkt stöd från flera remissinstanser. En klar majoritet instämde eller hade inte något emot förslaget. Exempel på dem som har varit positiva är Åklagarmyndigheten, Sveriges Kvinnolobby, Advokatsamfundet och Barnombudsmannen.

Fokus med straffskärpningen är att det inom straffskalan kan vara lättare att beakta omständigheterna i det enskilda fallet. Syftet med straffskärpningen är således inte att alla sexköp ska dömas hårdare, utan att ge utrymme för domstolarna att döma de allvarigare sexköpsbrotten hårdare. Det är viktigt att individuella omständigheter får större genomslagskraft och att förutsättningarna för en nyanserad bedömning ökar.

Fru talman! Kristdemokraterna och flera andra allianspartier har under lång tid väckt motioner där man har yrkat på att straffet ska skärpas för människohandel, också kallad trafficking. Det är mycket kränkande

när handel med människor normalt sett ger lägre straff än andra ringa brott. Såväl polis som flera brottsofferjourer och frivilligorganisationer har sagt att den svenska sexköpslagen har gjort Sverige mindre attraktivt för människohandel. Den svenska ståndpunkten innebär framför allt en långsiktig markering om att köp av en annans människas kropp är både omoraliskt och oacceptabelt. Det mycket omdebatterade svenska ställningstagandet i frågan har väckt ett enormt intresse för dess tillämpning och effekter såväl inom Sverige som utanför, främst eftersom det för första gången är köparna som brottsbeläggs och inte de prostituerade. Sambandet mellan prostitution och människohandel är tydligt. För mig är det klart att människohandel bäst bekämpas genom att bekämpa prostitution. Den svenska sexköpslagen är ett uttryck för vilket samhälle vi vill ha.

Jag säger det igen: Det är viktigt att allvarliga brott bedöms strängare än mindre allvarliga brott och att lika allvarliga brott bedöms lika strängt. Det är därför viktigt att omständigheterna vid brottet köp av sexuell tjänst spelar roll. Det kan exempelvis handla om att den som utför en sexuell tjänst är i en speciellt utsatt situation, exempelvis i en nyttjande- eller beroendeställning. Det kan också handla om att personen är ett offer för människohandel.

I många fall kan det enligt oss finnas skäl att se allvarigare på brottet än vad vi hittills har gjort under den tid som vi har haft lagstiftningen på plats. Utvärderingen visar att straffvärdet många gånger har legat över böter. I en del fall har det närmast sig straffmaximum eller borde rentav ha legat över de sex månader som tidigare har varit maxstraff. Det kan handla om situationer när brottet har tydliga likheter med brottet sexuellt tvång. Man befinner sig i ett sådant underläge att man även om inga direkta hot har uttalats upplever det som närmast omöjligt att vägra sex.

Det är mot denna bakgrund och behovet av att göra en mer nyanserad bedömning av straffvärdet vid lika allvarliga brott som vi nu föreslår en straffhöjning från sex månaders fängelse till ett års fängelse.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I detta anförande instämde Pia Hallström och Patrick Reslow (båda M) samt Roger Haddad (FP).

Anf. 5 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Jag och Caroline Szyber är överens i mycket, framför allt om att sexköpslagen här i Sverige har fungerat bra på så sätt att prostitutionen har minskat.

Men det finns också en kristdemokratisk riksdagsledamot som har lagt fram ett förslag som liknar det vi nu föreslår om att man ska kriminalisera sexköp utomlands. Jag ska läsa ett stycke ur hennes förslag, som hon lade fram i höstas: Människovärdet är lika stort i exempelvis Thailand som i Sverige, och ett övergrepp där är lika stort som här. Att köpa någons kropp är ett allvarligt brott, och det som betraktas som ett allvarligt brott när det begås i Sverige borde vara ett brott även om det sker utomlands. Ett undantag från regeln om dubbel straffbarhet kan göra att svenskars sexköpande minskar markant även utomlands såsom det har minskat i Sverige efter att sexköpslagen infördes.

Jag undrar varför Caroline Szyber inte backar upp sin partikamrat i den här frågan. Vi gör ju en liknande analys, att det här är ett jättestort problem. Du säger att det är omoraliskt och oacceptabelt att köpa sex. Gäller det inte om man köper sex av prostituerade i andra länder?

Anf. 6 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Anna Wallén har en bra utgångspunkt, men det här är en enskild motion. Är det någonting man då ska ta fasta på för att det här ska funka är det att det måste vara en universell tillämpning.

Vi ser nu bland annat över hur vi ska kunna ha en gemensam utredningsorder inom Europa, där vi i Sverige inte vill att kvinnor som har kommit hit och gjort en abort ska kunna straffas i sina hemländer. Ett land som Uganda kriminaliserar nu homosexualitet. Ska de som har varit i Sverige på semester kunna fällas för sådana brott när de kommer tillbaka till Uganda? Vi anser att det är en grundläggande mänsklig rättighet att ha rätt till sin sexuella läggning liksom det är en kvinnas rätt att få välja om hon vill göra abort eller inte.

Vi stänger inte dörren, men vi säger att det är ett väldigt komplext problem. Om man tittar på andra brott kan man notera att regeringen har sagt att det är förenat med väldigt stora svårigheter att göra den här inskränkningen. Då vill jag lyfta upp det positiva samarbete som svenska polisen har med polisen i Thailand. Det har lett till flera olika fällande domar. Det är mer så jag tror att vi ska jobba.

Sedan har vi, vilket jag inte tycker riktigt lyftes fram heller, under ordförandeskapet jobbat otroligt mycket med att få fram den svenska ståndpunkten. Vi har varit tydliga med att vi vill att den svenska sexköpslagen ska gå på export.

Anf. 7 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Jag börjar från slutet där Caroline Szyber säger att ni gjorde väldigt mycket under det svenska EU-ordförandeskapet för att sprida den svenska sexköpslagen. Det håller inte jag alls med om. Man tryckte upp ett A 4-papper och delade ut, men man lyfte aldrig upp frågan på den viktiga politiska agendan.

Sedan blir jag också upprörd över att Alliansen och Caroline Szyber förringar problemet med sexturismen genom att ta upp märkliga jämförelser med abortturism och homosexuella gärningar. Det vi diskuterar nu är sexköp och prostituerade som är oerhört utsatta. Ni försöker liksom ta er runt det för att slippa undan den här frågan.

Justitieminister Beatrice Ask sade i en artikel i Svenska Dagbladet att sexhandeln ska bekämpas på alla möjliga och omöjliga sätt. Men det kan inte gälla längre. Det är bara tomma ord från justitieministern.

Det finns oerhört mycket som vi kan göra och det här är ett möjligt sätt. En sådan här lag finns också i Norge sedan 2009. Det är klart att vi kan göra det om vi vill. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi värnar alla människors lika värde oavsett var i världen de bor.

Anf. 8 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Då vill jag börja med påståendet att vi bara har kopierat upp ett papper. Det är verkligen att förringa det stora arbete som vi har gjort. Det var flera konferenser och det har också nämnts i Stockholms-

programmet. Att säga att det bara var ett papper tycker jag visar att ni egentligen borde gå igenom lite vad vi gjorde under det svenska ordförandeskapet.

Det vi försöker problematisera är den komplexitet som finns, där vi försöker jämföra med andra länders kriminalisering av sådant som inte är kriminaliserat i Sverige. Vi väljer i så fall att öppna en dörr. När justitieminister Beatrice Ask har sagt att hon vill göra både det som är möjligt och det som är omöjligt har hon också sagt att vi ska försöka vända på alla stenar som finns.

Att redan nu i ett enda slag genomföra motionsförslaget, utan att det har utretts och när vi känner till de problem som finns med den stora utredningsorder som vi nu faktiskt förhandlar, är det här att gå för långt utan att man har mer på fötterna. Är det någonting som vi vill göra tydligt är det att vi också vill lyfta fram den svenska sexköpslagen på export och vi vill lyfta upp det goda exemplet där svensk polis samarbetar med thailändsk polis. Det har lett till flera fällande domar. Den norska dubbla straffbarheten har inte lett till avsevärt fler fällande domar.

Det vi vill är att kvinnor som har prostituerat sig mot sin egen vilja ska få skydd och att de män som har köpt de här kvinnorna ska straffas för sina brott. Då gäller det också att vi ser till att det straffet går att utfärda. Och det går inte så, om man tittar på den norska modellen, som det polissamarbete som ändå finns mellan svensk och internationell polis.

Anf. 9 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Jag kan också säga att jag och Caroline Szyber är överens om stora delar. Men jag har några frågor. Det är bland annat det som debatterades med den socialdemokratiska talaren förut. Jag skulle vilja ställa en ganska kort fråga. Det gäller människors lika värde. Anser Caroline Szyber att kvinnor i andra länder är lika skyddsvärda som de i Sverige?

Anf. 10 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Tack, Lena Olsson! På den korta frågan ger jag ett kort svar. Absolut!

Det vi har som utgångspunkt är att vi vill att de ska känna att de har ett skydd, ett rejält skydd. Det är därför vi gör så att vi försöker lyfta fram den svenska sexköpslagen. Vi försöker också trycka på ett samarbete. Det räcker inte att Sverige har en fin lag på ett papper. Det gäller att de kvinnorna också känner att de män som har köpt dem mot deras vilja ska få ett straff.

Anf. 11 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Tack för ett kort svar! Jag kan inte tolka det här på något annat sätt. Vi säger ju i vår reservation att man ska utreda det här. Samtidigt vill vi faktiskt ha bort den dubbla straffbarheten. Men allting måste ju utredas innan. Det är glasklart.

Det var nog 2008 som Inger Davidson, KD, då vice ordförande i justitieutskottet, uttryckte att hon tyckte att Sverige i den pågående översynen skulle titta på den norska lagstiftningen. Hon tyckte alltså att det här var klart intressant. Man intervjuade också justitieministern som tyckte

att det här var klart intressant. Också Folkpartiets företrädare då, Birgitta Ohlsson, tyckte att det var klart intressant. Så här har man uttryckt sig.

Jag menar att Kristdemokraterna många gånger värnar om alla människors rättighet. Vi behöver inte dra in någonting annat i det här, utan jag betraktar det, som jag sade i talarstolen, som dagens slaveri. Det är inget annat. Då är det inte principer som ska råda. Principen om dubbel straffbarhet har vi tagit bort när det gäller brott mot barn. Det är väl lika självklart att man också skulle kunna göra det här.

Anf. 12 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med. Det vi ska säga är någonstans att vi jättegärna kan titta på Norge. Jag, till skillnad från oppositionen, har noga verkligen tittat på Norge. Det har inte lett till så många fler fällande domar som man vill. Det är jättefint och ser bra ut på papper, men det vi i första hand ska göra är att exportera den svenska sexköpslagen. Vi är väldigt ensamma, både inom Europa och i övriga världen, med att över huvud taget ha den här synen, att se kvinnor som brottsoffer och att vilja hjälpa dem.

Det vi i första hand ska göra är att lyfta fram de goda exemplen. Man har till exempel märkt, efter att Norge har infört sexköpslagen enligt svensk modell, att statistiken har gått ned. Men att försöka öppna upp någonting som inte är klart och att öppna upp för att andra länder i så fall ska få utreda och göra dubbel straffbarhet för brott här som vi inte alls ser som brott är någonting som vi inte anser är bra.

Anf. 13 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att Caroline Szyber klargör att sexköpslagen ska gå på export. Men du säger i ditt inlägg, Caroline, att sambandet är tydligt mellan människohandel och prostitution. I en värld där människohandeln växer och sexturismen ökar behöver man ju göra ännu fler saker internationellt. Vi i Sverige ser ju att vi har någonting som har lyckats. Vi har möjligheter att gå vidare med det.

Jag tycker att det vore fantastiskt bra om vi kunde få regeringen att återkomma med inriktningen att se över om det inte är möjligt att ändå göra någonting när det gäller den dubbla straffbarheten. Vi har gjort det när det gäller barn, precis som föregående talare sade, och jag tror att det skulle kunna vara möjligt utan att man öppnar upp för en rad andra konsultigheter som skulle kunna hända. Och jag tror att det är helt nödvändigt för att minska den väldigt destruktiva utveckling som pågår internationellt sett när det gäller människohandel och prostitution.

Anf. 14 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med om att det är en destruktiv och väldigt olycklig utveckling där det verkligen går åt fel håll. Men vi står fast vid att det är en komplex fråga, och där fick även alliansregeringen stöd från flera remissinstanser. Ja, vi har gjort undantag för barn, men även i de fallen har det varit mycket svårt att få fällande domar.

Dagens debatt handlar om en straffskärpning. I dag får vi inte de domar som det var avsett att vi skulle få när lagen kom på plats. Vi kan inte baka in den dubbla straffbarheten bara för att det låter bra på papper, utan

vi vill att den ska få rejäl effekt. Vi känner i dag inte att den skulle kunna få det.

Prot. 2010/11:101
12 maj

Anf. 15 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Fru talman! Det är min uppfattning att den stora effekten som den svenska sexköpslagen har haft har varit att den har varit normerande. Det handlar inte om att man har lyckas fälla en massa människor, utan det är någonting som har hänt i det svenska samhället.

Samtidigt kan man se diskussioner på Internet om vart man bäst åker för att köpa sex. Det är en sorts självklarhet att det är helt okej att prata om detta.

Jag tror att den här normerande verkan, som faktiskt skulle kunna inträffa om vi också förbjöd sexturismen där man åker utomlands för att köpa sex, skulle kunna ha en ganska kraftfull effekt.

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

Anf. 16 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Den har varit normerande, men den har varit normerande i Sverige. Den har inte varit normerande i övriga världen. Det är det jag försöker säga. Tyvärr går det åt fel håll. Är det någonting vi ska göra för att få en rejäl förändring är det att trycka på att synen på prostitutionen har ett samband med synen på människohandel.

Men att vi lägger in en dubbel straffbarhet innebär inte att andra länder ändrar sin syn. De måste ändra sin egen lagstiftning. Det var det som alliansregeringen och utvärderingen kom fram till, och det var det som även flera remissinstanser lyfte fram i sitt svar.

Anf. 17 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Fru talman! 6 kap. 11 § brottsbalken om straff för köp av sexuell tjänst upplevs i vissa sammanhang som kontroversiell. Diskussionen både för och emot denna lagstiftning är ofta högljudd. Vissa hävdar att eftersom sexköp är en handling mellan två vuxna, jämbördiga parter finns det inte något skäl att ha en sådan lag. Andra anser att det är självklart att det inte handlar om två jämbördiga parter, och därför är lagen viktig. Några anser att om det är förbjudet att köpa borde det även vara förbjudet att sälja. Ytterligare andra anser att när man inför förbud mot sexköp kommer verksamheten att gå under jorden, och utsatta kvinnor blir än mer utsatta.

Jag vill slå fast att vi moderater anser att det är bra att köp av sexuell tjänst är kriminaliserat. Det är mycket bra för den enskilda utsatta, oftast kvinnan, och bra för att markera att samhället inte tycker att prostitution är okej.

Utifrån att lagstiftningen mot köp av sexuell tjänst varit gällande under drygt tio år beslutade regeringen 2008 att tillsätta en utredning med uppdrag att utvärdera tillämpningen och de effekter som förbudet har fått. Syftet med utredningen var att undersöka hur bestämmelserna fungerat i verkligheten och vilka effekter de haft på förekomsten av prostitution och människohandel.

Utredningen konstaterar att det självfallet är svårt att utvärdera något som aldrig varit helt och fullt accepterat. Men efter en genomgång av rapporter och studier och efter jämförelser med våra skandinaviska

grannländer konstaterar utredningen att allt tyder på att kriminaliseringen av sexköp har bidragit till att bekämpa prostitution.

Grunderna för slutsatserna har tidigare talare lyft fram, så jag tänker inte återkomma till den delen. Men jag tänker ändå prata lite om att motverka människohandel för sexuella ändamål. Utredningen konstaterar att studier visar att detta är mindre omfattande i Sverige än i andra länder. Rikskriminalpolisen säger att det är uppenbart att den här lagstiftningen har fungerat som en barriär för människohandlare och kopplare som överväger att etablera sig i Sverige. De väljer i stället andra länder och platser.

Utredningen kan även konstatera att lagstiftningen har haft en normativ betydelse. Svenska folkets attityder till prostitution ligger nu i samklang med samhällets inställning till prostitution som en ej önskvärd företeelse. Utvärderingens resultat är positivt och visar att förbudet gett resultat. Det är utmärkt.

Låt mig så komma in på vårt betänkande. Lagstiftningsförslaget innebär en straffskärpning från den 1 juli i år. Maximistraften höjs från sex månader till ett år. Skälet till detta är att vi vill att domstolar i större utsträckning ska kunna differentiera straffmätningen och i allvarigare fall döma till längre fängelsestraff. Ytterligare ett skäl är att om maximistrafte höjs får brottet en högre prioritet för polisen, och det är också viktigt.

I dagsläget döms i princip alla sexköpare till dagsböter, och har man erkänt får man sin dom genom ett strafföreläggande. Regeringen bedömer att så kommer det nog att vara även i fortsättningen, men samtidigt understryker regeringen att det är viktigt att man i grova fall har en mer differentierad straffmätning.

I dessa delar är vi i utskottet helt överens.

Fru talman! Jag tänker nu komma in på ett par av de delar där vi inte är överens. Den viktigaste punkten handlar om dubbel straffbarhet.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har, som vi hört i debatten, skrivit i sin reservation att en svensk som köper sex utomlands ska kunna dömas i svensk domstol för brottet, och detta även om det sker i ett land där det är lagligt. I sig kan det vid en snabb anblick ses som mycket sympatiskt. I och med att köp av sexuell tjänst finns i brottsbalken kan det framstå som rimligt att uppfatta det som universellt giltigt och inte begränsat till att gärningen begås i Sverige. Men detta är i grunden problematiskt, något som även utredningen kom fram till när den tittade på den här frågan.

Grunden för rättsskipning är att man i ett lands domstol döms för brott som man har begått i det landet. Det är rimligt, och grunden är en väl avvägd praxis. Dessutom kan man dömas för vissa brott i en svensk domstol även då man begått brottet i andra länder. Det gäller särskilt allvarliga brott. I Sverige har vi undantag från dubbel straffbarhet när det gäller sexuella övergrepp mot barn, människohandel, barnpornografibrott och vissa folkrättsbrott. Dessa brott är undantagna för att de är särskilt allvarliga. Därutöver har de väsentligt högre straffvärde än vad köp av sexuell tjänst har. Det innebär att om man i utlandet begår sexuella övergrepp mot barn, människohandelsbrott eller barnpornografibrott kan man dömas i svensk domstol även om man begått brottet i ett land där detta inte är olagligt eller om man inte blivit lagförd för brottet i det landet.

Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag är ogenomtänkt eftersom prostitution är lagligt i många länder. I vissa länder tillåter man även koppleri. Att det är så kan vi tycka är vansinnigt tråkigt. Vi i Sverige har arbetat hårt inom bland annat EU för att sprida våra kunskaper och vår lagstiftning, men än så länge är köp av sexuell tjänst lagligt nästan över allt, och i vissa europeiska länder är även koppleri lagligt mot licens. Det kan vi ha många åsikter om, men så ser det ut.

Det försvårar självklart kraftigt möjligheten att utreda ett brott som vi anser har begåtts när man inte har begått något brott i det land där man befinner sig. Den första frågan man måste ställa sig är hur brottet ska styrkas. Vem ska utreda brottet? Är det polisen i det landet där man gjort något lagligt?

Jag vill påpeka att detta har stor bäring på det EU-direktiv som vi för tillfället förhandlar mellan länderna inom EU, direktivet om en europisk utredningsorder. I det ärendet har länderna mycket diskussioner om vägransgrunder, det vill säga när ett lands myndigheter ska ha rätt att vägra utreda ett brott i det andra landet.

I utskottet har vi med regeringen haft diskussioner om var denna gräns ska gå. En farhåga vi alla har och som ständigt lyfts fram av Vänsterpartiet, Miljöpartiet och även av Socialdemokraterna gäller svensk rätt till abort. Exemplet som lyfts fram gäller om svensk polis kan bli tvungen att utreda en polsk kvinnas abort i Sverige på uppdrag av polska rättskipande myndigheter, eftersom abort är olagligt i Polen. Det är inte en utveckling någon av oss vill ha.

Utifrån den utgångspunkten är det därför självklart att vi måste tänka på konsekvenserna innan vi lägger fram förslag till förändringar i lagstiftning. För det är väl klart att om vi driver att tysk polis ska utreda en svensks sexköp på en tysk licensierad bordell blir det lika självklart för Polen att kräva att svensk polis ska utreda en polsk kvinnas lagliga abort i Sverige. Detta, fru talman, är ingen väg vi moderater vill gå.

Fru talman! Jag ska även säga några ord om frågan om målsägandestatus när det gäller en person som utfört en sexuell tjänst. När köp av sexuell tjänst kriminaliserades gjordes detta för att skydda enskilda såväl som allmänna intressen. Alltså kan brottet utgöra brott både mot person och mot det allmänna. Det innebär att en prövning av målsägandestatus måste göras i varje enskilt fall. Frågan om placering av ett brott i ett visst kapitel i brottsbalken avgör inte frågan om en person har ställning som målsägande eller inte. Det måste man, som jag har sagt, avgöra i varje enskilt fall. En människa som har blivit utsatt för sexuell tjänst kan vara målsägande. Det avgörs i sådana fall enligt 20 kap. 8 § fjärde stycket i rättegångsbalken. Om brottet begåtts mot den personen eller om hon eller han blivit förnärad eller lidit skada av brottet kan den personen vara målsägande. Målsägandebegreppet gäller för alla typer av brott, vilket vi anser är viktigt. Och skulle vi börja göra en ändring i vissa delar krävs det en fullständig översyn av 20 kap. 8 §, vilket vi för närvarande inte är beredda att göra.

Grunden kvarstår, att en prövning om målsägandestatus ska göras i varje enskilt fall. Jag vill sedan vara tydlig med att möjligheten att föra talan om skadestånd inte heller är begränsad till att man har målsägandestatus.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att utvärderingen och dess resultat känns positivt, och det ska bli intressant att följa utvecklingen av den skärpning av maximistraffet som nu görs.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Pia Hallström, Krister Hammarbergh och Patrick Reslow (alla M) samt Roger Haddad (FP).

Anf. 18 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Problem, problem, problem – Ewa Thalén Finnés anförande kändes kallt, byråkratiskt och fyrkantigt. Knappt nämnde hon alla dem som är utsatta för sexslavhandeln. Hon nämnde inte de unga tjejer som med löfte om ett bättre liv blir tvingade och säljs av hallickar, kopplare, kvinnorna som finns på den här marknaden för att svenska sexköpare efterfrågar deras tjänster. Accepterar ni, Ewa Thalén Finné, att svenska sexköpare åker utomlands och köper sex bara därför att andra länder accepterar det?

Vad vill Alliansen, vad vill Moderaterna, vad vill regeringen göra för att bekämpa sexturismen? Det ger Ewa Thalén Finné inga svar på, utan hon bara problematiserar kring vårt förslag.

Anf. 19 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Man kan tycka att jag problematiserar, men någonstans måste vi ändå komma ihåg vad vi gör här: Vi stiftar lag. Lagstiftning måste man ta oerhört seriöst på. Utifrån det måste man tänka lite längre än det som kan ses som en positiv väg att gå. Det är lite som jag sade, att jag kan tycka att ert förslag är sympatiskt. Men man måste lyfta blicken och se ett steg längre. Vad kan det få för konsekvenser? Det kan jag vara orolig för utifrån att vi har olika syn på bland annat homosexualitet, kvinnors ställning och så vidare jämfört med andra länder.

Jag tycker att det är förkastligt att man åker utomlands och köper sex. Vi vet att det förekommer. Vi vet att män åker utomlands och köper sex där det är lagligt. Vi vet att kvinnor åker ut och köper sex i länder där det är lagligt. Jag tycker att det är helt oacceptabelt, och jag tror att det är viktigt att vi som politiska partier för en stenhård debatt om detta och informerar. Därför är sexköpslagen bra. Det visar sig att den har varit avskräckande för synen på sexköp i Sverige. Jag tror att många av de män – det är mest män – som åker utomlands drar konsekvenserna av det.

Vi är lagstiftare, och grunden för rättskipning måste man ha med sig, det är väsentligt.

Anf. 20 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Visst, vi är lagstiftare, men politik handlar också om att vilja. Vi måste se möjligheterna.

Du pratar om sympati, men sympati hjälper inte de flickor, tjejer, pojkar som blir våldtagna av 20 män varje dag. Du svarar inte heller på min fråga: Vad ska ni göra för att bekämpa sexturismen när ni inte går med på det förslag vi har lagt fram och som skulle kunna förändra situationen för många utsatta tjejer, pojkar och flickor i andra länder?

Jag vill ha ett svar från Ewa Thalén Finné på vad ni ska göra i stället. Eller är det bara att ni accepterar att svenska sexköpare åker till andra länder och utnyttjar ofta fattiga prostituerade?

Anf. 21 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik:

Fru talman! Om vi filosofiskt skulle tro att det bara är svenska män som köper sex i utlandet vore biten av att ta bort den dubbla straffbarheten alldeles utmärkt. Tyvärr är det inte bara svenska män som köper sex. Pondera att vi vill hjälpa kvinnor i andra länder. Då är inte det vägen att gå, utan det är att så mycket hårdare jobba med att informera om vår sexköpslag. Det är tyvärr bara tre länder som har en sexköpslag över huvud taget. Att vi får in vårt synsätt i den här frågan tror jag är A och O och superviktigt.

Det gladdade mig faktiskt när jag såg löpsedeln i Expressen i går om att två svenska män åkte i fängelse för att de köpt sex i Filippinerna. Jag tycker att det är jättebra och lite avskräckande.

Vi måste få andra länder med, och det är någonting Sverige jobbar med. Det jobbar man med vid svenska ambassader. Vi informerar om vår sexköpslag, och med utredningen i ryggen kan vi dessutom visa på konsekvenserna av sexköpslagen.

Nej, jag accepterar inte sexköp. Jag, och Sverige, accepterar inte sexköp utomlands. Jag tror att vi har jättemycket mer att göra när det gäller attitydförändringar. Men vi löser inte problemen för andra länders utsatta kvinnor genom att vi tar bort den dubbla straffbarheten, utan vi skapar andra problem.

Anf. 22 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Prostitution och handel med människor är ett allvarligt brott och något som vi inte ska acceptera. Det har flera talare varit inne på. Regeringen satsade under ledning av Folkpartiets jämställdhetsminister Nyamko Sabuni 210 miljoner i samband med att man presenterade handlingsplanen mot prostitution och människohandel som innehöll 36 konkreta punkter för åtgärder. Några viktiga delar i handlingsplanen fokuserade på ökat skydd och stöd till utsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, insatser riktade till våldsutövare samt ökad nationell och internationell samverkan. Jag vill särskilt nämna åtgärd nr 22, som just handlar om att utvärdera förbudet mot köp av sexuell tjänst som har föregått detta betänkande. Aktiva insatser är centrala för att komma åt det absolut viktigaste i denna problematik, nämligen att strypa efterfrågan på sexuella tjänster – först då kommer vi att lyckas eliminera detta brott.

Det är en lite annan bild än det Lena Olsson från Vänsterpartiet ger sken av i sitt anförande, fru talman.

Flera av insatserna i handlingsplanen och de utbildningsinsatser som genomförs måste förstås leva vidare. Ett antal myndigheter, bland annat Brottsförebyggande rådet, har ett särskilt uppdrag att återkommande

rapportera till regeringen hur arbetet fortgår. Detta är en viktig del i arbetet med att förebygga prostitution, men det behövs också en tuff lagstiftning som ytterligare signalerar samhällets intolerans mot brottet köp av sexuell tjänst.

Fru talman! Studerar vi utvecklingen när det gäller andelen sexualbrott totalt sett i Sverige kan vi tyvärr se en ökning. Det var drygt 17 000 anmälda ärenden under 2010. Detta beror dels på att det faktiskt har ökat, dels på att benägenheten att anmäla har ökat, vilket i sig är positivt. Antalet anmälda brott ökade enligt Brottsförebyggande rådet med 8 procent 2010 i jämförelse med året innan.

Medan brott som sexuellt ofredande, sexuellt tvång och sexuellt utnyttjande minskade kan vi samtidigt notera att just köp av sexuella tjänster står för en stor del av förra årets ökning, mycket på grund av några enskilda koppleriärenden som har varit aktuella där ett stort antal köp av sexuella tjänster noterats.

Fru talman! Lagstiftningen har funnits i drygt tio år, och det kan ändå konstateras, som har visats i tidigare inlägg, utifrån befintlig utvärdering som nyligen genomförts att kriminaliseringen av sexuella tjänster mot ersättning har fått effekt – drygt en halvering när det gäller just gatuprostitutionen. Men bedömningen är ändå att förbättringen är generell om man jämför Sverige med andra nordiska länder. Men vi ska vara försiktiga i våra slutsatser och vara medvetna om att detta ändå är en stor utmaning fortsättningsvis och ett stort problem när alltmer av prostitutionen sker via Internet. Detta ställer högre krav på vårt polisväsen att upptäcka och agera mot köparna. Här har Rikskriminalpolisens IT-brottssektion ett viktigt uppdrag. Sakkunniga på området bekräftar också i utredningen att kunskapen om omfattningen av människohandeln är begränsad.

Fru talman! Även om utredningen som föregick denna lagskärpning visar att införandet av brottet köp av sexuell tjänst fått positiva effekter kom det också fram andra röster i utredningen som menar att kriminaliseringen inte påverkat dem som köper sex. Detta är en information som vi måste ta till oss. Lagen kommer inte att ses som ett kraftfullt verktyg i brottsbekämpningen om man ändå anser att det är för få som lagförs och, ännu värre, att påföljden anses vara för mild.

Det är också viktigt utifrån aspekten att i och med en skärpt straffskala kan det påverka huruvida polisen prioriterar den här typen av ärenden. Utredaren Anna Skarhed konstaterade att betydligt fler sexköpare skulle kunna lagföras om polisen prioriterade arbetet mot prostitution i det dagliga arbetet. Men en förklaring till detta anses vara brottets låga straffvärde. Det finns andra, mer allvarliga ärenden som upptar polisens tid.

Detta gör Folkpartiet och alliansregeringen ändå någonting åt. I detta betänkande föreslås en skärpning och därmed en höjning av maxstraffet från sex månaders fängelse till ett års fängelse. Rättsväsendet får nu en bredare skala att använda sig av när man bedömer brottets karaktär.

Jag vill också välkomna det uppdrag som alliansregeringen tog beslut om tidigare i dag, att uppdra åt Brottsoffermyndigheten att vidareutveckla och genomföra utbildningsinsatser för att bättre bemöta sexualbrottsoffer i samband med polisanmälan, förundersökning och rättegång.

Detta samt utbildningsinsatserna och den skärpta lagstiftningen är tillsammans viktiga, och det är fortsatt viktigt att prioritera och diskutera den här typen av brott för att befästa vår åsikt att vi inte accepterar prostitution i vårt samhälle.
(Applåder)

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

Anf. 23 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Folkpartiet tog här speciellt upp Vänsterpartiet när det gäller förebyggande åtgärder. Jag har haft möjlighet att några gånger interpellera Nyamko Sabuni om det här. Vi tycker att det som görs är positivt, men det kunde göras mycket mer, och då i förebyggande syfte. Det tog jag också upp i mitt anförande. Det gäller att motverka morgondagens sexköpare så mycket vi kan.

Det som tas upp i handlingsplanen är attityder. Jag tog i mitt anförande upp hur man betraktar det som att man köper en vara. Då betraktar man det också så att man gör vad man vill med den varan, eftersom man har betalat för den.

Det handlar mycket om makt, könsmaktsordning, för det är oftast kvinnor som blir köpta av män. Jag tycker att den analysen fattades i handlingsplanen. Jag saknar också i förslaget en bättre och hårdare fokusering på att förebygga att man köper sex. Det tog jag också upp. Vi ser att det är ett jättestort problem. All forskning pekar på att den prostituerade blir utsatt för grov misshandel, grova våldtäkter och så vidare, och det måste ni fokusera mer på. Eftersom EU-parlamentet nu har satt ned foten skulle jag vilja se mycket bättre fart på er i Alliansen.

Anf. 24 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Jag välkomnar det starka engagemang som Lena Olsson visar i de här frågorna. Jag har inget att skämmas över som folkpartist med tanke på statsråden Nyamko Sabunis och Birgitta Ohlssons engagemang i dessa frågor, även under förra mandatperioden.

Men jag undrar om Lena Olsson har läst den 35-sidiga handlingsplanen med 36 punkter. Det är inte bara så att vi nu ska satsa på ett institut och på att fokusera på kvinnor. Som regeringen skriver är handlingsplanen väldigt bred. Det gäller attitydpåverkande insatser i skolväsendet, de statliga myndigheterna, Migrationsverket, det civila samhället och föreningslivet. Det är ett brett spektrum av insatser.

Jag kan inte just nu säga om det räcker. Vi har beställt en samlad utvärdering av hela handlingsplanen som kommer tillbaka i oktober detta år för att se om dessa insatser har varit tillräckliga eller om vi har missat någonting i arbetet. Men enligt min mening är det förebyggande insatser, och det tycker jag är bra.

Anf. 25 LENA OLSSON (V) replik:

Fru talman! Jo, visst är det som görs bra, men det kan göras mer och kan göras bättre. Om man då gör en analys på den könsmaktsordning som finns kan man bara ställa sig frågan: Varför är det så många kvinnor som förekommer i prostitution? Varför är det så? Då kommer man in på att könsmaktsordningen är som den är.

Jag har läst handlingsplanen – det är ett tag sedan, ska jag erkänna. Det jag reagerar på är just detta att det är när brottet redan är begånget

som man sätter in ett batteri av åtgärder. Jag skulle vilja se mycket större fokus på förebyggande åtgärder. Vi har tjuvat ganska länge från Vänsterpartiets sida om att det har med attityder att göra.

När vi nu säger att vi vill utreda frågan om att ta bort dubbel straffbarhet är vi inte helt ute i det blå. Det finns ett annat land som har gjort det, och det är Norge. Nu har den lagstiftningen inte varit i kraft så länge, så man kan inte säga så mycket om den. Men en normgivande lag är inte att förkasta – den är förebyggande i sig, så att säga.

När det gäller förebyggande åtgärder borde Folkpartiet gå i bräsch för en bättre sex- och samlevnadsundervisning i skolan.

Anf. 26 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Vi har helt olika uppfattningar om vad som är förebyggande och inte. Om vi nu ska tänka väldigt långsiktigt är jämställdhetsarbetet som genomförs i förskolan, arbetet mot trakasserier och mobbning i skolväsendet, arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och trakasserier, som jag tycker att den här regeringen har lyft upp på allvar, också attitydpåverkande på skolnivå för att man inte, när man blir äldre, ska ha en nedsättande syn på kvinnor eller det kvinnliga könet.

Jag tycker också att det är bra att analysen i handlingsplanen erkänner att det i princip är kvinnor som utsätts men också 2–3 procent män. Det här med könsmakt och så vidare får väl stå för Vänsterpartiets utgångspunkt i analysen.

Vi har ett brett åtgärdsbatteri som jag kan vara stolt över. Vi ska invänta utvärderingen som kommer i oktober. Visar det sig då att vi inte har skött oss måste vi göra någonting åt det.

Anf. 27 JOHAN LINANDER (C):

Fru talman! Som vi har hört var det den 1 januari 1999 som Sverige införde denna världsunika lag i Sverige. Vi var ju först med att kriminalisera köp men dock inte försäljning av sexuella tjänster. Inför kriminaliseringen var det en mycket livlig debatt, både här i riksdagen och i samhället i stort, och många var kritiska till kriminaliseringen.

Den här diskussionen hade pågått längre än så. Ända sedan 1970-talet hade en diskussion pågått om ifall vi skulle kriminalisera köp av sexuella tjänster eller inte. I början av 1990-talet tillsattes Prostitutionsutredningen. Den kom med sitt betänkande *Könshandel* 1995, och samma år kom Kvinnovåldskommissionen med sitt slutbetänkande *Kvinnofrid*. Båda dessa utredningar föreslog att vi skulle förbjuda köp av sexuella tjänster.

När lagen trädde i kraft fanns det ett betydande motstånd mot lagen. Men nu är det glädjande att se att Anna Skarheds utvärdering visar att det har skett en påtaglig attitydförändring i Sverige. Det är en attitydförändring som inte har någon motsvarighet i jämförbara länder som Danmark och Norge, länder som inte har haft någon sexköpslag, förutom Norge som införde sexköpslagen 2009.

Förbudet i sig har alltså haft en normativ effekt och en effekt som är allra störst bland unga, vilket jag också tycker är glädjande. I tre olika undersökningar, som vi har hört tidigare, har mer än 70 procent av de tillfrågade svarat att de är positiva till förbudet.

Jag tycker inte att det är konstigt att en så stor del av svenska folket nu tycker att sexköpslagen är bra, eftersom lagen faktiskt har varit effek-

tiv. Utredningen, som hade i uppdrag att utvärdera tillämpningen av sexköpsförbudet och effekterna av förbudet, kom fram till att förbudet har haft avsedd effekt och utgör ett viktigt instrument för att bekämpa och förebygga prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Fru talman! Av prostitutionens natur är det svårt att veta den exakta omfattningen, men utredningen har kommit fram till att prostitutionen sedan sexköpslagens införande 1999 åtminstone inte har ökat i Sverige. Det kanske inte låter så bra, men om vi återigen jämför med Danmark och Norge är det faktiskt betydligt bättre, för där har prostitutionen ökat. I Sverige har även gatuprostitutionen halverats sedan 1999.

En del motståndare till lagen säger: Ja ja, gatuprostitutionen har minskat i Sverige, men den har bara flyttat över till Internet. Men även detta har man tittat på i utvärderingen, och det finns inget belägg för ett sådant påstående. Visst har kontakterna mellan säljare och köpare av sexuella tjänster på Internet ökat. Det är ganska naturligt med tanke på den utveckling som varit i samhället i stort. Men denna ökning har varit lika stor i andra länder som inte har något sexköpsförbud, så att vår gatuprostitution skulle ha flyttat över till Internet på grund av sexköpslagen går det inte att finna belägg för. Tvärtom är Internetprostitutionen större i Danmark och Norge än i Sverige.

Människohandel för sexuella ändamål är tätt sammankopplat med sexköpslagen, eftersom människor som vill köpa sex är en förutsättning för att det ska finnas människohandel för sexuella ändamål. Utredningen konstaterar även här att det är svårt att bedöma den exakta omfattningen i Sverige, men man drar slutsatsen att färre kriminella väljer att etablera den här typen av kriminalitet i Sverige än i andra länder tack vare vår sexköpslag.

Rikskriminalpolisen är också mycket tydlig med att sexköpsförbudet fungerar som en barriär för människohandlare som överväger att etablera sig i Sverige. De väljer hellre ett annat land.

Den svenska sexköpslagen gör att färre män köper sex i Sverige än i jämförbara länder. Därmed kan man dra slutsatsen att sexköpsförbudet gör att något färre kvinnor och barn säljs som sexslavar. Och det är något som jag är stolt över, även om vi har väldigt mycket kvar att göra för att bekämpa trafficking, 2000-talets slavhandel.

När det gäller straffet för sexköp instämmer vi i Centerpartiet i utredningens uppfattning att domstolarna har gjort en för ensidig bedömning vid sin straffmätning. Det blir nästan alltid 50 dagsböter för ett enstaka sexköp.

Tidigare har vi diskuterat höjd straffskala, som vi ska besluta om här i dag, men också en indelning i sexköp och grovt sexköp, som då skulle ha en högre straffskala. Olika remissinstanser har tyckt olika i denna fråga. Efter mycket funderande fram och tillbaka har vi kommit fram till att gå just den här vägen, att höja straffskalan, för att domstolarna ska kunna ta större hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.

Det kan handla om fall där sexuella tjänster har köpts av någon som är psykiskt funktionshindrad, att kontakt har tagits genom en tredje person, att flera sexköpare har utnyttjat en person, att det har varit ett långvarigt förlopp eller att den som har sålt de sexuella tjänsterna har varit mycket ung eller drogpåverkad. Då menar vi att straffvärdet är högre.

Därför behövs det en höjning av maxstraffet från sex månader till tolv månader.

Jag vill ändå lägga till att jag och Centerpartiet fortfarande driver, precis som vi har gjort tidigare, att den person som medvetet köper sex av någon som är tvångsprostituerad, alltså utsatt för trafficking, inte bara begår brottet sexköp utan även brottet våldtäkt. Att utnyttja någon annans våld eller hot om våld för att få rätten att köpa sexuella tjänster är en våldtäkt och borde också bedömas som en våldtäkt och ge ett långt fängelsestraff som följd.

Fru talman! I grunden är vi överens i Sveriges riksdag om sexköpsförbudet. Det finns enstaka ledamöter som inte står bakom det, men numera gör alla partier det. När vi antog handlingsplanen mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål stod samtliga riksdagsledamöter bakom handlingsplanens huvudprinciper – en handlingsplan som enligt oss i Centerpartiet också behöver förlängas.

Trots att samtliga ledamöter i justitieutskottet står bakom den proposition som har lagts fram finns det ändå ett antal reservationer, nämligen fem reservationer, och ett särskilt yttrande. Jag tänker bara kommentera en av reservationerna, och den gäller en fråga som har diskuterats tidigare här i kammaren i dag, nämligen om dubbel straffbarhet. Där reserverar sig samtliga tre rödgröna partier för att ta bort kravet på dubbel straffbarhet. Men detta är inte en så enkel fråga som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill göra den till. Precis som tidigare talare har sagt låter det bra. Det kan jag också tycka. Jag kan känna sympati för förslaget. Men det är inte så enkelt. Och utredningen har verkligen vägt för- och nackdelar mot varandra och kommit fram till att de inte vill lägga fram något förslag om att ta bort kravet på dubbel straffbarhet. Det är dock tveksamt om de tidigare debattörerna Anna Wallén, Lena Olsson och Agneta Börjesson har läst den delen av utredningen.

Vi har i replikskiften fått höra både från Miljöpartiet och från Vänsterpartiet att de vill ta bort kravet på dubbel straffbarhet för att få en normativ verkan. Men det är just risken för att få en normativ verkan som gör att vi inte ska ta bort kravet på dubbel straffbarhet.

Ger vi oss rätten i Sverige att döma någon för gärningar som har begåtts lagligt i ett annat land är det klart att det landet tänker samma sak gentemot Sverige. Då kan de likaväl ge sig rätten att döma för gärningar som är lagliga i Sverige. Om vi dömer för sexköp som är lagligt i ett annat land ger vi indirekt det landet rätten att döma en kvinna för olaga abort även om det är lagligt här. Man måste alltså tänka ett steg längre än det enstaka förslaget.

Det är skrämmande att svenskar åker till andra länder och köper sex. Det är dock lagligt i alla länder utom Norge. Vi kan tycka vad vi vill om det. Alliansregeringen har gjort mer än någon tidigare regering för att sprida den svenska synen på sexköp till andra länder. Är det lagligt att utföra en handling i ett annat land ska det mycket till för att vi i Sverige ska döma någon för denna handling här hemma.

När justitieutskottet har diskuterat den europeiska utredningsordern markerar samma rödgröna partier att de minsann inte tycker att andra länder ska få utredningshjälp om inte handlingen är kriminaliserad i Sverige. Då är ni väldigt måna om varje lands självständiga bedömning

av vad som ska vara kriminaliserat. Men det gäller tydligen inte när vi diskuterar sexköpslagen.

Som sagt, ibland krävs det att vi politiker klarar av att se längre än bara till det enskilda beslutet. Det är beklagligt att Socialdemokraterna inte längre klarar av det.

Ska man titta på vem som har sagt vad tidigare, vilket Anna Wallén gjorde i sitt replikskifte, kan jag rekommendera att man går tillbaka till vad tidigare justitieminister Thomas Bodström sade om dubbel straffbarhet.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 28 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Fru talman! Jag ska ta upp tre saker med Johan Linander. När det gäller den normerande effekten har justitieministern vid flera tillfällen uttryckt att det är klart intressant att bekämpa sexhandeln på alla möjliga sätt och att den svenska lagstiftningen fungerar normerande. Jag undrar om Folkpartiet inte håller med om det.

Jag ställer mig också lite frågande till den avoga inställningen till att ta bort dubbel straffbarhet. Det får mig att undra om Johan Linander står här och berättar Norgehistorier. Är det sådant vi ska syssla med i Sveriges riksdag? Norge har infört detta. Är det verkligen så dåligt? Ska vi stå här och kritisera Norge? Det känns inte seriöst.

Det är uppenbart att detta går att göra, det är uppenbart att den svenska lagstiftningen har haft en normerande effekt och det är uppenbart att det finns möjlighet att gå vidare med detta.

Tidigare har vi hört från Alliansens företrädare att det är viktigt att exportera den svenska sexköpslagstiftningen. Men vad ger det för bild av Sverige att vi tycker att det är okej att många svenska män åker och köper sex i de länder där vi vill införa den svenska sexköpslagstiftningen? Hur påverkar det möjligheten att exportera den svenska sexköpslagstiftningen? Hur enkelt blir det då?

Anf. 29 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Jag får börja med att berätta för Agneta Börjesson att jag är centerpartist och inte folkpartist. Det är bra om Agneta Börjesson vet vem hon debatterar med.

Lagen har haft en normerande effekt i Sverige, och det sade jag i mitt anförande. Färre köper sex, vilket är jättebra.

Jag utgår från att alla ledamöter i Sveriges riksdag förstår att Sverige har en intern lagstiftning med vilken vi dömer gärningar som har begåtts inom landets gränser. Precis som vi i Sverige har rätt att bestämma lagarna i vårt land har andra länder rätten att bestämma lagarna i sitt land. De allra flesta länder i världen har bestämt att sexköp ska vara lagligt. Det kan vi tycka vad vi vill om i Sveriges riksdag, men vi kan inte påverka det.

Givetvis ska vi jobba utåt, precis som den svenska regeringen gör och gjorde under EU-ordförandeskapet, med att sprida den svenska synen på sexköp. Det gäller framför allt att få alla att förstå kopplingen mellan sexköp och människohandel för sexuella ändamål.

Prot. 2010/11:101

12 maj

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

Jag tycker mig se en framgång i detta. För bara någon månad sedan träffade vi i justitieutskottets presidium ledamöter från det franska parlamentet som var mycket intresserade av lagstiftningen.

Att tycka att svenska män inte ska åka utomlands och köpa sex är inte samma sak som att säga att det ska vara olagligt eller att vi ska kunna döma dem för det när de kommer hem.

Låt mig ställa ett par motfrågor. Ska alla gärningar kunna dömas i Sverige? Ska vi ta bort dubbel straffbarhet för alla gärningar?

Anf. 30 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Fru talman! Det är uppenbart vilken fråga vi talar om, nämligen skärpt straff för sexköp. Låt oss hålla oss till den frågan. Vi talar inte om alla straff. Självklart handlar det om ett undantag. På samma sätt som den dubbla straffbarheten är borttagen för sex när det gäller barn tycker vi också att den ska tas bort när det gäller vuxna, just på grund av att det har en starkt normerande effekt.

Har det denna effekt utomlands? Nej, men det har det på sexturismen i Sverige. I dag sprids det mellan svenska män att det är hippt, käckt och fräckt att åka utomlands. Man upplyser varandra om vart man ska åka. Den delen blir normerande, och det tar man bort genom att förändra den dubbla straffbarheten.

Det blir möjligtvis också normerande vad gäller möjligheten att exportera straffbarheten.

Jag känner igen de argument som Centerpartiet framför från den tid då man började diskutera att kriminalisera sexköp. Det är ungefär samma typ av argument som förs fram: Det är för besvärligt. Det är för svårt. Den stora majoriteten av världens länder tycker inte som vi. Hur ska vi som enda land kunna göra detta?

Vi har ju visat att det går, och då kan vi fortsätta på denna linje.

Anf. 31 JOHAN LINANDER (C) replik:

Fru talman! Jag förstod inte allt. Många gärningar som är brottsliga i Sverige har mycket högre straffvärde, men vi kräver i alla fall dubbel straffbarhet. Det brott vi debatterar ger maximalt sex månaders fängelse, vilket vi nu ändrar till tolv månaders fängelse. Här ska vi ta bort dubbel straffbarhet fastän vi inte har gjort det på andra brott som är mycket grövre. Var finns konsekvensen i Miljöpartiets politik?

När vi ändå talar om konsekvens i Miljöpartiets politik förväntar jag mig att Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet nästa gång vi diskuterar den europeiska utredningsordern i justitieutskottet argumenterar för att Sverige ska hjälpa till att utreda brott även om dessa brott inte är olagliga i Sverige.

Det måste bli konsekvensen. Om ni vill att vi ska utreda sexköp som skett i ett annat land för att kunna döma den svenska medborgaren här i Sverige måste ni väl också vilja ha hjälp av det land där brottet har begåtts. Hur ska det annars gå till? Det måste vara konsekvensen. Samtidigt säger ni precis tvärtom till exempel om Polen skulle vilja utreda en abort som har gjorts lagligt här i Sverige. Ni vill absolut inte att Sverige ska hjälpa till att utreda det som är ett brott i Polen men inte här.

Vad är konsekvensen? Man kan inte köra åt två håll på samma spår. Det fungerar inte. Det här är ingen lekstuga. Vi måste vara konsekventa

när det gäller vilka lagar vi ska stifta och när vi argumenterar annars blir det inte trovärdigt.
(Applåder)

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

Anf. 32 FREDRICK FEDERLEY (C):

Fru talman! Jag står här som representant för mig själv, mitt eget mandat och dem som inte delar den uppfattning som en förkrossande majoritet här i kammaren har. Johan Linander förde nyss Centerpartiets talan. Jag tar det ansvar som en ledamot bör ta, nämligen att föra den talan som man har gått till val på och som man har stöd från sina väljare att driva.

Jag ska lägga upp anförandet på så sätt att jag börjar med de principiella argumenten och tar sedan itu med den skrivelse som ligger framför oss och som lämnar en hel del övrigt att önska.

I grund och botten har vi i dag diskuterat på vilka sätt vi kan legitimera oss för varandra för att ha sex. Vi kan göra det på många olika sätt. Vi kan göra det genom att tycka om varandra eller genom att träffas tillfälligt på krogen. Men vi kan aldrig göra det mot ekonomisk ersättning om vi inte startar en filmkamera eller fotograferar det hela. Då är det helt okej.

Lagstiftningen är tydlig. Jag tycker att också debatten är tydlig. Man säger att det man egentligen vill komma åt är ett moraliskt ställningstagande. Det handlar om att kammaren och riksdagen säger: På detta sätt får människor inte ha samlag och på detta sätt får människor inte ha sex med varandra men på alla andra sätt. Det är ju inte så att talare efter talare har utgått från sexarbetarens perspektiv. Hade man gjort det hade man sagt: Vi kräver rätten för sexarbetare att organisera sig. Vi vill se till att de får möjlighet till pension, att de får möjlighet att betala skatt och att de, som alla andra, får tillgång till sociala trygghetssystem.

Det är inte det intressanta. Eftersom det intressanta är att förbjuda en penningtransaktion mellan människor är det inte den argumentation vi har hört.

Diskussionen bland sexarbetare och till exempel inom Rose Alliance som organiserar sexarbetare är varken svart eller vit vilket den verkar vara här i kammaren. Där handlar diskussionen oftare om det så kallade horstigmat, om varför man känner sig vara i ett utanförskap och om varför man inte får det bästa bemötandet när man besöker de sociala myndigheterna. En kvinna som har barn och som är prostituerad och alltså sexarbetare eller befinner sig i porrindustrin eller i stripindustrin är livrädd för att söka hjälp. Det första som händer är att samhället säger: Du är en dålig mamma. Vi börjar med att ta dina barn ifrån dig.

Om man hade velat värna sexarbetaren kanske man hade börjat diskussionen här. Ingen har med ett enda argument kunnat säga hur sexköpslagen har förbättrat situationen för Sveriges sexarbetare. Det har den definitivt inte gjort. Jämförelsen med pornografi tycker jag är intressant. Är det riksdagens mening att så fort en kamera är med legitimeras plötsligt penningtransaktionen i det sexuella umgänget mellan två vuxna myndiga människor? Är sju åtta partier i Sveriges riksdag redo att förbjuda också pornografi? I så fall tycker jag att man ska säga det. Det vore intressant att höra de olika partiernas – inklusive mitt eget partis – företrädare förklara hur man legitimerar att det finns en pornografisk industri

där sex sker mot utbyte av pengar, men inte om det inte finns en kamera närvarande.

Sexindustrin är inte oproblematisk; det vill jag inte påstå. Däremot vill jag påstå att den har fler gråtoner än vad vi ser i dag. I debatten drar man ofta parallellen till sexarbetare som befinner sig i missbruk. Då är det ju missbruket vi ska bemöta. Ingen har lyft fram att det fortfarande inte finns några riktiga exitprogram i Sverige för den som vill komma ur sexindustrin. Det enda som har varit på tapeten är era moraliserande bedömningar av hur man har sex. Vi återkommer hela tiden till det. Det står klart och tydligt att målet är att detta ska bort eftersom det är något som vi inte vill se i samhället.

Man kan fundera över hur partierna har ändrat sig. För tio tolv år sedan, när lagen diskuterades, var flera partier, bland annat Moderaterna och Folkpartiet emot lagstiftningen. Fredrik Reinfeldt, Sten Tolgfors, Carl B Hamilton med flera har röstat emot införandet av den här lagen på grund av att man var rädd för att inte sexarbetarens perspektiv och ställning skulle värnas utan att det innebar ett moraliserande fördömande från samhället som förstärker horstigmat och gör situationen för sexarbetare ännu värre genom ett ännu tyngre utanförskap.

Under de tio åren fram till nu har lagen inte utvärderats. Ändå har partierna ändrat uppfattning. På vilka grunder har man gjort det? Vilka fakta och siffror använder man? Den utredning som har gjorts är inte en oberoende stor utvärdering. Caroline Szyber hävdade att det är en stor oberoende utredning, men det är det definitivt inte. De mål som är uppsatta i direktiven för utredningen är att sexköpslagen ska bestå och att man ska titta på hur den kan få tyngre effekt. Det är vad som står. Det är inte en utvärdering av om sexköpslagen har varit bra eller inte.

Bland siffrorna är det så otroligt många antaganden. Det enda konkreta är att gatuprostitutionen har minskat med 50 procent. Är det inte märkligt att inte 100 procent har försvunnit när vi har en lagstiftning som förbjuder gatuprostitution? Det finns de som kallar detta för en framgångssaga. Vad är det i realiteten att vi har fått ned gatuprostitutionen med endast 50 procent när det har varit olagligt i tio år?

Vi vet väldigt lite om näthandeln med sex. Att vi vet så lite om hur det ser ut för sexarbetaren och hur marknaden ser ut generellt beror på att ingen här har varit beredd att lägga forskningsresurser på att ta reda på det. I Köpenhamn pågår mycket forskning. Där kan man till exempel se att majoriteten som säljer sex är män. Unga män är i förkrossande majoritet bland dem som säljer sex på nätet, till både män och kvinnor. Hur det ser ut i Sverige vet vi inte eftersom det inte finns någon forskning. I utredningen, i propositionen och i utskottets betänkande gör man ett antagande. Man säger att den enskilda sexsäljaren ju måste ge sig till känna för att få kontakt med kunder. Därför har man gjort en bedömning av att det inte har ökat. Hur har man gjort den bedömningen? På vilka forum pågår diskussionen? Det finns inga som helst fakta bakom.

RFSL har kritiserat sexköpslagen ända från början också i utredningen. Vi behöver inte gå längre än två sidor in i RFSL:s remissvar för att se att den är sågad uppifrån och ned på grund av den vetenskapliga grunden och de fakta man har. Man gör det också ur ett annat perspektiv, nämligen att lagstiftningen är rakt igenom heteronormativ. Det hörs också i

debatten. Hbt-personers perspektiv lyfts sällan upp. Där förekommer också sexhandel i mycket stor utsträckning.

Att sälja sex är en legal verksamhet, säger man. Därför vore det rimligt att partiernas företrädare resonerade om hur man tänker sig att skapa trygghet för sexarbetarna. De hålls borta från möjligheten till pension. De har inte möjlighet att betala skatt. Artiklar i medierna berättar om hur personer på Skattemyndigheten säger att det finns sexarbetare som vill betala skatt men inte får det och därmed inte har tillgång till skyddssystemen.

Diskussionen är till stor del ett korthus. När man summerar effekten av lagen säger man att propositionen bygger på något som är "så vitt känt" – inte på fakta, kunskap eller vetenskap. Jag är besviken på min egen regering som är beredd att ta fram en lagstiftning som bygger på något som är "så vitt känt". Utredningen kommer fram till att det inte har ökat. Det kan ha minskat lite, men man vet inte. Ändå kallar man från den här talarstolen lagen för en stor succé.

Är det egentligen inte så att den stora succén är att man inte längre ser sexarbetarna på gatorna? Man slipper se hur det är.

Både i betänkandet och i propositionen hänvisas det också till folk som arbetar på fältet. Vilka är det som arbetar på fältet? RFSU har kritiserat lagstiftningen. Malmö vårdcentral slog larm för ett par år sedan därför att man kunde se att det framför allt bland kvinnliga sexarbetare hade börjat bli en stor spridning av könssjukdomar därför att de inte längre hade möjlighet att tvinga kunden att använda kondom. Man började se större underlivsskador därför att de kvinnliga sexarbetarna var tvungna att ställa upp på en lång rad saker som de tidigare inte gjorde.

Om en lagstiftning införs där en gärning förbjuds, vilka är då de första som vänder sig bort från denna marknad? Säkerligen är det de som är rädda att hamna i ett register. Säkerligen är det de som är rädda att bli dömda. Vilka är det som finns kvar på denna marknad? Säkerligen är det de som inte bryr sig om huruvida de hamnar i ett register eller inte. Har detta stärkt kvinnans ställning, position eller säkerhet, som många har lyft fram här? Så är det definitivt inte.

Vad man också borde ha gjort är att separera hela diskussionen som är väldigt sammanblandad. Vi talar om trafficking, alltså slavhandel, som ska vara förbjuden och som ska bemötas på alla sätt därför att det icke är en frivillig gärning. Vi talar också om sexköp som faktiskt kan vara helt frivilligt. Om det inte är frivilligt bör det finnas möjlighet att lämna sexindustrin. Samhället bör hantera sjukvården på bästa sätt för sexarbetare. Man bör ha en socialtjänst som ställer upp hundra procentigt bakom sexarbetare som vill lämna sexindustrin. Men detta diskuteras inte heller i kammaren.

Vad man gör för att få riktiga argument i diskussionen är att man tar alla argument från den vidriga slavhandeln med sexarbetare som tvingas dit och för över dessa argument till en debatt om sexköpslagen därför att det annars blir svårare att föra debatten. Det kokar ned till att vad man säger från Sveriges riksdag är att vuxna människor inte kan fatta beslut om hur och när de ska ha sex om det finns pengar inblandade. Undantaget är om det finns en kamera med i bilden.

Det är också otroligt viktigt att man får en diskussion om något annat som är aktuellt i kammaren, nämligen samtyckeslagen. Jag tycker att det

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Skärpt straff för köp av
sexuell tjänst*

är rimligt att det ges ett medgivande om man vill ha sex. Men vad kam-maren säger är att man inte i alla lägen kan ge sitt medgivande till sex. Så fort det kommer pengar med i bilden är det inte längre möjligt.

Det är också beklämmande att riksdagens absoluta majoritet, rege-ringen och utskottet säger att det inte är det arbete och den lagstiftning som vi har mot trafficking som har lett till att vi inte har sett samma ut-veckling av trafficking i Sverige. Man säger att det är just sexköpslagen som har gjort detta. Det är att underkänna det egna arbetet när man har skärpt lagstiftningen och gett polisen större resurser och möjligheter att bekämpa trafficking. Har denna lagstiftning inte spelat någon roll över huvud taget? Jag tror att den har spelat en betydligt större roll än sexköp-slagen har.

Fru talman! Jag ska avrunda mitt anförande. Jag anar att det finns en och annan replik som jag ser fram emot. Jag kan summera att vi har en lagstiftning på bordet där förslaget bygger på att såvitt vi vet – det är det tyngsta argumentet man har – har det inte på tio år ökat så mycket. Det är vad vi vet. Det är alltså en lång rad antaganden, och det är ett ganska tunt korthus.

Jag tycker att partiernas företrädare kan börja redogöra för hur de egentligen har resonerat.

Fru talman! Jag yrkar avslag på hela propositionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinno-vation AB

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2010/11:NU16
Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB
(skr. 2010/11:74).

Anf. 33 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Det var ett intressant anförande från Fredrick Federley ti-digare. Därför glömde jag bort att göra mig i ordning för detta anförande.

Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation med an-ledning av regeringens skrivelse om en ny innovationsfond.

I december beslutade riksdagen att ställa sig bakom regeringens för-slag till tilläggsbudget på 2 miljarder kronor för att främja företagande och utveckling i stödområde A, vilket innebär Norrlands inland, delar av Jämtland, Dalarna och Värmland. Förutsättningarna för att näringsutskot-tet skulle ställa sig bakom detta var helt enkelt att regeringen skulle åter-komma med en mer detaljerad skrivelse när det gäller vad fonden skulle arbeta med och dess innehåll. Dessutom skulle regeringen föra samtal med oppositionen inför framtagandet av denna skrivelse.

Fru talman! Bakgrunden till att regeringen lade denna skrivelse i en tilläggsbudget kan man alltid fundera över. Det hade varit på sin plats att den hade funnits med i budgeten eller åtminstone som en särproposition

där man mer hade analyserat förutsättningarna och vad detta bolag skulle arbeta med.

Regeringen anför i skrivelsen att det är den demografiska utvecklingen i stödområde 2 som är oroande. Man förtydligar att det är avfolkningsproblematiken som man ser som ett stort hot mot utvecklingen. Man pekar också på brister när det gäller kapitalförsörjningen, framför allt när det gäller riskkapital, som en av orsakerna till att det behövs extra insatser. Dessutom tas globaliseringen i detta perspektiv upp som både ett hot och en möjlighet. Ökad konkurrens med omvärlden gör att befintliga företag behöver stöd för att utvecklas ytterligare för att klara konkurrensen.

Fru talman! Detta är ingenting som är specifikt för stödområde A. Så här ser det ut i stora delar av Sverige – i Bergslagen, i Blekinge och i Bohuslän. Det är avfolkning och brist på riskkapital. Det är just denna brist på riskkapital som är så tydlig och som är ett resultat delvis av globaliseringen men också av regeringens politik med utförsäljning av statliga företag och med avreglering. Det har gjort att andra marknader har öppnats för riskkapitalbolag, till exempel sjukvård och skola. Där finns det nämligen ingen risk. Där finns pengarna bara att hämta. Man behöver inte riskera någonting. Då måste regeringen gå in och göra någonting – därav dessa 2 miljarder i detta riskkapitalbolag.

Nu ska det sägas att denna skrivelse också innehåller positiva delar när det gäller vad detta bolag ska syssla med. Det är positivt.

Jag menar också att det finns brister i detta som är tydliga. Vi har i vår motion pekat på tre områden som vi tycker borde ha funnits med i skrivelsen. Det handlar om stöd till mindre infrastrukturprojekt som kan vara nödvändiga för att en satsning på till exempel besöksnäringen ska lyckas. Det handlar också om stöd till den tidiga försådden när det gäller satsningar för Almi, alltså där man inte har idén riktigt klar än och där det inte finns några förutsättningar för att få lån i dag. Almi har påpekat att det finns stora brister i detta sammanhang. Dessutom har vi pekat på de lokala sparbankernas betydelse. Här skulle man också kunna se det.

Jag tog upp detta när vi diskuterade delar av detta med regeringens representanter. Jag fick inget gehör för det. Därför finns det med i motionen.

I betänkandet står det, efter att tjänstemännen har hört sig för hos Näringsdepartementet, att man kan tänka sig denna typ av projekt. Då hade det varit på sin plats att man också i skrivelsen hade tydliggjort inriktningen. Det är en brist.

Den andra bristen gäller grundförutsättningarna för att man ska lyckas med denna typ av projekt, alltså den lokala förankringen och den lokala servicen, statlig och privat service.

I regeringens skrivelse står det tydligt och klart att en förutsättning för att verksamheten ska kunna etableras i olika områden är att det finns en grundläggande lokal och statlig service. I betänkandet hänvisas det till att det inte rör oss utan att det är fråga om andra politikområden.

Det är just bristen på en helhetssyn som varit det kanske mest kritiska och avgörande när vi tittat på skrivelsen. Att inte se helheten utan att bara vara inne på ett stuprörstänkande och på detaljer medför att det finns risker med förslaget som gör att man inte når fram med vad man tänkt, nämligen att få nämnda utvecklingskraft i stödområde A.

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

Utan utbildningsinsatser och utan lokal förankring när det gäller arbetsförmedling och försäkringskassa blir det svårigheter. Om man gör sådana här satsningar och det inte finns arbetskraft samtidigt som det behövs utbildning och det inte finns utbildningsinsatser och inte en grundläggande infrastruktur spelar de pengar vi satsar ingen som helst roll.

För att vara väldigt tydlig: I den halvtidsutvärdering som SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, gjort när det gäller landsbygdsprogrammet konstateras att det här inte är bra, att det inte har gett de resultat som programmet sagt att det skulle ge. Om man inte ser helheten med politiken finns risken att det bara blir mer av samma sak, och det tror inte jag var tanken med regeringens skrivelse.

(forts. 10 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.00 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i väntan på att statsminister Fredrik Reinfeldt (M) skulle infinna sig till statsministerns frågestund.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.06.

9 § Statsministerns frågestund

Anf. 34 TALMANNEN:
Vi hälsar statsministern välkommen.

Jämlikhet i sjukvården

Anf. 35 CARINA MOBERG (S):
Herr talman! I valet 2006 gick nuvarande statsministern Reinfeldt till val på att, som man sade, öka valfriheten inom en rad områden – däribland sjukvården.

Under en tid har vi genom medierna kunnat ta del av rapporter som visar att ojämlikheten inom sjukvården ökar. Regeringen lagstiftade om att göra det tillåtet för personer som tecknat en privat försäkring att få vård i den offentligt finansierade sjukvården. Därigenom startade en uppdelning i ett A-lag, som består av dem som har en privat vårdförsäkring, och ett B-lag med dem som inte kan eller får teckna motsvarande försäkring på grund av till exempel en kronisk sjukdom. De mest resursstarka, välinformerade och tillräckligt friska ges nya möjligheter att köpa sig före i kön.

Jag vill därför fråga statsministern: På vilket sätt har lagförändringen och de privata sjukvårdsförsäkringarna gjort sjukvården bättre?

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Rapporter om att vi har brister när det gäller jämlikhet i vården handlar huvudsakligen inte om detta, utan det handlar mer om att vi har regionala skillnader, skillnader mellan män och kvinnor och skillnader beroende på vilken utbildningsbakgrund människor har. Det väcker absolut frågor om varför man inte får samma typ av behandling i alla delar av landet. Ibland återspeglar detta att det är skillnad i politiska majoriteter i olika delar av Sverige.

Kan vi inte enas om att vår målsättning bör vara just att ha en jämlik sjukvård och att samma typ av behandling ska ges till alla människor efter behov överallt i Sverige? Vi har försökt att via patientsäkerhetslagstiftningen förstärka människors möjligheter, och vi jobbar för att man ska få större egna valmöjligheter just för att åstadkomma denna jämlika sjukvård. Det vi nu ser och det som återrapporteras är att vi fortsatt har brister. Därför bör ytterligare ansträngningar av detta slag göras.

Anf. 37 CARINA MOBERG (S):

Herr talman! Statsministern försvarar nu ett system där alla inte har lika tillgång till sjukvården. Det är i dag helt lagligt att låta försäkringsbolagens kunder utnyttja de offentligt ägda sjukhusen, och vi har fått en uppdelning inom sjukvården. Vi har ett inslag av vip-vård i vårt land, igen.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att patienten ska få välja vårdgivare. Däremot säger vi nej till att vårdbolagen ska få välja patienter. Varför ska den med en privat sjukvårdsförsäkring få tränga sig före i kön till den gemensamma sjukvården? Fredrik Reinfeldt, för vem ökar valfriheten inom sjukvården genom privata sjukvårdsförsäkringar? Det är en fråga jag skulle vilja ha svar på av dig.

Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi känner igen tekniken att försöka skapa en konflikt kring en fråga som inte är en konfliktfråga och som i detta fall inte korrekt återspeglas i det Carina Moberg säger. Vi har större skillnader i hur lång tid vi får vänta beroende på politisk majoritet och vilken del av landet vi bor i. Detta har inte den koppling som Carina Moberg beskriver.

Det är snarare så att vi i borgerligt styrda landsting och regioner har jobbat väldigt mycket med att korta köer, inrätta vårdgarantier och inrätta vårdvalsmodeller som ger medborgarna rätt att välja skattefinansierad

sjukvård utan andra avgifter än patientavgifter. Inriktningen är vård efter behov och att korta köer och öka tillgängligheten. Detta har bedrivits av allianspolitiker, inte av rödgröna politiker. Det tror jag är den väg vi måste fortsätta att anstränga oss att gå, för det är sådan vi vill ha svensk sjukvård: jämlik, tillgänglig för alla efter behov och skattefinansierad, med bra kvalitet och med stort medborgarinflytande.

Utvinning av fossila bränslen i Arktis

Anf. 39 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Statsministern! De globala klimatförändringarna slår igenom kanske snabbare och tydligare än någon annanstans i Arktis. När isen smälter och försvinner inom stora områden förändras även situationen inom en rad olika politiska områden, säkerhetspolitiskt, transportmässigt och på andra sätt. En galenskap i sammanhanget är att oljebolagen nu står i kö för att få utvinna mer fossila bränslen.

Hittills har tyvärr som jag ser det regeringen inte velat kommunicera strategin under arbetet med att vara ordförande i Arktiska rådet, som Sverige blir från och med i dag. Är det den svenska linjen i arbetet att det vore bra att få till någon form av moratorium eller begränsning när det gäller utvinning av fossila bränslen i Arktisregionen?

Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Världen skulle må bättre av att minska sitt beroende av fossila bränslen. Men vi har absolut ett läge i världen där stora ekonomiska intressen försöker hitta nya grunder för utvinning av fossila bränslen. Som Peter Eriksson beskriver är Arktis ett exempel på detta.

Vårt ordförandeskap i Arktiska rådet ska möjliggöra fortsatta diskussioner med några av dem som är mest aktiva, i förhoppning om att vi ska kunna få en god ordning som respekterar miljövärden. Men det är på annat håll vi måste dämpa världens globala törst efter fossila bränslen. Det kan inte lösas där. Det måste balanseras av en ansvarsfull global klimatpolitik och att det introduceras andra alternativ, förnybara såväl som kärnkraft, för att trycka tillbaka vår användning och vårt beroende av fossila bränslen.

Anf. 41 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det var ett tråkigt besked. I Antarktis har vi lyckats få till ett internationellt moratorium om utvinning av den här typen av råvaror. Skulle man lyckas göra det även i Arktis tror jag att det vore ett minst lika stort bidrag som vad något FN-klimatavtal i övrigt kan bidra med för att begränsa utsläppen. Ju mindre olja som kommer ut på marknaden, desto mindre kommer att användas. Jag tycker i likhet med många av de människor som jobbar inom miljörörelsen att Arktiska rådet borde vara en plats där man åtminstone kunde föra en diskussion för att få ett moratorium, om än tillfälligt, över utvinning av fossila bränslen i regionen. Det skulle också regionens miljöskydd gynnas av.

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är inte så att vi förespråkar ytterligare utvinning av fossila bränslen. Det bör noteras att ett av medlemsländerna i Arktiska rådet är Ryssland, som är en av världens största exploatörer av olja och gas. Ryssland är av uppfattningen att det för dem är vitala ekonomiska intressen att utvidga detta och sälja mer av gas och olja. Det är bara att påminna om att det inte är länge sedan Vladimir Putin var här. Han är mycket tydlig med de avsikterna.

Om världen är trött på beroendet av fossila bränslen handlar det om att antingen bli mer energieffektiv eller byta till något annat: förnybart, kärnkraft eller det som ersätter fossila bränslen. Men man ska inte tro att man kan strypa detta och inte svara på frågan vad då världens energiproduktion och energikonsumtion eller ökade energieffektivisering ska komma från. Och märk väl, det gäller inte bara Sverige. Hur ser det globala svaret ut? Det är det vi behöver, och det är det som vi tyvärr saknar i dag.

Utredning om främlingsfientlighet

Anf. 43 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Under föregående vecka presenterade regeringen tillsättningen av en ny utredning mot främlingsfientlighet. Integrationsministern uttryckte då att man anser sig behöva vaccinera barn och ungdomar mot vissa åsikter.

I medierna har det förekommit uppgifter om att utredningen egentligen är riktad mot Sverigedemokraterna. En regeringskälla uppger till Svenska Dagbladet att ”det här är riktad mot SD”.

Även om integrationsministern inte velat erkänna detta blir det väldigt uppenbart att det ligger något i dessa uppgifter när man hör integrationsministern nämna Sverigedemokraternas framgångar som ett motiv till utredningen, samtidigt som han gör utläggningar om att han vill förhindra att den danska invandringsdebatten sprider sig till Sverige.

Min fråga till statsministern är varför regeringen beslutar sig för att partipolitiserar arbetet mot intolerans och grupp motsättningar i samhället. I stället för att rikta fokus mot det parti som uppmärksammar problemen borde fokus rimligtvis ligga på att förhindra den förda splittringspolitiken, som lett till ökade grupp motsättningar i samhället.

Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta bygger på spekulationer. Vår utgångspunkt är att i skolundervisning och på olika sätt i Sverige stå upp för till exempel att demokrati står före diktatur och att människors lika värde är en viktig central utgångspunkt för oss och en grund för mänskliga rättigheter världen över. Det är inte att partipolitiserar om vi slår fast detta. Det är att på ett bra och grundläggande sätt till barn och ungdomar i detta land överföra normer och värderingar på vilka vi kan bygga ett öppet och tolerant samhälle. Någon annan utgångspunkt har regeringen inte haft.

Prot. 2010/11:101

12 maj

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 45 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Det refereras ofta till att intoleransen har ökat bland skolelever i Sverige. Även om jag tror att det ligger mycket i detta måste jag förundras över det sätt på vilket Forum för levande historia undersöker dessa attityder. Till exempel ställer man frågan till eleverna huruvida de anser att invandring är bra för svensk ekonomi. Om man precis som diverse nationalekonomer svarar nej på denna fråga bidrar man till ett högre intoleransvärde i rapporten.

Ser statsministern en risk med att arbetet mot främlingsfientlighet precis som i dessa undersökningar bedrivs genom att man utmålar all kritik mot invandringspolitiken som rasism? Och varför nämns över huvud taget inte den omfattande svenskfientligheten i utredningsdirektivet? Anser inte statsministern att denna företeelse är viktigt att motarbeta?

Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är, inte minst med tanke på att det hänvisas till Forum för levande historia, uppenbart så att vi har ett ansvar som föräldrar och vuxna att till våra barn föra över kännedom om mänsklighetens mörkaste och värsta stunder. Om vi inte kan föra över erfarenheterna av Förintelsen, av judeutrotningen, av det vansinne som mänskligheten har ägnat sig åt i nära tid, finns risken att det upprepas och framför allt att det förringas, att det som var fruktansvärt för 60 år sedan leder till en axelryckning eller kommentarer av ett slag som visar att man helt enkelt inte har förståelse.

Snart finns det inte längre människor som själva kan vittna. Då åligger det oss att föra över vad som hände och vilka slutsatser vi har anledning att dra av detta. Det är inte samma sak som att säga att vi inte kan föra diskussioner om ekonomiska konsekvenser och liknande när det gäller invandring. Det gör vi på många olika sätt, inte minst det parti som Björn Söder företräder. Men det ni glömmer bort är den första och viktiga läxan. Den har vi ett gemensamt ansvar för.

Samvetsfrihet i vården och rätten till abort

Anf. 47 HANS LINDE (V):

Herr talman! Sverige har i dag en av de lägsta nivåerna av mödradödlighet bland världens länder. Det har vi tack vare att vi har en utbyggd mödravård i Sverige, men också tack vare att kvinnor i vårt land har fått makten över sina egna kroppar och sin egen reproduktion genom den svenska abortlagstiftningen samt genom att vi har en hyfsat god tillgång till preventivmedel i vårt land. Detta har varit ett viktigt framsteg i arbetet för kvinnors rättigheter.

Därför var vi många som kände oro i kammaren i går när Kristdemokraterna under pågående debatt deklarerade att de vill tillåta att svenska gynekologer och barnmorskor ska kunna vägra att utföra aborter, någonting som skulle vara en tydlig inskränkning av den svenska aborträtten men också skulle innebära öppen diskriminering av svenska kvinnor i sjukvården. Kvinnor skulle inte få tillgång till den lagstadgade rätt till abort som de har.

Frågan till statsministern är därför: Står statsministern bakom Kristdemokraternas krav om så kallad samvetsfrihet, eller kan vi hoppas att Kristdemokraterna på det här området blir överkörda inom Alliansen?

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag följde inte den kammardebatten. Jag leder sedan snart fem år tillbaka en regering där också Kristdemokraterna ingår. Vi har under hela den tiden fortsatt att verka efter den svenska abortlagstiftningen. Vi har också förstärkt, inte minst via Gunilla Carlssons arbete, de resurser och insatser Sverige medverkar till i världen när det gäller att höja medvetenheten om hur kvinnors rätt till sin egen kropp och kvinnors ställning i samhället påverkar de frågor som nu nämns. Margot Wallströms arbete i FN-systemet är ytterligare ett exempel på att Sveriges röst hörs, finns och påverkar i dessa frågor.

Anf. 49 HANS LINDE (V):

Herr talman! Utifrån det parlamentariska läget skulle det kanske vara bra för statsministern att följa riksdagens debatter. Det var också så att Kristdemokraterna fullföljde sin syn i voteringen där de valde att rösta emot det betänkande som fanns och de övriga allianspartierna.

Jag är förvånad över statsministerns svar och att vi inte kan få ett tydligt besked om statsministern anser att vi ska behålla den svenska abortlagstiftningen som den i dag är eller om man vill gå på Kristdemokraternas linje och öppna för en öppen diskriminering av kvinnor i svensk sjukvård.

Vi ska komma ihåg att rätten till sin egen kropp är en hälsofråga men också en fråga om grundläggande rättigheter. Det är en grundläggande mänsklig rättighet att ha makten över sin egen kropp.

I ett läge i Sveriges riksdag där vi har två partier som öppet ifrågasätter denna rättighet skulle jag önska att Sveriges statsminister skulle kunna vara glasklar på denna punkt. I Sverige ska kvinnor ha rätt till abort, och gynekologer och barnmorskor ska inte kunna diskriminera enskilda kvinnor.

Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är därför jag så noggrant understryker att vi har haft, levt och verkat efter denna lagstiftning under dessa fem år med alliansregeringen, något som också gällt sedan tidigare.

Hans Linde vet att för mitt parti är detta mycket grundläggande och viktigt. Det är en viktig del av kvinnors frigörelse som vi har kunnat medverka till i Sverige, att vi har den typen av abortlagstiftning tillsammans med preventivmedelsrevolutionen som skedde under 60-talet och framåt.

Kristdemokraterna har också levt med den lagstiftningen men har ibland en diskussion, som de måste redogöra för, om hur vi ska se på aborter i samhället. Det är inte okomplicerat. Det tycker jag heller ingen av oss ska framställa det som.

Jag står upp för kvinnors rätt att fatta dessa beslut. Jag tycker att det är viktigt att vi har den lagstiftningen i Sverige. Vi ser att i länder det saknas leder det väldigt ofta till den typ av problem som Hans Linde nämnde i sin inledande fråga.

Anf. 51 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Det går bra för Sverige. Det kan inte undgå någon som följer den svenska utvecklingen. Vi får dagligen rapporter om hur kurvorna nu vänder på område efter område efter några väldigt svåra år. Tillväxten i Sverige är större än väntat. Arbetslösheten sjunker i snabb takt. I vårpropositionen kunde vi läsa att 300 000 nya jobb är inom räckhåll till 2015. Förra året startade 65 000 nya företag i Sverige, och ökningstakten är ännu högre det här året.

Förra veckan hade jag ett antal tyska ledamöter på besök från den tyska förbundsdagen. Jag hade en helt annan föredragning förberedd, men det de ville diskutera var hur det kommer sig att utvecklingen i Sverige är så god.

Herr talman! I goda tider när solen står högt på himlen är det lätt att glömma bort att vi har haft en betydligt annorlunda situation för inte så länge sedan då många såg skymning hellre än gryning. Jag vill fråga statsministern vilka orosmoln han i dag ser på himlen och vilka hot han ser mot den goda utveckling som Sverige är inne i.

Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi har generellt bra drag i världsekonomin med Europa som det stora undantaget och då huvudsakligen södra och centrala Europa. Det finns en korridor i norra Europa med kanske Sverige som mest framträdande land som har väsentligt bättre situation, såsom angavs, när det gäller tillväxt, offentliga finanser och sysselsättning.

Det faktum att vi ligger nära ett Europa med stor oro, stora nedskärningar, stora ekonomiska problem och kvardröjande finansiella prövningar är ett hot som måste tas på allvar när det gäller Sveriges ekonomiska situation.

Det är viktigt att påpeka att vi själva kände av finanskrisens verkningar och hade en krympande ekonomi på hela 5 procent av bnp 2009 som nu mycket starkt kommer åter. Det leder också till att sysselsättningen växer.

Vår utgångspunkt är att försöka använda detta på bästa möjliga sätt, sänka trösklar och se till att människor får jobb. Men det finns och lurar prövningar nära i vår omvärld.

Den ekonomiska situationen i Europa

Anf. 53 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Min fråga ansluter lite till den tidigare. Vi ser nu i Europa att det blåser upp en ny finanskris. Jag behöver bara säga Grekland och Portugal så vet alla ungefär vad det handlar om.

Min fråga till statsministern är hur han ser på läget bland sina statsministerkolleger i Europa och hur de bedömer situationen men också i slutändan Sveriges roll och ansvar i denna situation.

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag såg nyheterna i går som beskrev en generalstrejk i Grekland och nya stora protester. Det hade kunnat handla om Portugal eller Irland. Vi har också stora problem i Storbritannien och stora underskott i stora ekonomier som Frankrike. Det finns omfattande prövningar som väntar många befolkningar runt om i Europa.

Det vi har byggt upp på senare år är att inom Europeiska unionen ha stödmekanismer för att kunna komma till undsättning på ett sätt som förr i världen bara Internationella valutafonden kunde och väldigt sällan gjorde i Europa. Det är ett styrkebesked att vi har den möjligheten.

Det är inte så att det är hela svaret. Svaret är prövning för många befolkningar att gå igenom innan man får ordning på arbetsmarknad, ekonomi, finansiella system och skatteuppbörd, som är ett av huvudproblemen man har just nu i Grekland.

Ingen kan nog ta sig förbi den prövning som väntar dessa länder. Men vi är bättre rustade att finnas till stöd för varandra. Det tycker jag visar att Europeiska unionen i den här delen har fungerat väldigt väl.

Valfriheten i vården

Anf. 55 ANDERS FLANKING (C):

Herr talman! Min fråga till statsministern handlar egentligen om valfriheten i vården.

Vårdvalet i primärvården är en succé. Antalet mottagningar har ökat med ungefär 23 procent, och bara på ett år har antalet i privat regi ökat från 28 till 37 procent. En halv miljon människor kan på fem minuter nå ett par mottagningar. Samtidigt ser vi skillnader regionalt.

Västra Götalandsregionen har kommit väldigt långt, och en tredjedel har valt en privat vårdcentral. På söndag har man ett val i Västra Götaland. Vi vet att andra landsting, till exempel Dalarna, är avskräckande exempel. Man har gjort vad man kan med det vänsterstyre man har för att försvåra för de alternativ som finns och möjligheterna för medborgarna att välja.

Det finns säkert en oro också hos många som bor i Västra Götaland hur det kommer att se ut med ett vänsterstyre efter söndagens val. Min fråga till statsministern är hur han ser på det problemet. Som vän av kommunal självstyrelse måste jag ändå ställa fråga: Finns det anledning att fundera på en nationell reglering för att ge människor samma möjlighet över hela landet?

Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi överlåter åt väljarna i Västra Götaland att göra sitt omval nu på söndag. Men det är viktigt att beskriva syftet med människors val i vården. Det är en viktig utgångspunkt för regeringen.

Det är vår övertygelse att få människor göra egna val ökar det deras egen tillfredsställelse och möjlighet att snabbt med tillgänglig vård få den hjälp de behöver. Men om också vårdgivare med olika huvudmän märker att de påverkas ekonomiskt och verksamhetsmässigt av ju fler patienter de tar emot och aktivt väljer att komma till just dem är jag övertygad om att det blir en vård som är mer lyssnande och inriktad på medborgare och patienter.

Prot. 2010/11:101

12 maj

*Statsministerns
frågestund*

Vår erfarenhet är att det leder till kvalitetsförbättringar för patienterna men också för vårdens verksamma. Det är så pass viktigt som utgångspunkt att vi har varit beredda att visa att vi också i lagstiftning vill lägga en grund för det.

Sedan har vi sett att detta vårdval när det introducerats i olika delar av landet inte ser exakt likadant ut. Det kan ses som en blandning av nationell lagstiftning kopplat med regionalt och lokalt självstyre såsom frågeställaren beskrev det.

Ett svenskt teckenspråksinstitut

Anf. 57 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! På lördag är det teckenspråkets dag. Då är det 30 år sedan svenska riksdagen fattade beslutet att Sverige som första land i världen erkände teckenspråket som de dövas första språk.

I dag räknar man med att det finns ungefär 100 000 teckenspråksanvändare i Sverige. Många av dem bor i Örebro, som är min valkrets. Där är teckenspråket näst största språket efter talad svenska. Teckenspråket varierar land efter land. Många tror att det är gemensamt, men så är det inte.

I Örebro har vi en ideell förening som heter Europeiskt Teckenspråkscenter som har världens största internationella Internetbaserade teckenspråkslexikon med 50 000 tecken inlästa från tolv olika länder. Om ett år är det 100 000 tecken.

Det finns i dag behov av att etablera forskning och dokumentation mellan de olika teckenspråken, och min fråga till statsministern är: Vilka initiativ är statsministern beredd att ta på EU-nivå för att verka för en etablering av ett europeiskt teckenspråksinstitut i Sverige?

Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! I hela bakgrundsbeskrivningen kan man bara instämma: Vi är mycket framstående i Sverige.

När det gäller att inom EU:s ram verka för institutioner, både att de kommer till och var de placeras, är det en mycket komplicerad förhandlingsordning som finns inom EU. Jag har varit med vid några sådana tillfällen, och det är tyvärr inte alltid det mest logiska valet, kan man tycka, som blir beslutet, så där ska jag nog vara försiktig med att utlova någonting annat än att Sverige naturligtvis alltid i sammanhang där vi själva redan är framstående och har stor kunskap erbjuder möjligheter att kunna få en etablering i Sverige. Vi har bara fått någon enstaka myndighet just i Sverige under våra 15 år som medlemmar, så vi hoppas naturligtvis på ytterligare, därför att vi i grunden tror att det är någonting som vi kan sköta och utveckla.

Mer än så kan jag nog inte säga. Dessa saker har alltid varit mycket komplicerade i det europeiska samarbetet.

Anf. 59 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern angående de stresstester som ska genomföras för att garantera säkerheten i EU:s kärnkraftverk.

I dag sammanträder samarbetsorganisationen för EU:s strålskyddsmyndigheter, Ensreg. Syftet är att diskutera de kriterier som ska ställas på de stresstester som ska genomföras. Förslaget saknar krav på tester kring flygkrascher, cyberattacker, elavbrott, den mänskliga faktorn och reaktorernas konstruktioner. Ett stresstest som enbart analyserar risker för jordbävningar ger inget trovärdigt underlag för att garantera kärnkraftverkens säkerhet.

När jag frågade statsministern om stresstesterna tidigare meddelade han att stresstesterna ska utformas på ett sådant sätt att man teoretiskt beräknar en lång rad möjliga händelser, inklusive jordbävningar, elavbrott och terroristangrepp.

Det förslag som nu ligger på bordet innehåller inte dessa kriterier, och min fråga till statsministern är om Sverige avser att agera för att de här stresstesterna ska innebära fler kriterier än enbart naturkatastrofer.

Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vår uppfattning är att svensk kärnkraft och det vi också ser internationellt håller hög säkerhetsstandard och är omgiven av omfattande säkerhetstänkande och måste så vara. Det kan diskuteras varför dessa stresstester då skulle behövas, men det är väl alldeles givet att detta delvis också har varit en politisk signal i länder där man ånyo fått en kärnkraftsdiskussion efter händelserna i Japan.

I ett tidigare frågesvar angav jag mycket riktigt de underlag vi hade fått kring hur de här stresstesterna, precis som Lise Nordin påpekar, skulle genomföras, alltså väldigt teoretiskt utifrån beräkningar av olika slag. Vi har ingen annan information i dag, och vi får naturligtvis se på hur de till slut utformas.

Det är också en väldigt vanlig teknik av dem som är motståndare till kärnkraften att när man gör något för att höja säkerhetstänkandet så ifrågasätts det eller beskrivs närmast som någonting som skulle kunna betraktas som ett steg tillbaka. Jag vänder mig emot det synsättet. Jag menar att säkerhetstänket och arbetet kring kärnkraften redan är högt utvecklat och respekteras, både i Sverige och internationellt.

Medvetenhet om rasism och slaveri

Anf. 61 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! I mitten av april sminkade sig några studenter vid Hallands nation svarta i ansiktet på en studentfest, där de deltog i en fingerad slavauktion. Händelsen har fördömts av ansvariga vid nationen och universitetet men har ändå rönt stor uppmärksamhet även internationellt. Såväl European Network Against Racism som den amerikanska pastorn och politikern Jesse Jackson har skrivit protestbrev till regeringen om händelsen.

*Statsministerns
frågestund*

Jag förstår om det är svårt för statsministern att kommentera händelsen i sig, men det väcker ändå frågan om hur kunskapen bland svenska studenter ser ut kring de rasistiska mekanismerna och den transatlantiska slavhandelns historia.

Därför vill jag fråga statsministern hur han vill arbeta för att öka medvetenheten kring detta.

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är egentligen en förlängning av en tidigare diskussion under denna frågestund: Vad har vi för kännedom och kunskap om vår egen och andras historia? Alla som har följt mänsklighetens utveckling vet att där finns väldigt mörka kapitel. Ett av dem är Förintelsen som vi nämnde tidigare. Ett annat är slavhandeln som drabbat den afrikanska kontinenten och påverkat många andra delar av vår värld. Det är ett faktum att vi fortsatt har dödsstraff i världen och att vi har en lång rad förtryck i vår tid.

Vi kan inte göra annat än att markera skolans oerhörda betydelse och att vi lär om detta och också om vår egen svenska historia. Den har sannoligen inte heller varit alldeles utan prägel av våld och övergrepp mot länder i vår närhet, även om det är längre tillbaka i historien.

Det är så vi rustar oss: bildning, kunskap, satsning på skolan med stora resurser, just för att stålsätta oss mot att det ska kunna ske igen.

Försäkringskassans servicekontor

Anf. 63 PETER PERSSON (S):

Herr talman! De massiva skattesänkningar som den moderatledda regeringen genomfört får också praktiska konsekvenser. När intäkterna faller måste vi spara.

Jag tänker på en verksamhet som är många människor nära, alltså möjligheten att komma i kontakt med Försäkringskassan. Försäkringskassan meddelade i början av detta år, mitt i den svåra vintern, nedläggningar av alla servicekontor. Den enda kommunikationsytan mellan medborgare och kassa är över nätet eller telefoni. I socialförsäkringsutskottet togs ett initiativ av Socialdemokraterna. Samtliga partier sade att detta är orimligt och att regeringen måste agera.

Nu fortsätter kassan med sin planerade verksamhet, lägger ned kontor och avbryter samarbete med Skatteverket som undandrar all statlig service. Därför undrar jag vilka åtgärder och initiativ regeringen har vidtagit i anledning av utskottets mening.

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! När det gäller de skattesänkningar som har genomförts har ju Socialdemokraterna, vad jag har förstått, anslutit sig och sagt, om jag nu minns Tommy Waidelichs beskrivning rätt, att Sverige varken behöver höja eller sänka skatter. Det är alltså alldeles rätt som nivån ligger nu. Detta var efter alla de skattesänkningar vi har genomfört, och till den delen är det ingen skillnad mellan oss. Vi får sedan återkomma i diskussioner om vad som ska gälla framåt.

Dessutom har det ingen koppling till Försäkringskassans anslag. Det är inte heller så att Sverige saknar resurser i de offentliga finanserna. Vi är i ett helt annat läge än vår omvärld. Vi talar om ett land som nu har växande överskott i de offentliga finanserna.

Detta handlar om budgethållning i en statlig myndighet. I regeringen jobbar man varje dag med olika myndigheter som inte håller sig till de ramar som har getts.

När det gäller denna fråga har Försäkringskassan försökt åtgärda detta, och riksdagen har uttryckt ett ogillande. Vi tittar alltså på detta. Vi håller på med en översyn för att se hur vi kan möta det faktum att vi inte tycker att det ska få vittgående konsekvenser på servicen från Försäkringskassans sida, men vi kommer inte att tumma på att vår utgångspunkt är att myndigheter ska hålla sig till de anslagna medel som har beslutats av riksdag och regering.

Danska gränskontroller på Öresundstågen

Anf. 65 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Danmark har i dagarna beslutat att skärpa gränskontrollen mot Sverige, bland annat genom ökad kontroll på Öresundstågen. Beslutet kan ifrågasättas utifrån Schengenreglerna. Jag tycker också att det kan ifrågasättas utifrån det nordiska samarbetet, eftersom det här riskerar att drabba tiotusentals pendlare över Öresund.

Öresundståget är ett pendeltåg. Från Malmö till Köpenhamn tar det i dag 34 minuter. Det är kortare än det tar att ta pendeln till Stockholms central från Bålsta, Märsta eller Södertälje. Öresundstågen är den dagliga pendlingen till jobbet eller skolan för väldigt många skåningar.

Nu är många oroliga för att de ökade danska gränskontrollerna ska ställa till med problem för pendlarna. Min fråga till statsministern är om han har för avsikt att ta upp frågan med sin danska statsministerkollega Lars Løkke Rasmussen så att de svenska pendlarna kan andas ut och så att rörelsefriheten i EU och Norden inte ska försämrast.

Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Regeringens uppfattning är att den rörlighet som vi sedan länge har haft mellan de nordiska länderna och via Schengenavtalet är positiv och bra. Cecilia Malmström, ansvarig kommissionär i kommissionen för dessa frågor, har sagt att den danska regeringen har lämnat in en ansökan om vissa eventuella begränsningar när det gäller rörligheten som nu ska analyseras av kommissionens jurister. Vad den exakta avvägningen som kommer ut av detta blir har jag inte svar på i dag. Det måste nog anstå analysen innan vi kan svara på det.

Vår utgångspunkt kommer naturligtvis att vara att fortsatt hävda öppenhet. Men det sitter just i dag ett RIF-råd – det råd inom EU som har hand om dessa frågor – och diskuterar andra typer av möjliga tillfälliga begränsningar som ibland blir aktuellt när det gäller Schengenregler och andra delar av rörligheten. De kan vara påkallade i vissa situationer.

Analysen från vår utgångspunkt är inte färdig. Det gäller också för EU-kommissionen. Vi får återkomma i frågan.

Anf. 67 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! I veckan har tidningen Stockholm City haft två artiklar om vip-vården i Stockholm. Den ena artikeln handlar om privata sjukvårdslösningar, och den andra artikeln handlar om privata sjukvårdslösningar för barn. Dessa lösningar leder så klart till att skillnaderna ökar i sjukvården.

I ett välfärdsland som Sverige, i alla fall enligt min uppfattning, borde varenda medborgare vara en vip-kund, very important person, en väldigt viktig person. Allt annat är att resignera utifrån det ansvar som vi i det offentliga har.

Anser statsministern att det är rimligt att skillnaderna i den vård som erbjuds ökar i Sverige i dag?

Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag har i ett annat frågesvar nämnt att jag kopplar den ojämlika sjukvården till delvis andra faktorer. Den finns över hela Sverige.

Jag är ibland förvånad över att människor skaffar sig den typen av tilläggsförsäkringar. Jag tror att det mer är för att någon tycker att försäkringen verkar bra i stället för att ställa sig frågan om man behöver en sådan. Vi har en tillgänglig bra sjukvård i Sverige, och vi ska fortsatt ha det så.

Det arbete som jag har följt när det gäller sjukvården i Sverige är snarare att ansträngningar har gjorts för att öka tillgängligheten, korta köer, ge mer av vårdvalsmöjligheter, inte minst i Stockholmsregionen. Det har lett mig till slutsatsen att vi inte behöver den typen av tilläggsförsäkringar och att vi kan lita på den skattefinansierade sjukvården. Det är så det ska vara. Vi ska motverka eventuella kvalitetsbrister som uppträder och via patienträttighetslagstiftning försöka utjämna den ojämlika sjukvård som fortfarande finns i Sverige.

Vårdsituationen för funktionshindrade

Anf. 69 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Det var lämpligt att jag fick möjlighet att ställa en uppföljande fråga.

Vi ser hur försämringen sker i samhället där allt fler människor tecknar privata sjukvårdsförsäkringar. Det leder bland annat till att en stor grupp hamnar helt utanför, nämligen de funktionshindrade. De får inte teckna sådana sjukvårdsförsäkringar av försäkringsbolagen. Det leder till att vi nu successivt kommer över i en situation med ett väntrum med en grupp människor som kan köpa sig förbi kön och en annan grupp som inte har ekonomiska förutsättningar att göra det. Den utvecklingen kan vi se. Det är ingenting som vi socialdemokrater hittar på utan det är en utveckling som har accelererat under senare år. Det har lett till att det byggs privata barnsjukhus och privata sjukhus för denna grupp av människor.

Bejaktar statsministern denna utveckling?

Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Utvecklingen är att köerna blir kortare och att tillgängligheten ökar. Jag förstår att det inte passar den socialdemokratiska viljan att skapa en konflikt som ser annorlunda ut. Konflikten är inte kopplad till verkligheten. Tillgängligheten har ökat. Köerna kortas i Sverige. Det är den utvecklingen människor möter i Sverige. Det är på den grunden jag ifrågasätter varför man kommer på idén att skaffa sig en försäkring för någonting som man redan via skattsedeln har försäkrat sig om att den finns.

Det är inte så att någon väljs bort på det sätt som Lars Johansson beskriver. Den svenska sjukvården är tillgänglig för alla efter behov. Om vi gör den mer tillgänglig behöver dessutom ingen vänta. Om ingen behöver vänta behöver vi ingen försäkring. Hela Lars Johanssons tankemodell bygger på att det finns en kö. Det är bara kön man vill ta sig förbi. Om vi tar bort kön behöver man inte ta sig förbi någonting. Det är så skillnaden ser ut mellan hur socialdemokrater och Alliansen resonerar om detta.

Barentsområdet

Anf. 71 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! År 2006 skrev statsministern in i sin första regeringsdeklaration att det ska bli mer fokus på Barentsområdet. Det tycker jag var bra. Barentsområdet är ett viktigt område. Det är ett av världens kanske mest råvarurika områden med oanade möjligheter.

Tyvärr har det sedan inte blivit så många regeringsinitiativ. I de två senaste utrikesdeklarationerna har frågan över huvud taget inte omnämnts. Dessutom har Sverige innehaft ordförandeskapet i Barentsrådet i drygt ett och ett halvt år. Några märkbara initiativ har inte synts till. I dag, den 12 maj, tar Sverige över ordförandeskapet i Arktiska rådet.

Hur värderar statsministern Barentsområdet och Barentsfrågorna i dag? Vilken strategi har regeringen för Barentsfrågorna?

Anf. 72 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi har innehaft ett ordförandeskap. Som frågeställaren nämner tillträder vi i dag i stället ordförandeskapet för Arktiska rådet.

Detta är ett flernationsråd. Det handlar om att få bättre förståelse för och samarbete i den delen av världen. Sven-Erik Bucht har inte sett några resultat. Låt mig då säga att jag har haft nära kontakter med den ryska statsledningen under min tid som statsminister – i närtid faktiskt. Vladimir Putin var här för inte så länge sedan. Jag var själv i Moskva för ett år sedan. President Medvedev var här ett halvår före det. Vi har gått från sämre relationer till bättre, vilket jag i grunden tycker är bra. Mycket av det handlar om ökad handel och hur vi tar hand om intresset för det viktiga området.

Också i de områden Sven-Erik Bucht kommer från har detta haft stor påverkan. Det är inte så att det tas få initiativ när det gäller gruvnäring och liknande. Jag delar inte uppfattningen. Här har vi snarare haft ett bra samarbete – om man har som utgångspunkt att samarbetet handlar om att länder ska förstå varandra bättre. Det har varit en av de viktigaste grunderna för samarbetet.

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 73 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! 34 barnrättsorganisationer har i ett skarpt brev till FN under våren kritiserat regeringen för bristande åtgärder när det handlar om barnsexhandel. Kritiken handlar framför allt om att regeringen och svenska myndigheter de facto ignorerar brott relaterade till barnsex-turism. En undersökning från Stockholms universitet pekar på att svenska barnsexturister utan att riskera straff i någon större omfattning kan åka utomlands och förgripa sig på barn.

De svenska myndigheterna misslyckas med att ställa förgriparna inför rätta och att ge offren upprättelse. Samtidigt är det glädjande att det ändå sker en förbättring på området. Inte minst inom rättsväsendet har man börjat diskutera frågan mer på sistone.

Utifrån att det finns flera tematiska aspekter på barnsexturism vill jag veta vilket statsråd som har frågan som sitt huvudansvar. Vem är huvud-ansvarig för området?

Anf. 74 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag blir alltid glad när det ställs frågor om att det finns brister i lagföring och man efterfrågar att den som begår brott också lagförs. Jag blir särskilt glad när socialdemokrater frågar mig om att det borde vara mer lagföring. Bra! Det tycker jag också.

Låt oss dock påpeka att vi i Sverige har lagstiftningsmakten att tala om vad som är brott och inte brott på svensk mark, och andra nationella suveräna stater har den lagstiftningsmakten på sina områden. Vi har precis lärt oss att det finns svenska medborgare som begår brott i andra länder, och en del av detta är gränsöverskridande brott. För detta utvecklar vi utökade muskler och kunskap inom ramen för Europeiska unionen, Interpol och andra gränsöverskridande rättsvårdande myndigheter. Vi samarbetar med varandra. Det är intressant att följa hur man på det sättet i flera länder kan skapa kedjor för att lagföra brottslingar och turister.

Kan vi göra mer ska vi titta på detta. Beatrice Ask är naturligtvis ansvarig för dessa frågor i Sveriges regering, men det svåra är hur man skapar lagföring av brott som en svensk medborgare begår i ett annat land, som har sin lagstiftning och hävdar sin suveräna rätt inom sitt lands gränser.

Anf. 75 TALMANNEN:

Härmed är dagens frågestund med statsministern avslutad. Vi tackar statsministern och deltagande ledamöter.

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

10 § (forts. från 8 §) Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB (forts. NU16)

Anf. 76 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och anmäla det särskilda yttrande som vi har från S, MP och V.

Under hösttilläggsbudgeten kom en minst sagt annorlunda skrivning till kammaren som så småningom remitterades till näringsutskottet. Det handlade om att man ville få tillgång till riskvilligt kapital i Norrlands inland. Det var en mycket kort skrivning för att gälla 2 miljarder kronor som skulle pytsas ut. De som möjligen sett skrivningen kan konstatera att den inte ens omfattar en hel sida i hösttilläggsbudgeten. Där sades att man skulle pytsa ut en mängd pengar utan att egentligen ha några andra idéer.

Det visade sig, när man tittade närmare på skrivningen, att det talades om sådant som att pengar skulle gå till privata företag och till särskilt stora projekt. Det sades också att det skulle gälla Norrlands inland samtidigt som det talades om stödområde 1. Redan där uppstod alltså ett problem. Var det till stödområde 1 eller till Norrlands inland pengarna skulle gå? Stödområde 1 är betydligt större än Norrlands inland. Näringsutskottets kansli kom med en liten skrivning och förklaring till vad detta var, och det var ett under av klarhet i förhållande till regeringens skrivelser.

Jag har gjort en intressant iakttagelse. Den sista proposition som vi hanterade i kammaren innan vi lämnade riksdagen för att bedriva valrörelse handlade om de statliga insatserna för att främja företagande. Alla, från höger till vänster, var överens om att vi nu måste få ordning på detta. Vi kan inte ha ett så plottrigt system som vi har i Sverige. Vi ville se till att det hela inte skulle vara så fragmentiserat utan i stället bli tydligt och rakt. Då passade regeringen på att komma med ett helt nytt förslag som innebär ytterligare en del i detta system som hela kammaren, inklusive regeringen, var överens om var alldeles för fragmentiserat. Så kan det gå.

Utskottet blev så småningom enigt om att regeringen skulle vara mer precis med vad man avsåg och kunde inte godkänna förslaget rakt av. Utskottet kom därför överens om att regeringen skulle återkomma i form av en skrivelse. Det är den vi just nu behandlar. Där skulle man precisera bland annat vilken organisation man ville ha, vilken typ av projekt man kunde ge stöd till, avkastningskrav med mera.

Regeringen har därefter vid några tillfällen haft överläggningar med oppositionen och sedan alltså återkommit med denna skrivelse. Där har man då definierat att det handlar om stödområde 1, inte enbart om Norrlands inland. Man har också preciserat hur man vill ha organisationen. Det har vi förklarat oss nöjda med. Avkastningskravet har man förklarat senare. Det står inte i skrivelsen, men man har sagt att det ligger mellan normalt avkastningskrav på bankmedel, som är någonstans mellan 7 och 10 procent, och att behålla kapitalet.

Det framgår också ganska tydligt att man ska samarbeta med landets högskolor vad gäller de olika projekten. Vidare framgår det att man ska kunna arbeta inte bara med privata företag utan att också sociala företag kan omfattas, vilket vi tycker är mycket bra. Man vidhåller att det är den låga värderingen av fastigheter som innebär problem vid ägarskiftet. Där är vi helt överens, och jag ska återkomma till det i samband med den särskilda skrivelsen.

Vi tycker alltså att vi i allt väsentligt har fått svar på många frågor. Vi har också fått klart för oss att det som inte stod i hösttilläggsbudgeten, och som i detta sammanhang är en stor styrka, är att det nu står inskrivet att det inte bara gäller stora projekt utan också kan gälla småföretag. En fråga vi fick ganska omgående var just om detta inte kunde gälla små-

företag. Det fanns inget svar på det i hösttilläggsbudgeten, men det har nu klarats ut att så kan vara fallet. Man har även pekat ut särskilda projekt inom gruvnäringen, liksom pekat på besöksnäringen och på bilprovningsaktiviteter i Norrland. Man har pekat på att det är viktigt att få i gång företagandet i framför allt stödområde 1.

Vi tycker att detta i allt väsentligt är positivt och ger en bättre bild än tidigare.

Jag vill i detta sammanhang kommentera Vänsterpartiets reservation där det sägs att man vill ha en helhetssyn. Det tycker även vi är viktigt, och därför tycker vi inte att man ska skära loss en del av infrastrukturmedlen för att kunna betala med andra pengar än de vi normalt diskuterar. Vi kan inte göra skillnad på olika delar av landet när vi diskuterar infrastrukturmedlen. Vi delar också Vänsterpartiets uppfattning att vi ska ha en bra offentlig och privat service, men vi behandlade ganska nyligen ett sådant yrkande och fick då avslag på det. Att få avslag ytterligare en gång tycker vi är lite grann som att gå över ån efter vatten.

Herr talman! Låt mig så kommentera vårt särskilda yttrande. Vi tycker att det är att ringakta riksdagen att på det här sättet lägga fram någonting som gäller 2 miljarder kronor. Även inom statsbudgeten är 2 miljarder kronor mycket pengar. Att inte kunna beskriva vad man egentligen vill, utan en enig riksdag måste be regeringen återkomma och berätta detta, är att inte ha respekt för riksdagen. Det tycker jag att också allianspartierna borde vara mycket tydliga med, för vi har att förvalta detta hus. Det har inte skett i hösttilläggspropositionen. Jag tycker att den snarare liknar det hafs och slarv som präglat den nuvarande regeringens hantering av näringslivsfrågor.

Problemen som beskrivs som specifika för Norrland finns, precis som Kent Persson påpekade, också i stora delar av övriga landet, till exempel Bergslagen och andra delar av Dalarna, Småland, Blekinge och norra Bohuslän. När det gäller de områdena har man över huvud taget inte diskuterat dessa frågor. Därför hade vi i vårt budgetförslag en särskild riskkapitalfond på 5 miljarder kronor. Riksdagen har avslagit det förslaget, och som goda demokrater får vi acceptera det. Då hade man haft pengar som i betydligt större utsträckning skulle ha räckt till alla delar av landet där det behövs riskkapital.

Jag kan inte låta bli att kommentera ytterligare en sak, nämligen att regeringen sagt att man vill sälja ut statliga bolag. Jag satt på mitt rum och räknade antalet statliga bolag som fanns när den nuvarande regeringen tillträdde och antalet statliga bolag som finns nu. Jag kan bara säga att antalet växer. År för år växer antalet statliga företag, och jag vet inte om det riktigt var regeringens tanke när den tillträdde.

Sammanfattningsvis, herr talman, är det ett skapligt underlag att fatta beslut på. Vi tycker att vi kommit ett steg på vägen och jag yrkar härmed bifall till utskottets förslag.

Anf. 77 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Alla andra som tittar och lyssnar! Först vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

När det gäller Norrlands inland finns det i dag ett antal mindre marknadskompleterande finansieringsaktörer som tillför mindre summor riskkapital, lån och krediter. Några är väldigt kända: Almi Norrlandsfon-

den är EU-pengar som strukturfondspartnerskap, Ekonord, som jag vet att min partikamrat Pelle Åsling är en av papporna till och som har bidragit till en del utvecklingskraft i Jämtland, Innovationsbron och Industrifonden.

Skillnaden mellan Inlandsinnovation och de andra bolagen är att man tillför mer muskler, mer kapital, det vill säga 2 miljarder kronor – 2 000 miljoner. Helt plötsligt finns det en stor aktör som kan hantera större investeringar. Det är poängen och den stora skillnaden.

Som jag sade förut: Det har inte funnits någon aktör med de ekonomiska musklerna tidigare. Jag tycker att det är väl värt att poängtera.

Precis som Börje Vestlund och Kent Persson var inne på finns det en mängd utmaningar för området: gleshetsaspekten, att befolkningen minskar och att folk flyttar därifrån, att företag får svårare att låna pengar till investeringar.

Jag var för någon vecka sedan på ett företagsbesök. Det var visserligen hos ett företag vid kusten. Ägaren berättade att han hade 15 anställda och berättade samtidigt att ett stort problem var att låna pengar från banken när det gällde nyinvesteringar. Då kan ni tänka er hur svårt det kan vara i Norrlands inland, som har en än mer utsatt situation. Det är svårt att ha byggnader som säkerhet eftersom bankerna inte värderar dem speciellt högt.

Samtidigt finns det en stor utvecklingspotential i alla naturresurser och förädlingen av dem. Den utvecklingspotentialen finns också på energiområdet: biobränslen, vindkraft, miljöteknik och inte minst turism. Men det behövs riskkapital av större karaktär. Det gäller ofta i tidiga skeden, då risken är särskilt stor och där det kan vara lång förväntad tid till ett positivt kassaflöde.

Viktigt att poängtera är att bolaget ska verka på marknadsmässiga villkor. Det handlar inte om någon som helst form av bidrag, om någon trodde det. Inlandsinnovation ska verka och finnas på marknader där den privata marknaden finns i begränsad utsträckning.

Bolaget ska vara en spindel i nätet bland investerare och sy ihop flera finansiella lösningar för företag där investeringen ska ske och vara en av flera medverkande. Det kan vara privata eller offentliga aktörer. Men det ska tilläggas att Inlandsinnovation också – precis som Börje Vestlund påpekade – kan vara med på mindre satsningar. Det ena utesluter inte det andra. Det är också viktigt att poängtera.

Vad kommer då Inlandsinnovation att bidra med? Ja, det allra bästa sättet att få i gång utvecklingspotentialen i den här delen av landet är att satsa på företagande. Det är precis vad vi vill göra med Inlandsinnovation. Arbetstillfällen leder till livskraftiga bygder, invånarantalet ökar, och servicen blir bättre. Jag skulle vilja ta ett exempel.

Den by där jag har bott de senaste 18 åren, Bygdsiljum, är en liten ort som ligger mellan Umeå och Skellefteå inåt landet. Jag brukar ibland skämtsamt säga att det är sista utposten i Skellefteå kommun. Vi har långt till det mesta, och ändå är det en by med 400 invånare och 400 arbetstillfällen.

Vi har ett stort träföretag, Martinsons Trä, som säkert en del känner till. Det företaget har många anställda och har i sin tur skapat kringverksamhet i andra företag. Vi har en Icabutik som ägs av Jörgen, som är en mycket driftig företagare och som också har byggt ut Icabutiken tack

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

vare att huspriserna ökar ju fler som vill bo i vår by. I dag tror jag inte att det finns ett enda hus ledigt och till salu. Vi har ett kafé och hyreslägenheter som har tagits över av byns företagare och invånare.

Vad jag vill säga med detta – förutom att skryta lite – är att företagandet är en nyckel till livskraft. Det är precis så vi ser det, med de här möjligheterna i Norrlands inland.

Inlandsinnovation ska med sina ekonomiska muskler också kunna locka till sig andra investerare, svenska som utländska. Tänk er om till exempel den norska miljardären Petter Stordalen, hotellkungen ni vet, skulle vilja bidra till destinationsutveckling i låt oss säga Hemavan eller Borgafjäll. Han kanske skulle satsa 300 miljoner, Inlandsinnovation 200 miljoner och banken 500 miljoner.

Det är det perspektivet av möjligheter som inte har funnits tidigare. Finns det inte tillräckligt med ekonomiska muskler är inte heller banken villig att riskera utlåning till större projekt med avkastning på längre sikt.

Bolaget ska, som jag sade tidigare, verka på marknadsmässiga villkor. Det kan handla om rena lån, konvertibler och direkt ägarkapital. Det är det som de 2 000 miljonerna – 2 miljarderna – ska användas till. Bolaget ska klara sig självt utan ytterligare tillskott från staten. Verksamheten ska drivas runt på befintligt kapital, vilket gör att bolaget måste vara mycket effektivt.

Vi kan som exempel ta Almi. Där får man varje år ett tillskott från staten för driften. Inlandsinnovation måste tjäna in varenda krona för administration, förluster och andra utgifter.

Inlandsinnovation ska inte ha en stor, egen organisation eller administration. Då måste man betala mer och i förlängningen också ta ut mer ränta för att få det hela att gå runt.

Det är en aktör som ska samverka med andra aktörer, privata och offentliga. Det har Maud Olofsson varit mycket tydlig med. Det ska vara en organisation som inte ska verka inåt utan bara utåt och i samverkan med andra aktörer. Maud har under hela resan varit mycket tydlig med det.

Det är viktigt att poängtera att riksdagen naturligtvis kommer att vara noggrann med att följa upp styrelsens arbete.

Som jag ser det finns det flera intressanta marknadspositioneringar i Norrlands inland: På energisidan finns en stor tillväxtfaktor. Även destinationsutveckling är en stor tillväxtfaktor. Mineral- och grusidan är redan i dag stor men kan bli större.

Jag är glad och stolt över att få stå här i dag och prata om Inlandsinnovation. Framför allt vet jag att Maud Olofsson har arbetat hårt för att satsningen ska komma till stånd. Det är en möjlighet för de företag och de människor som är lokaliserade till den här delen av landet. Inlandsinnovation kommer på sikt att bidra till fler arbetstillfällen och framtids-tro för olika bygder och även ekonomisk utveckling för Sverige.

Om du ser detta, Maud, vill jag rikta ett extra tack till dig och till regeringen.

Inlandsinnovation AB är enligt mig den viktigaste nationella satsning som har gjorts i den här delen av landet i modern tid. Den är alltför viktig för att bli en bricka i den politiska dragkampen.

Därför är jag glad att våra kamrater i oppositionen stöder satsningen, även om jag tyckte att era anföranden tyvärr till stor del handlade om

kritik. Till viss del kanske den är befogad, men jag tycker att ni ska se satsningen som den stora möjlighet den är och också marknadsföra den.

Ni ska veta att det finns potentiella aktörer och investerare som tittar på den här debatten. Då tror jag att det är viktigt att prata gott om projektet.

Anf. 78 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Helena Lindahl lyssnade på mitt anförande. Jag talade om att det fanns förtjänster i skrivelsen. Men jag problematiserade också lite grann om hur vi ser på politiken. För Västerpartiet är politik att se helheten – inte bara delarna. Det är som att lägga ett pussel. Fattas det en pusselbit är det svårt att se den bild som ska växa fram.

I skrivelsen står det till exempel: ”Ett grundläggande utbud av service och tjänster är många gånger en förutsättning för etablering av verksamheter.” Jag håller med. Men ändå finns det inte ett ord över huvud taget om detta i betänkandet, utan där, i svaret från majoriteten, säger man att detta ska behandlas inom andra områden.

Det är precis det vi menar. Då ser man inte helheten, utan då har man fragmentiserat det hela. Det är delar. Det är stuprörspolitik. Vi kan titta på vad som har hänt i stora delar av Sverige, framför allt i landsbygdskommunerna. Det är just bristen på och avsaknaden av en offentlig, statlig, kommunal och även privat service som har gjort att folk flyttar från de kommunerna, som har gjort att företag drar sig för att etablera sig. Jag menar att det inte spelar någon som helst roll hur mycket pengar man satsar om man inte ser helheten. Det måste finnas en grundläggande syn på utvecklingsinsatser. Det handlar om infrastruktur, och det handlar om utbildningsinsatser.

Jag lyfte i motionen fram exempel på projekt. Det handlade om små infrastruktursatsningar, såddkapital och även om de lokala sparbankerna. Nu noterar jag att man kan tänka sig att detta inte utesluter den typen av satsningar. Men det var precis de delarna som jag tog upp i samtalen, och då var det inte aktuellt.

Anf. 79 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt var jag ska börja, Kent Persson, för det var många frågor och många påståenden. Men först kanske jag ska säga att det här inte är en regionalpolitisk debatt. Jag tycker att det är jätteviktigt att vi diskuterar Inlandsinnovation och de möjligheter som det ger för Norrlands inland. Det är 2 000 miljoner som ligger och skvalpar på ett konto. Låt oss använda det på bästa sätt! Jag tycker även att vi ska använda debatten till att diskutera det.

Företagen är väl egentligen den bästa förutsättningen för en livskraftig landsbygd och för service. Jag har tidigare jobbat kommunpolitiskt i Skellefteå kommun. Jag vet att företag också är grunden för att människor ska flytta dit, för att människor ska bli anställda och för att det ska finnas ett grundläggande utbud.

När det gäller infrastruktur tycker jag att vi också från politikens håll måste titta på: Vad är det vi ska besluta om i en sådan här skrivelse, och vad är det vi ska låta styrelsen jobba med? Jag tycker inte att det här enbart är ett politiskt projekt, utan jag tycker att det här är en styrelse-

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

fråga. Tycker styrelsen att det här är nödvändigt tycker jag styrelsen får ta det beslutet. Jag sympatiserar med Kent Persson och de åsikter han har kring det här med helheten och landsbygden, men jag tycker egentligen inte att det är den debatten vi för i dag.

Sedan skulle jag kort vilja säga att det inte bara är politiker på riksdagsnivå som ska engagera sig när det gäller den offentliga servicen. Det tycker jag att även lokala politiker ska göra. I Skellefteå kommun tycker jag kanske inte att kommunikationen inom era partier fungerar. Socialdemokraterna har väl egentligen mindre än något annat parti varit engagerade i just det grundläggande utbudet på landsbygden. Jag tycker alltså att det finns en hel del att göra också på lokal nivå.

Anf. 80 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är precis det här som det handlar om. Det är 2 miljarder kronor som ska satsas – det är väldigt mycket pengar – på någonting som det finns ett grundläggande behov av, inte bara i stödområde A utan i hela Sverige, vilket vi tidigare har motionerat om. Då är det också viktigt att riksdagen ger någon form av vägledning för det nya bolaget om vad de här pengarna ska användas till. Vi måste givetvis ha någon tanke och inte bara lämna ut det här och låta en styrelse avgöra vad man eventuellt ska satsa på. Det måste finnas någon tanke och någon idé. Det är det jag lyfter upp i den här motionen.

Jag kan konstatera att det finns en väldigt stor skillnad mellan Centerpartiet och Vänsterpartiet i synen på politik. Vi ser politiken som en helhet. Regionalpolitiken är en del av den stora nationella politiken. Så är det. Så måste det också förbli.

Det grundläggande om vi ska få ett blomstrande näringsliv och om vi ska vända utvecklingen, i det här fallet i stödområdet, är att det finns en grundläggande service. Det måste finnas infrastruktur så att företagen faktiskt har möjlighet att etablera sig, expandera eller starta nya verksamheter. Det är A och O.

I och med det som har hänt den senaste vintern har flera företag tagit upp frågan: Ska vi över huvud taget satsa på Sverige igen, när inte tågen går? Ska vi förlägga verksamheten i andra länder där man har en säkrare infrastruktur?

Man måste faktiskt se helheten när man gör den här typen av satsningar. Risken är annars att det blir mer av samma sak, och då löser vi inte de problemen. Det är det jag vill betona.

Anf. 81 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Det var en sak som var rolig. Jag noterade att Kent Persson sade: vägledning. Det passar ju väldigt bra när det gäller infrastruktur.

Självklart måste man ha en helhetssyn när det gäller landsbygden, men jag vill påminna om att vi är här för att debattera Inlandsinnovation och inriktningen. Jag vill också påminna om, Kent Persson, att det här beslutet om Inlandsinnovation togs gemensamt av oss i riksdagen i december. Då var vi överens. Det vi diskuterar i dag är inriktningen av Inlandsinnovations verksamhet, som vi skulle återkomma till och som också finns på våra bord i dag. Då tycker jag att det är viktigt att vi lägger fokus på det.

Jag tycker att vi har fått ett väldigt bra innehåll. Det syns verkligen i dag vad de här pengarna ska användas till. Jag känner mig väldigt trygg och är väldigt glad över den här satsningen, som jag också tror att Kent Persson är nöjd med.

Däremot skulle jag vilja säga att det finns en del saker som jag inte håller med om. Jag tycker fortfarande att det är styrelsen, som med hjälp av de här inriktningarna, ska fatta beslut om vem som ska få investeringarna eller inte. Det är mer kompetenta personer som ska sitta där än du och jag, Kent Persson. Vi kan bestämma inriktningen, men vi ska inte lägga oss i detaljerna.

Jag tror att Kent Persson nämnde någonting om att huvudkontoren inte skulle ligga i Stockholm och andra huvudstäder – det läste jag här. Det har jag inte heller lätt att förstå. Huvudsaken är väl att vi kan locka till oss kapital. Oavsett om det finns i Sverige eller om det finns någon annanstans är det väl bra för Norrlands inland?

Vad vi gör här i dag är att vi pratar ned projektet, om vi inte pratar väl om projektet. Därför vill jag fokusera på att vi ska prata gott om detta. Det är nämligen potentiella investerare som tittar på det här. Då ska vi inte bara ta fram nackdelarna, utan vi ska också se det som är positivt.

Anf. 82 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Först ska jag be kammaren om ursäkt. Det är stödområde A det heter och ingenting annat. Det vill jag säga bara för att vara extra tydlig i de här sammanhangen.

Det är därför som det blir lite knepigt i debatten när man hela tiden pratar om Norrlands inland. Stödområde A är lite mer. Det är också delar av Svealand. Det måste man komma ihåg i den här debatten. Det här handlar alltså inte bara om Norrlands inland, utan det handlar om ett lite större område. Det tycker jag är viktigt.

Sedan ska jag komma till anledningen till att jag begärde ordet. Man säger så här: Det här ska inte vi politiker styra över. Det är det som blir det konstiga i en sådan här diskussion, för det här är ett politiskt projekt, Helena Lindahl. Det kan man aldrig bortse från. Det här är ett projekt som har kommit till därför att man i Sveriges riksdag tycker att det är viktigt att man tillför mer pengar till stödområde A. Då är det faktiskt också ett politiskt projekt. Då är det inte mer än rimligt och riktigt att vi tillför synpunkter på vad vi vill ha det här projektet till.

I det sammanhanget måste jag säga att det blir väldigt konstigt. Först ska man tillföra pengar från staten för att det behövs för ett visst ändamål. Sedan ska man bestämma hur man ska använda de här pengarna. Då lägger vi oss helt plötsligt i när vi tycker att det är viktigt att det är ett politiskt projekt.

Slutligen skulle jag vilja säga att jag tror, Helena Lindahl, att oavsett om du skulle gå till företagarna på Stureplan, i Skellefteå eller i Varberg skulle alla säga exakt samma sak: Vi får inga lån i banken.

Det är ett problem. Detta kan man höra var man än kommer i landet. Det var alltså inget skäl. Däremot finns det speciella problem. Det är också därför som vi socialdemokrater står bakom den här skrivelsen. Det handlar om de speciella problem som finns där, men inte just detta att det saknas kapital, för det gör det för alla företag i hela Sverige, i varje fall småföretag.

Anf. 83 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Det var bra att Börje Vestlund påpekade att det var stödområde A och inte stödområde 1. Det är precis så.

Jag menar inte att vi ska gå in i detalj om att staten ska bilda lokala sparbanker och satsa 15 eller 20 miljoner på mindre infrastrukturinvesteringar. Det är det jag menar att vi ska lämna åt styrelsen. Jag tycker inte att vi kan ägna oss åt för mycket styrning. Jag tycker att vi har ett jättebra dokument där det är en tydlig inriktning när det gäller vad det här bolaget ska ägna sig åt.

Sedan undrar jag varför vi inte kan prata väl om det vi är överens om. Precis som jag sade till Kent Persson kom vi överens om detta i december 2010. Då kom det en del åsikter, och sedan fick man ett uppdrag att återkomma med mer specifik information om vad bolaget skulle ägna sig åt. Det finns här i dag.

Det handlar om 2 000 miljoner som skvalpar på ett konto. Hur ska vi använda dem? Vi har ett gemensamt ansvar. Vi har fattat ett gemensamt beslut. Därför frågar jag: Hur ska vi använda pengarna på bästa sätt? Är det detta vi ska diskutera? Eller ska vi diskutera varför det ena eller det andra området i Sverige *inte* har fått pengar?

Nu är det bara att gilla läget, Börje Vestlund. Inlandsinnovation gäller stödområde A, till största delen Norrlands inland. Vad ska vi sända för budskap till de företag och de investerare som vill göra någonting av det här? Jag tycker att det är det vi ska diskutera.

Anf. 84 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag pratar mycket gärna gott om Inlandsinnovation. Jag konstaterar samtidigt att man inte kan bortse från att man löser *en* del av problemet och att man glömmer bort – eller i alla fall inte poängterar – att problemet också finns i andra delar av landet. Det gör mig lite konfunderad.

Det leder oss åter till den fråga som vi hade uppe strax innan vi gick på sommarledighet före valet – eller för övrigt var det väl ingen ledighet, utan strax innan riksdagen stängde. Jag tror att det var det sista beslut vi fattade inom näringsutskottet. Det gällde den fragmentisering som sker av de olika stödssystemen för just företagsfinansiering och företagsfrämjande. Det är ett problem. Det är inte bara en utredare som har utrett detta, utan denna utredare har föregåtts av flera.

Detta problem måste vi också se. Samtidigt tycker jag naturligtvis att det är jättebra att man har fått fram pengarna. Men man kan inte bortse ifrån att det finns en rad problem som vi i framtiden måste lösa. Då är det inte säkert att det kommer att se ut på det sätt som det gör nu, när Inlandsinnovation finns. Det är i denna mening jag tycker att vi måste se helheten, och inte bara en del av detta.

Sedan tycker jag att vi ska prata gott om Inlandsinnovation liksom vi ska prata gott om andra stödformer till företag på olika sätt, via Almi och andra. Vi har Norrlandsfonden och även några andra aktörer som jag tycker att vi ska prata gott om.

Anf. 85 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Mycket bra, Börje Vestlund – det är precis detta jag vill höra! Vi ska prata gott om Inlandsinnovation eftersom det är oerhört

viktigt. Börje Vestlund har precis som jag och alla andra som sitter här i rummet ett ansvar för att marknadsföra projektet. Vi kommer nämligen att kunna få en enorm uppväxling av pengarna. Men då handlar det om att vi ska attrahera investerare och att vi ska ingjuta mod i de företag som också kommer att kunna nyttja detta.

Jag kan inte låta bli att konstatera uttaget på 5 miljarder från Vattenfall. Skillnaden mellan Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag och detta är att pengarna inte finns. Inlandsinnovations pengar finns. Det finns 2 000 miljoner i en kassa. De ligger på ett bankkonto. Jag hoppas att vi kan fortsätta att diskutera detta, och inte luftslott, i kammaren. Låt oss diskutera hur vi kan använda dessa pengar på allra bästa sätt!

Anf. 86 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! En av de första saker som slog mig när jag kom till Sverige var hur viktigt ens arbete var för det personliga samtalet. När jag träffade en svensk var arbetet det näst viktigaste samtalsämnet, efter namnet. Man hälsade på varandra och sade: Hej! Lotten heter jag. Hej! Jag heter Boriana. Trevligt – och vad jobbar du med?

Detta visar hur oerhört centralt ett arbete är för den svenska självbilden – både för individen och för det sociala sammanhanget. Arbete handlar alltså inte enbart om försörjning och karriär. Det handlar minst lika mycket om ens sociala kontext.

Nästan alla politiska partier säger sig vilja satsa på företagande och uppmuntra innovationer. Men hos vissa är det mer en läpparnas bekännelse än ett uttryck för en politisk ambition. Därför är jag glad över att åtminstone Alliansen och Miljöpartiet tar företagandet på allvar.

Är vi nöjda? Nej, det är vi inte. Mycket återstår tyvärr. Men Rom byggdes som bekant inte på en dag. Däremot är det viktigt att vi har påbörjat reformer som på sikt kommer att underlätta och utveckla företagandet i vårt land.

Företagande handlar inte om juridisk bolagsform. För många människor handlar det i stället om en livsstil – om en vilja att pröva sina vingar. Och ibland kan det vara så enkelt att ens drömjobb inte finns och att man därför måste skapa sitt eget. Där ligger hela poängen med företagande och innovationer: förmågan att se en möjlighet och modet att pröva trots de risker som föreligger.

Att vara företagare är inte alltid en fråga om att hitta på en epokgörande uppfinning med världsomspännande patent och global dominans som mål. Nej, oftast är det tvärtom. De allra flesta företagare är vanliga affärsinnehavare. De driver vår kiosk, kvartersbutik, frisörsalong, pizzeria eller liknande. Det är butiker och serviceinrättningar som vi tar för givna. Men de hade aldrig funnits om inte någon eldsjäl hade sett möjligheten att driva och haft modet att starta eget. Dessa människor har inte bara lyssnat till sina hjärtan och följt sina drömmars stig. De har även skapat arbetstillfällen till andra. Dessa människor är våra verkliga vardagshjältar, och sådana behöver vi fler av.

Varför är detta viktigt? Delvis handlar det om den gemensamma välfärden. Arbetslinjen är en förutsättning för en generös och tillgänglig välfärd för alla. Det måste och ska löna sig att arbeta. Samtidigt handlar

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

det om något större; det handlar om den möjlighet till självförtroende och självförverkligande som ett arbete medför.

Hur ska vi då åstadkomma detta? Det behövs en attitydförändring. Vi måste sluta dela upp världen i arbetstagare och arbetsgivare. Företagare kan nämligen vara både och. Därför skulle jag vilja förespråka begreppet ”arbetsskapare” eftersom det är en mer rättvisande term.

Men det räcker inte. I vissa delar av vårt land, på vissa marknader och inom vissa branscher behövs ibland stöd och uppmuntran. Detta får inte ses som att staten snedvrider konkurrensen. I stället handlar det om att staten ger viss stimulans som fungerar som en katalysator, det vill säga att den snabbar på och förbättrar företagandet på alla nivåer. Det är mot denna bakgrund som projektet Inlandsinnovation måste ses och bedömas.

I Alliansens valmanifest inför valet 2010 föreslogs en satsning på särskild riskkapitalinvestering i norra Sveriges inland. Med instiftandet av Inlandsinnovation har vi infriat detta löfte. Satsningar för företagande, tillväxt och arbete i hela landet är mycket viktiga för regeringen.

Syftet med Inlandsinnovation är att främja företagande och innovationer i det så kallade stödområde A, som omfattar kommuner eller delar av kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Men varför måste entreprenörskapet och det privata näringslivet stärkas just i detta område med hjälp av statliga medel? Svaret är enkelt: Det är mycket svårt att få tillgång till privat riskkapital i norra Sveriges inland. Fastigheterna har lågt värde, och det går nästan aldrig att använda dem som säkerhet för banklån.

Det finns flera faktorer som försvårar för företagandet i området, nämligen det extremt kalla klimatet i kombination med minskande befolkning och stora geografiska avstånd. Jag vill poängtera att Inlandsinnovation inte handlar om några bidrag utan om pengar som ska lånas ut på marknadsmässiga villkor.

Norra Sveriges inland har rika naturresurser som behöver förädlas. Med detta vill jag inte säga att det kommer att satsas bara på de traditionella näringarna kring malm och skog utan att näringslivet behöver diversifieras ytterligare.

Det finns ett stort behov av att förstärka förutsättningarna för utveckling av små företag liksom etablering och utveckling av större verksamheter. Det ömsesidiga beroendet och samarbetet mellan stora och små företag samt uppkomsten av nya tjänster och service skapar ett dynamiskt näringslivsklimat vilket är mycket önskvärt i det aktuella området.

Herr talman! Innovation handlar om att ta hand om nya idéer. Men vägen mellan en bra idé och dess introduktion på marknaden kan vara lång. Framför allt behövs det kapital. Det finns behov av insatser i tidiga skeden, bland annat genom såddfinansiering, för att goda idéer inte ska förbli idéer utan ska utvecklas och kommersialiseras.

Här har så kallade inkubatorer en viktig uppgift att hjälpa sina bolag att tänka kunder, marknad och försäljning redan från start.

Ett välfungerande innovationssystem i en region kräver en mängd aktörer som i samspel med varandra skapar, utvecklar och kommersialiserar nya produkter och tjänster. Högskolor och universitet är viktiga aktörer i innovationssystemet, för de mest revolutionerande innovationerna föds i mötet mellan människor med olika bakgrund, erfarenhet och kompetens.

Regeringens satsning på 2 miljarder kronor är inte bara välkommen som investering i de norra delarna av landet, den har också en symbolisk betydelse. Den sänder viktiga signaler till marknaden, nämligen att företagandet i norra Sveriges inland har potential och är värd att satsa på, vilket kommer att locka även privat riskkapital.

Slutligen vill jag poängtera att satsningen på norra Sveriges inland inte ska betraktas i ett snävt regionalt perspektiv. Västståndet i Sverige är summan av västståndet i landets olika delar. Lägre ekonomisk tillväxt i en del av Sverige kräver regionalpolitiska åtgärder som i slutänden betalas av hela landet. Därför är Inlandsinnovation en satsning på hela Sverige.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 87 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Norra Sveriges inland står inför stora utmaningar. Jag åsyftar den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning. Det är extra problematiskt för en landsända som på grund av tidigare rikspolitiska beslut har drabbats hårt när det gäller avfolkning. Mitt eget hemlän Jämtland har under en 50-årsperiod tappat 20 procent, ofta utbildade arbetsföra invånare. Det tappet har skett till storstäderna i första hand.

Framtiden i Norrland kan bara säkras genom flera jobb, flera människor, nya innovationer samt offensiva åtgärder för att stärka entreprenörskapet och arbetslivet.

Vi står i dag inför ett historiskt ställningstagande. Inrättandet av Inlandsinnovation AB, en inlandsfond, är det största beslut Sveriges riksdag har fattat för denna landsända i modern tid. Som centerpartist tror jag på ett Sverige där alla delar av landet ges möjlighet att utvecklas. Jag vet också att tillväxt skapas utifrån lokala styrkor och lokala förutsättningar. Att låta Sverige växa handlar därför om att bejaka förutsättningar för både arbete och företagande i hela landet.

Herr talman! Inlandsinnovation bygger på strikt kommersiella affärsupplägg. Genom samverkan mellan privata och offentliga aktörer säkras effektiviteten. Vi kan därigenom även säkerställa att insatser inte överlappar eller tränger undan de privata aktörernas verksamhet. Samtidigt bidrar denna aktör till investeringar långt över de 2 miljarder som omsatts i Inlandsfonden.

Herr talman! Jag ser ett stort behov av komplement till de insatser som görs av banker och andra finansiärer. Just kapitalförsörjningen har varit en hämmande faktor för utvecklingen i Norrlands inland. Det är därför nödvändigt att tillgången på riskvilligt kapital kompletteras både för nyföretagande och för tillväxt, ett riskvilligt kapital som kan vara krediter, lån och ägarkapital och som tar just, som ordet stipulerar, större risker.

Det är en nationell angelägenhet att hela landet kan bidra till att stärka Sveriges ekonomiska utveckling och därmed handelsbalansen. Det sker nu genom stimulans av framtidsinvesteringar och genom att skapa större ekonomisk aktivitet. Inlandsinnovation riktas mot områden där marknad och offentliga aktörer inte tillgodoser finansiella behov. I betänkandet föreslås därför flera former av finansiering och just som jag sade tidigare riktat som kreditgarantier, lån och ägarkapital. Genom detta får norrländska entreprenörer tillgång till kapital på mer jämlika villkor med

övriga landet. Det förbättrar spelreglerna för en entreprenöriell region med gott om företagsidéer.

Låt mig, herr talman, avslutningsvis konstatera att genom Inlandsinnovation AB tillför vi nu resurser som stärker och tar till vara tillväxtpotentialen i norra Sveriges inland. Jag yrkar bifall till regeringens proposition och därmed till utskottets ställningstaganden.

Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Vi är överens om de här frågorna. Jag bara undrar på vilket sätt det här ger likvärdiga villkor för stödområde A:s entreprenörer i förhållande till andra entreprenörer i hela vårt land? På vilket sätt skulle det bli likvärdigt? Det förstod jag inte av Per Åslings inlägg.

Anf. 89 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Det jag sade var att entreprenörer i norra Sveriges inland får likvärdiga villkor med andra med utgångspunkten att det i dag är svårare att finansiera verksamhet i den delen av Sverige beroende på hur marknaden fungerar. Inlandsinnovation bygger ju på att stärka kreditfinansmarknaden i norra Sverige för att på så sätt underlätta tillväxt och utveckling genom nya företag och tillväxt i befintliga företag.

Anf. 90 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det är precis det som vi tycker lite grann är bristen i just det här ärendet. Det här problemet finns ju på många andra ställen i landet också, inte i storstadsregionerna, inte utefter Norrlandskusten och de stora tillväxtdelarna av vårt land, men de finns ju på många andra håll. Sverige är inte bara storstäder och stödområde A.

Man måste i alla fall ställa sig frågan, för vi har ändå ett ansvar för hela landet när vi sitter i denna riksdag: Vad tycker Per Åsling att man ska göra åt de andra delarna av landet, till exempel Blekinge, stora delar av Småland, norra Bohuslän och så vidare?

Anf. 91 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Låt mig då konstatera att Inlandsinnovation riktar sina insatser mot den del av landet som har haft svårast att klara utvecklingen på grund av liten ekonomisk verksamhet i stora delar av inlandet. Den bristande ekonomiska verksamheten har i mångt och mycket grundat sig på problem med finansiering av företag.

Problem med finansiering av näringsverksamhet finns på andra ställen också. Jag håller med om det. Det har andra talare lyft fram från talarstolen under den här debatten. Men problemen är större i den här delen av landet. Det är därför Inlandsinnovation får i uppdrag att jobba med finansiella lösningar i form av riskkapital, lånekapital och ägarkapital i det så kallade stödområde A.

Stödområde A är identifierat via utredningar och via statliga myndigheter och har bekräftats av den här kammaren tidigare. Jag tror inte att det är någon tillfällighet att det är just det området som dessa instanser har pekat ut.

Sedan måste man alltid vara observant på gränsdragningar. Gränser kan bli feldragna, men det är en annan historia. Det får korrigeras vid ett

senare tillfälle. Stödområde A har nyttjats för speciella insatser tidigare i olika sammanhang. Insatsen nu gäller att klara finansieringen.

Prot. 2010/11:101
12 maj

Anf. 92 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Jag begärde ordet med anledning av det sätt som Helena Lindahl använde sin sista replik gentemot Börje Vestlund på. Hon pratade om luftslott, vilket jag tycker sänkte debatten åtskilliga grader.

Att vi har tagit fram ett förslag som utgår från hela landets behov innebär inte att vi bygger luftslott. Det är snarare tvärtom. Vi befinner oss mitt i verkligheten. Vi ifrågasätter alltså inte behoven inom stödområde A, men, precis som Börje Vestlund har påpekat, har vi den insikten att behoven är likartade i många andra delar av landet också. Vi tycker att det vore lämpligt att regeringen löste det problemet också.

Man kan säga att det här är ett bra exempel på hur man kan göra. Ja, det är det faktiskt. Det håller jag med om. Hela vårt parti håller med om att det här är ett bra sätt att göra. Det här är faktiskt regionalpolitik i dess allra bästa mening. Man uppmärksammar ett problem, och man riktar insatser. Men lyft blicken! Upptäck att problemen finns på andra ställen! Då kan vi tillsammans lösa likartade problem där de finns. Jag är tacksam för att Per Åsling i sitt anförande uppmärksammade det och uttryckte de åsikter som vi har försökt föra fram. Som Börje Vestlund sade i sitt sista inlägg behöver vi pengar till många delar av Sverige som har den här typen av problem.

Herr talman! Med detta vill jag instämma i det som Börje Vestlund har gett uttryck för. Jag hoppas att våra förslag inte ska behöva betraktas som luftslott i framtiden, för de är i högsta grad komna ur verkligheten.

Anf. 93 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag reagerade på det Krister Örnfeldt sade om att sänka debatten. Jag vill vara tydlig. I det yttrande som finns i det här betänkandet är det en väldigt negativ ton från Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det finns inte en enda rad om att Inlandsinnovation skulle vara en bra satsning. Har man varit med och fattat ett beslut i december tycker jag också att det vore på sin plats att föra fram det och inte tala om att regeringen är oseriös. Det var det jag reagerade på.

Skillnaden mellan vårt förslag och Socialdemokraternas förslag är att de här pengarna finns. 2 000 miljoner finns på ett konto och väntar bara på att bli använda till bra insatser i stödområde A och framför allt i Norrlands inland.

Min fråga till Krister Örnfeldt är: Stödde Socialdemokraterna någonsin Norrlands inland med riskkapital under sin regeringstid? Det skulle vara väldigt intressant att veta eftersom ni nu tycker att regeringen bara specificerar detta och att det är olyckligt att det bara gäller Norrlands inland. Ni tycker egentligen att det mesta som är skrivet är fel, åtminstone om man får tro ert särskilda yttrande.

Anf. 94 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Svaret på frågan är: Ja, det gjorde vi. Det är hela idén med att man inrättar stödområden. Det innebär att man får pengar, exempelvis från EU och från den svenska staten. Som Helena Lindahl mycket väl vet har Socialdemokraterna varit i regeringsställning under en stor del

*Redovisning av
inriktningen av
verksamheten hos
Inlandsinnovation AB*

av den period som stödområde A har funnits. Svaret är: Ja, vi har bidragit direkt, rakt in i Norrlands inland med olika stödformer.

Sedan har vi påståendet att vi uttrycker oss så negativt. Jag tolkar vår skrivning mer utifrån att vi upplever att regeringen har handlagt den här frågan på ett mycket taffligt sätt. Först gick man ut i valrörelse och sade att man skulle åstadkomma någonting. Sedan kom man tillbaka efter valet och sade att nu skulle man åstadkomma någonting. Det innebar att hela utskottet ställde frågan: Vad är det vi ska åstadkomma? Sedan fick regeringen komma tillbaka en gång till. Jag tycker inte att det är ett bra sätt att hantera en fråga på. Det är bättre att man presenterar ett förslag som vi har möjlighet att ta ställning till redan från början. Det är själva ingången man ska titta på.

Sedan hade vi under samma tid ett förslag om att det skulle avsättas 5 miljarder för motsvarande ändamål över hela Sverige. De pengarna skulle tas av de vinster som Vattenfall genererar. Regeringen gör på samma sätt, men man riktar inte Vattenfalls pengar till den här typen av verksamhet, utan man lägger in dem i statskassan. Man skulle mycket väl kunna säga att dessa 2 miljarder kommer från de utdelningar som Vattenfall har gett till svenska staten. Den enda skillnaden är att de inte är öronmärkta.

Anf. 95 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att den enda skillnaden mellan regeringens förslag och Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag är att regeringens förslag är riktiga pengar. Det är 2 000 miljoner som finns på ett konto. Socialdemokraterna hade möjlighet att ta ut 5 miljarder från Vattenfall under sin regeringstid och satsa dem på småföretagandet. Händet det? Nej. Men i dag pratar man om att man skulle ha tagit ut ännu mer. Man skulle ha tagit ut 5 miljarder från Vattenfall och satsat allmänt på småföretagandet. I stället borde man kunna säga: Jättebra, regeringen! 2 000 miljoner till Norrlands inland är väl jättebra.

Om Socialdemokraterna tidigare har tyckt att Norrlands inland har varit i ett stort behov av stöd- och riskkapital borde den förståelsen finnas nu också. Jag tycker att det är märkligt att man ägnar ett särskilt yttrande åt att kritisera en sådan positiv satsning. Aldrig har Norrlands inland tillförts så mycket kapital tidigare.

Anf. 96 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Förutsättningen för att kunna driva en politik genom att man fattar beslut i riksdagen är att man får majoriteten bakom sig. Ni röstade mot det. Därför hade vi ingen möjlighet att redovisa vår lösning. Om ni hade följt vårt förslag hade det blivit ett beslut som hade inneburit en uttaxering på ytterligare ett antal miljarder, i det här fallet 5, till staten för det här ändamålet. Då kunde vi ha haft de pengarna i statskassan i dag på ett öronmärkt konto, krona för krona, precis på samma sätt som Helena Lindahl redovisar att regeringen har i dag. Det är ingen skillnad, och det är inga luftslott.

Att vi inte gjorde detta tidigare när vi satt i regeringsställning beror på att vi hade det förslaget vid den tidpunkten. Det är ett förslag som har kommit efter att vi har hamnat i opposition. Vi kan inte belastas för att vi inte har det historiskt. Det finns massor av förslag som vi inte hade på

80- och 90-talet, och inte ni heller för den delen. Det är bättre att vi pratar om den budget som vi behandlar just nu. Det är ju den vi kan vara med och påverka. Historien är det lite svårt att göra någonting åt. Den är oftast ett faktum.

Prot. 2010/11:101
12 maj

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

11 § Vissa näringspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2010/11:NU20
Vissa näringspolitiska frågor.

*Vissa näringspolitiska
frågor*

Anf. 97 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2 från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi ska nu diskutera ett betänkande som behandlar en lång rad motioner kring företagsfrämjande insatser, turism och ett flertal viktiga branscher. Jag vill redan inledningsvis säga att vi inte vänder oss mot utskottets förslag till hantering av motionerna inom dessa områden. Vi är däremot oeniga med majoriteten om motiveringen för ställningstagandena.

Innan jag återkommer till detta vill jag uttrycka min stora glädje över att vi återigen i utskottet har en bred majoritet kring synen på såväl Winnet Sverige och Resurscentrum för kvinnor och på vikten av det sociala företagandet. Utskottet har tidigare, enligt, lämnat tillkännagivanden till regeringen kring båda dessa frågor, men nu gör vi bedömningen att åtgärder har vidtagits från departementet och berörda myndigheter för att följa upp de intentioner vi har lagt fast i riksdagen. Det handlar om att ge stabila förutsättningar för resurscentrumen och att intensifiera arbetet med det sociala företagandet.

Jag vill dock noggrant understryka att vi kommer att bevaka detta väldigt grundligt!

Så tillbaka till våra ställningstaganden. Det handlar om avgörande skillnader i synen på hur Sverige ska byggas starkt, hållbart och framgångsrikt i den alltmer hårdnande globala konkurrensen. Vi menar att regeringen saknar helhetssyn, men dess värre också tillräcklig vilja. Vi har tidigare i reservationer till betänkanden under 2010 redovisat vår syn på hur näringspolitiken och de företagsfrämjande insatserna bör utformas.

Herr talman! Vår grundläggande syn är att Sverige ska konkurrera med kunskap, inte med låga löner. Därför behövs mer forskning, fler innovationer, mer riskkapital och bättre villkor för småföretagen. Ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor borde för länge sedan ha varit på plats. Men först under nästa år tänker regeringen röra på sig i denna riktning genom en så kallad innovationsstrategi. Vi får väl vänta och se vad det blir av det.

Alldeles nyss diskuterades regeringens skrivelse om Inlandsinnovation, en satsning som vi är helt eniga om. Jag vill dock återigen påpeka

regeringens bristande helhetssyn och vilja. Problemet med riskkapitalförsörjningen, inte minst för små- och medelstora företag, är nationellt och rör inte bara stödområde A, som flera tidigare har sagt, utan stora delar av vårt land. Det är därför vi har velat mer än bara Inlandsinnovation. Vi ville inrätta en riskkapitalfond genom extra utdelning från Vattenfall. Den skulle ha agerat marknadskompletterande och aktivt stimulerat det breda näringslivets behov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker näringslivets långsiktiga konkurrenskraft skulle prioriteras genom till exempel satsningar på företag i miljöteknikbranschen. Fonden skulle verka i hela landet.

Herr talman! För att Sverige ska växa starkt, hållbart och framgångsrikt behövs samverkan mellan staten, högskolorna och näringslivet. Runt om i regionerna i vårt land finns en bred insikt om detta, och mycket görs lokalt och regionalt. Men på den nationella nivån saknas endera insikt eller vilja eller kanske både och. Vi har föreslagit ett nationellt initiativ på detta område. Många länder, inte minst inom EU, har kommit betydligt längre på det här området, och det finns en uppenbar risk att Sverige halkar efter på grund av regeringens passivitet.

Men det är inte bara en nationell strategi i samverkan med näringslivet och akademien som saknas. Det saknas dessutom överblick över statens effektivitet genom de egna insatserna i främjandesystemet. Några små steg har tagits för att påbörja kartläggningen av detta, men det är först när konkreta förslag kommer som vi kan bedöma om resurserna används effektivt. I detta sammanhang vill jag passa på att erinra om det tillkännagivande som riksdagen nyligen gett regeringen, med uppmaningen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning och registrering samt tillståndsärenden för dem som vill starta egna företag.

Herr talman! Turismen och besöksnäringen i Sverige har en fantastisk potential, och även här vill vi mer än de borgerliga partierna. Vi har tidigare redovisat att vi föreslagit ett utökat anslag till Visit Sweden, och jag vill påminna om detta i denna debatt. I många motioner som behandlats i detta betänkande hade det varit möjligt att pröva om vår anslagsnivå hade vunnit riksdagens gillande.

Till sist ett ytterligare exempel på regeringens bristande helhetssyn och vilja. Hösten 2005 beslutade riksdagen om en satsning på så kallade strategiska branschprogram. Programmen hade en planerad kostnad på ca 1 miljard kronor under en femårsperiod, förutsatt motsvarande insatser från näringslivet. Programmen innehöll forsknings-, utbildnings- och infrastruktursatsningar som tagits fram i samverkan mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer. De aktuella branscherna var fordonsindustrin, läkemedels- och bioteknikindustrierna, metallurgin, flyg- och rymdindustrierna, IT och telekom samt skogs- och träindustrierna. Men trots att programmen varit framgångsrika, populära och lett till ökad samverkan mellan stat, näringsliv och akademi har regeringen valt att låta den framgångsrika arbetsmetodiken dö sotdöden. Egentligen är det fullkomligt obegripligt varför. Fler branscher borde i stället komma i fråga för liknande satsningar.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag anknyta till min inledning. Om Sverige ska kunna byggas starkt, hållbart och framgångsrikt behövs en näringspolitik som bygger på insikten att det är genom kunskap vi kom-

mer att klara oss i den internationella konkurrensen. Därför får vi aldrig stänga dörrarna för dem som vill lära sig mer. Därför är det bedrövligt att se den nuvarande regeringen i praktiken rusta ned Sveriges konkurrensförmåga. Maud Olofsson borde vara den första i ledet som protesterade när Jan Björklund stänger allt fler dörrar för den som vill lära sig mer i olika faser av livet. Men insikt saknas uppenbarligen om att olika politikområden hänger ihop. Det är oroande och mycket nedslående!
(forts. 13 §)

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Vissa näringspolitiska
frågor*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU22 Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Punkt 1 (Skärpt straff för köp av sexuell tjänst)

1. utskottet
2. av Fredrick Federley (C) under överläggningen framfört yrkande om avslag på propositionen

Votering:

282 för utskottet

1 för yrk.

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 90 M, 21 MP, 19 FP, 15 C, 20 SD, 15 V, 16 KD

För yrk.: 1 C

Frånvarande: 26 S, 17 M, 4 MP, 5 FP, 7 C, 4 V, 3 KD

Punkt 2 (Dubbel straffbarhet)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

160 för utskottet

123 för res. 1

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 19 FP, 15 C, 20 SD, 15 KD

För res. 1: 86 S, 21 MP, 1 C, 15 V

Frånvarande: 26 S, 16 M, 4 MP, 5 FP, 7 C, 4 V, 4 KD
Fredrick Federley (C) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.
Anders Andersson (KD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 6 (Arbetet inom EU mot köp av sexuella tjänster)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

161 för utskottet

122 för res. 5

1 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 19 FP, 15 C, 20 SD, 16 KD

För res. 5: 86 S, 21 MP, 15 V

Avstod: 1 C

Frånvarande: 26 S, 16 M, 4 MP, 5 FP, 7 C, 4 V, 3 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU16 Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlands-innovation AB

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

267 för utskottet

17 för res.

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 S, 90 M, 21 MP, 19 FP, 16 C, 20 SD, 16 KD

För res.: 1 S, 16 V

Frånvarande: 26 S, 17 M, 4 MP, 5 FP, 7 C, 3 V, 3 KD

13 § (forts. från 11 §) Vissa näringspolitiska frågor (forts. NU20)

Anf. 98 LARS ISOVAARA (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 samt reservation 4.

Vi har tidigare under våren och vintern debatterat näringspolitiska frågor i en eller annan form. Oftast har diskussionen berört basindustrin, fordonsindustrin eller andra näringar och deras betydelse för svensk välfärd. Jag kommer därför inte att uppehålla mig vid dessa frågor under detta anförande. Frågor som berör basindustrin är dock viktiga och har en stor betydelse för Sveriges välstånd både ur ett historiskt perspektiv, i nuvarande läge och förhoppningsvis även framgent.

*Vissa näringspolitiska
frågor*

Fru talman! I detta sammanhang kom jag att tänka på ett citat som tillskrivits Ernest Hemingway: "Under flera dagar levde vi uteslutande på mat och vatten."

Med det citatet i bakhuvudet vill jag återkoppla till svensk rymdindustri och dess framtid. Människan kräver verkligen lite mer än mat och vatten. Det finns näringspolitiska frågor som kanske inte alltid i förstone kan inrymmas under de normala marknadsekonomiska lagarna. Det finns teknikutveckling som med största sannolikhet inte kommer att kunna ge ekonomisk avkastning dag två eller kanske inte ens dag tre. Snabba ekonomiska klippare gör sig således icke besvär. Det finns teknikutveckling som i sig kanske aldrig kommer att vara direkt lönsam, men spin-off-effekterna kommer förhoppningsvis att ge värdefulla forskningsresultat och kanske till och med i sin tur generera ny värdefull teknikutveckling.

Fru talman! Rymden är i dag en del av vår vardag. Nästan alla kommer dagligen i kontakt med rymdtekniken utan att fundera särskilt mycket på det. Tack vare satelliter kan vi se sportevenemang, konserter och nyheter från olika delar av världen. Satelliter hjälper meteorologerna att prognostisera vädret. I bilar, båtar och flygplan används satellitnavigering, och utan satelliter skulle vi ha svårt att ta ut pengar från bankomaten. Satellitdata utgör också viktiga beslutsunderlag för miljöåtgärder.

Sverige har, för sin storlek, en omfattande rymdverksamhet, det vill säga forskning om rymden, rymdteknisk utveckling och en kommersiell rymdindustri. Med statliga medel har Sverige sedan 1970-talet byggt upp en kompetens för att utveckla kostnadseffektiva satellitsystem för forskning och samhällsnytta kring till exempel klimat- och säkerhetsfrågor. Det är beklagligt att den strategi som Rymdstyrelsen har presenterat för åren 2011–2015 i princip dödförklarar svensk satellitutveckling. Vi sverigedemokrater menar att det måste sättas till en utredning som har till mål att granska de övergripande målen för svensk rymdverksamhet. Vi löper annars en uppenbar risk att kasta 30 års avancerad teknikkunskap över bord.

Det finns en aspekt inom den nationella utvecklingen av högteknologiska produkter som ibland glöms bort. Konkurrenssituationen och drivkraften ser ofta lite annorlunda ut när det gäller utvecklingen för att ta fram spetsprodukter. Drivkraften kan vara nationell prestige eller helt enkelt en fråga om nationellt oberoende, som i fallet med försvarsindustrin. Det finns otaliga sådana exempel genom historien. Var skulle datortekniken ha stått nu om inte de amerikanska rymdprogrammen mer eller mindre skulle ha framtvingat ny teknikutveckling inom exempelvis styr- och reglerteknik? Var skulle kunskapen om nya värmehållfasta legeringar ha stått nu om inte flyg- och rymdindustrin skulle ha varit pådrivande?

Kompositmaterial? Nu invänder den tvivlande: Men denna teknikutveckling skulle säkerligen ha kunnat ske till lägre kostnader om pengarna hade gått direkt till nyutveckling i stället för att ta omvägen genom rymd-, försvars- och flygindustri. På detta svarar jag: Det är inte alls säkert. Det kan vara så att just dessa speciella projekt har en så annorlunda konkurrenssituation att de normala ekonomiska drivkrafterna sätts ur spel.

Fru talman! Till sist några ord om kreditgarantiföreningar. Prioritering av småföretagen och deras förmåga att utvecklas och överleva måste vara A och O. Storföretagen är inte de massarbetsgivare som de en gång

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Vissa näringspolitiska
frågor*

var. Just nu upplever vi en stark högkonjunktur, men för bara två tre år sedan upplevde vi en djup lågkonjunktur till följd av bankkrisen. Det blev i princip omöjligt för småföretag att låna pengar.

I många fall kan det vara så även i dessa tider. Vi kan kallt konstatera att en lågkonjunktur förr eller senare ånyo drabbar oss. Problemen kommer således återigen att bli aktuella, förr eller senare. Kreditgarantiföreningar skulle i det läget kunna garantera borgen och dessutom medverka som rådgivare. Kreditgarantiverksamhet finns i de flesta länder i Europa samt i Japan, Kanada och USA. Visserligen skiljer sig arbetssättet och organisationsformen åt mellan de olika länderna, men principtankandet är ofta detsamma. Kreditgarantiföreningarna arbetar med ett lokalt kapital, och ofta är det fackliga organisationer, banker, kommuner och privatpersoner som står för insatserna i föreningarna. Medel till kapitaluppbyggnad är en förutsättning för kreditgarantiföreningar. Det ointresse som har funnits från politiskt håll att stödja dessa kreditgarantiföreningar måste betecknas som olyckligt.

Anf. 99 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 2, den som är den gemensamma reservationen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet och som handlar lite grann om det övergripande synsätt som vi har när det gäller näringspolitiken. Jag behöver inte här och nu upprepa det som Ingela Nylund Watz sade, och jag delar i stort hennes uppfattning.

Eftersom det här är motioner från allmänna motionstiden och vi tidigare har debatterat näringspolitiken i kammaren och vi också har utvecklat Vänsterpartiets syn på näringspolitiken, tänker jag göra saken kort och tacka för mig. På grund av sjukdom känner jag att jag behöver åka hem redan nu.

Anf. 100 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP):

Fru talman! I måndags besökte jag och allianskollegerna på Sörmlandsbänken företaget Camfil Farr i Trosa, ett av många företagsbesök som jag genomför varje år, ensam eller tillsammans med andra. Det var en positiv upplevelse. Att få besöka ytterligare ett av de företag som finns i vårt land är verkligen berikande. Just det här företaget har funnits i Trosa sedan 60-talet. Det är nu etablerat i 25 olika länder, och det växer hela tiden. Genom forskning och innovativa lösningar har det kommit att bli ett stort företag på den internationella marknaden. De producerar filter till ventilationssystem som ger oss bra inomhusluft, så pass bra att de till och med kan filtrera bort nanopartiklar, vilket är viktigt i till exempel livsmedelsindustrin.

Det finns mycket mer att säga om detta och om många andra företag och företagare som jag har besökt och talat med. Alla är de värda uppmärksamhet, för utan dem skulle vi gå en mycket dyster framtid till mötes.

Ett väl utvecklat privat företagande är en förutsättning för vår gemensamma välfärd, för det är i nya och växande företag som nya arbetstillfällen skapas.

Vi i Folkpartiet liberalerna har alltid satt företagarefrågor högt på agendan. Tillsammans med övriga partier i Alliansen har vi drivit igenom

reformer som förenklat företagandet. Det har handlat om sådant som sänkta skatter och arbetsgivaravgifter, om minskat regelkrångel, om ökade anslag till innovation och forskning, och genom riktade skatteavdrag har marknader som tidigare varit svarta nu blivit vita.

Det har även blivit lättare att anställa. Givetvis finns det mycket mer kvar att göra för att nå ett företagsklimat i världsklass. Viktigast av allt i ett sådant arbete är förstås att vara klar över målet och att inte slå sig till ro. Det pågår olika typer av arbete inom det här området, till exempel när det gäller företagsbeskattning. Och regeringen kommer att presentera en innovationsstrategi under nästa år.

När vi debatterade frågor av det här slaget för ett år sedan i samband med beslutet om regeringens proposition *Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning* var vi flera i den här kammaren som kunde konstatera att människors attityder till företag och företagande har förändrats. Jag för min del tror att ett av skälen till detta är att regeringen bedrivit ett så medvetet arbete inom det här området. Vi har lyft fram företagets viktiga roll för tillväxt i vårt land.

Att attityderna till företagande har förändrats bekräftas till exempel av Nyföretagarcentrums statistik vad gäller nyföretagande. Helårsredovisningen för 2010 slog nya rekord. Nyföretagandet ökade med hela 19 procent sedan föregående år, 2009. Totalsiffran 65 072 är den högsta i Sverige på mer än 15 år.

När det gäller mätningen för april kunde man läsa på Nyföretagarcentrums hemsida att nyföretagandet i Sverige nu har ökat i 20 månader i sträck. Observera: Under 20 månader i sträck!

Fru talman! Nu handlar det betänkande som vi debatterar om vissa näringspolitiska frågor. Politik för företagande handlar förstås om mycket mer än vad som ryms i detta betänkande, som ju är ett motionsbetänkande. Det handlar, förutom om de områden som jag har nämnt tidigare, om transporter, handel, utbildning, energi, miljö med mera. Detta gäller alla olika typer av branscher och företag i olika delar av vårt land.

Den sektor som växer mest är tjänstesektorn. En bransch som ryms inom denna sektor som vuxit rejält under senare år och som fortsätter att växa är turismbranschen. Och många av de motioner som behandlas i det här betänkandet handlar om just turism.

År 2010 blev ett starkt år för svensk turism. Man kan gå tillbaka och titta på helheten vad gäller svensk turism i en sammanställning för 2009. Där finns inte alla olika delar för 2010 redovisade än. Men under 2009 ökade turismens totala omsättning med drygt 6 procent till 251,7 miljarder. Exportvärdet, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med nästan 13 procent till 93,6 miljarder kronor, vilket var mer än det samlade exportvärdet för järn, stål och svenska personbilar tillsammans.

Turismen sysselsätter nästan 160 000 personer.

Fru talman! Man kan förstås fråga sig vad som kan betraktas som turism. Jo, turism omfattar människors aktivitet när de reser till eller vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för en kortare tid än ett år för fritid, för affärer eller för andra syften. I princip omfattas all konsumtion som är direkt kopplad till resande, inklusive affärsresande.

Turistnäringen i sig är egentligen inte någon egen bransch. Turistnäringen är ett samlingsbegrepp som utgör summan av de verksamheter i

olika branscher som riktar sig till och konsumeras av människor när de reser till eller vistas på platser utanför sin vanliga omgivning.

Det är vem som konsumerar och inte vad som produceras som per definition avgör vad som är turism. Det är människor och aktörer ute i landet samt behoven och önskemålen hos de människor som besöker landet som skapar turism.

Turism gör det möjligt att ta del av allt som vårt fantastiska land har att erbjuda. Folkpartiets politik för turism handlar om att underlätta för företagarna och resenärerna. Det handlar om företagarnas möjligheter att växa och utvecklas, resenärernas möjligheter att forma sin resa och att undanröja hinder för en positiv upplevelse.

Vi ska stödja och underlätta en innovativ turism med högt kunskapsinnehåll och förädlingsvärde. Det kräver bland annat bra kommunikationer, kunniga människor och en företagspolitik som gör det värt att våga satsa på idéer.

Alla som har läst betänkandet kan konstatera att det görs mycket från regeringens sida på det här området. När det gäller stöd för en fortsatt utveckling inom det här området tänker jag passa på tillfället att peka ut några områden som just mitt parti har presenterat.

Det handlar om fortsatta satsningar inom utbildningsområdet där det entreprenöriella lärandet får löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet.

Det handlar också om tillgång till riskvilligt kapital och förändringar av moms.

Man kan vidare peka ut vissa regionala objekt som intressanta för turism. Dalhalla är ett sådant exempel. Det brukar sägas att vi har brist på intressanta byggnader att besöka, men Dalhalla är exempel på en plats som skulle behöva klassas som nationellt intresse.

Dessutom kommer en utvidgning av dialogen mellan turistbranschen och Trafikverket att vara nödvändig i framtiden.

Avslutningsvis, fru talman, är ett bra entreprenörs- och företagsklimat avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en allt öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagande och företagsverksamhet är en förutsättning för nyföretagande.

Fler företag och jobb kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter, nya produkter och tjänster skapas bättre förutsättningar för hållbar tillväxt i hela vårt land.

Anf. 101 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Fru talman! Det var intressant att lyssna på Liselott Hagberg. I långa stycken kan jag hålla med om beskrivningen. Bland annat var det en intressant framställning av turistindustrin, och vi delar uppfattningen att den är viktig och har stor potential. Det är synd att vi inte kunde komma överens om att ge Visit Sweden lite mer pengar för att bygga upp musklerna.

Det var dock inte därför jag begärde replik utan för att jag känner att Liselott Hagberg illustrerar det som är kritiken i vår motivreservation mot regeringens och utskottsmajoritetens syn på näringspolitiken. Det saknas helhet. Det är mycket styckevis och delat, men man ser inte färdriktningen eller hur den samlade näringspolitiken bedrivs.

Inte minst saknas en tydlig insikt om behovet av att ge människor ökade kunskaper för att Sverige som är ett litet land ska kunna konkurrera. Det som händer är att regeringen i stället aktivt stänger dörrar, lägger ned komvux och försvårar för ytterligare högskoleutbildning. Det man i ena änden säger att man vill göra i satsningar på näringspolitikens område försvårar man i praktiken i andra änden genom att ha ett slutet utbildningssystem.

Hur ser Liselott Hagberg på den samlade näringspolitiken? Går den att avgränsa från andra politikområden?

Anf. 102 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Fru talman! Jag tackar Ingela Nylund Watz för att hon begärde replik på mig. Det Ingela Nylund Watz sade i slutet av sitt anförande var intressant, och därför är det glädjande att ta upp just det. Utbildningspolitiken är ju en del av näringspolitiken.

Vi har gjort en stor kursändring när det gäller utbildningspolitiken. Den påbörjades under förra mandatperioden, och det är fortfarande under reformering. Tyvärr tar det lång tid innan man ser resultat när det gäller utbildningspolitik.

Jag kan i sammanhanget påminna Ingela Nylund Watz om att hennes parti har omvärderat hela sin utbildningspolitik för att den som bedrevs innan maktskiftet 2006 inte fungerade. Det var ett stort misslyckande. Många elever hoppade av, och ett gymnasieprogram som skulle bli ett av de minsta blev i vissa kommuner det näst största.

Vi skulle kunna ägna mycket tid åt att tala om utbildningspolitik, men en del av repliken handlade om näringspolitiken som helhet. Jag räknade upp ett antal områden. Näringspolitiken påverkas av alla olika delar, till exempel infrastruktur, miljö, skatter och utbildning.

Det beror på vad man menar med en samlad näringspolitik. Näringspolitiken behandlas inom flera olika departement.

Jag påstår att det har skett stora saker på flera områden. Jag brukar definiera de behov som finns med fyra k:n: krångel, kapital, kompetens och konkurrens. Inom alla dessa områden har det gjorts förändringar. Jag hinner inte räkna upp dem nu, men jag hinner kanske nämna några i nästa replikskifte.

Anf. 103 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Liselott Hagberg för försöket att definiera regeringens syn på näringspolitik. Jag blev dock inte mycket klokare. Min poäng var inte att diskutera olika modeller av utbildningssystem. Min poäng var att försöka locka fram en synpunkt från Liselott Hagberg på om kunskaper kommer att vara nödvändiga för att Sverige ska kunna konkurrera på den internationella arenan.

Vi får de facto ett minskat antal högskoleplatser, ni gör det svårare för människor som vill studera i högre utbildningar och kommunerna får inte samma möjlighet att bedriva kompletterande utbildning för unga vuxna via komvux. Vi får ett tuffare utbildningsklimat.

Vi har dessutom stora problem med en långtidsarbetslöshet som biter sig fast. I fas 3 får man inte ens ägna sig åt utbildning.

Ser inte Liselott Hagberg att de dörrar som stängs för ett livslångt lärande inom utbildningssystemet kommer att innebära problem för oss att lyckas i den internationella konkurrensen?

Anf. 104 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Fru talman! Det är uppenbart att Ingela Nylund Watz huvudsakligen vill diskutera utbildningspolitik, och då får jag ägna mig åt det. Ingela Nylund Watz påstår att dörrar stängs. Det är precis tvärtom. Vi har öppnat dörrar som tidigare var stängda. Självklart behövs det akademiska utbildningar.

På turismområdet – som upptar 25 procent av betänkandet och som Ingela Nylund Watz själv tog upp som en viktig del – finns det högre utbildningar. Jag har dock talat med många företagare inom turismrelaterade branscher, och de säger att det finns ett stort behov av lärlingar och praktiska utbildningar.

Den förra utbildningspolitiken stängde dörrar och gjorde att ungdomar hamnade i utanförskap när de placerades i reservprogram för att de inte fick plats någon annanstans. Vi vill skapa utrymme och plats för ungdomar med olika typer av fallenhet. Det är inte bara teoretiska kunskaper som ska värderas utan också praktiska. Vi har därför öppnat för olika utbildningar med olika inriktningar för att möta konkurrensen.

Vi kan se turistbranschen som ett tydligt exempel på var tjänstenäringer växer. Här finns en efterfrågan på mer praktiska utbildningar. Jag tror att det behövs både praktiska och teoretiska utbildningar, för vi ska tävla med höga kunskapsvärden när det gäller innovativ turism. Vi har öppnat för olika typer av fallenheter genom den utbildningspolitik som regeringen bedriver.

Anf. 105 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman och alla andra som lyssnar! Vi är en trogen skara här inne. Jag hoppas att några fler lyssnar på sina rum eller tittar på webbsändningen.

I dag behandlar vi ett omfattande betänkande som behandlar 74 motioner och 92 yrkanden. Det var rätt saftigt att gå igenom. Det är ett stort område med många frågor som engagerar mig, men jag tänkte fokusera på de områden som ligger mig allra närmast.

Jag börjar med kvinnors företagande. Det handlar om tillväxt men också om att öka möjligheterna för kvinnor. Det handlar om makt, ekonomi, möjlighet att göra karriär och i förlängningen ett mer jämställt samhälle.

Alliansregeringens insatser har syftat till att göra det enkelt, självklart och mer lönsamt att starta och driva företag. Allt fler kvinnor och män, från ungdomar till pensionärer, ska se företagande som ett självklart val.

Fler företag ska utvecklas, växa och anställa fler. Fler jobb skapas genom entreprenörskap. Det är enbart när fler kvinnor och män utvecklar sina affärsidéer och kan och vågar utveckla sina företag som fler jobb skapas.

Jämställdhet har ju ett brett politiskt stöd i vårt land. Sverige brukar i vissa sammanhang lyftas fram som ett av världens mest jämställda länder, men vi har fortfarande långt kvar till jämställdhet i praktiken. En lång tid av socialdemokratiskt styre i Sverige har satt sin prägel på jämställdhetsdebatten. Lösningarna för ökad jämställdhet har många gånger utgått från en vänsterorienterad socialistisk grundsyn. Det har handlat om olika former av kvotering, och man har utgått från kollektiva lösningar. Vissa saker har varit bra och lett till ökad jämställdhet, men det är fortfarande alldeles för stora skillnader mellan män och kvinnor, inte minst när det gäller makt och ekonomi.

På 1970-talet, när jag var liten, var min mamma hemmafru precis som många andra kvinnor. Jag var sex år när hon började yrkesarbeta. Ett naturligt val för henne och många andra hemmafruar var den offentliga sektorn och skola, vård och omsorg. Det var bra eftersom man kunde börja arbeta professionellt. Problemet var att man hade bara en arbetsgivare, vilket innebar att lönerna var ganska låga. Den pension som hon kvitterar ut i dag är minst lika dålig, kan jag intyga. Många av dessa kvinnor har arbetat väldigt hårt med *en* arbetsgivare, låga löner och i slutändan, som tack, en låg pension. Det är inte jämställdhet. Därför är jag glad att alliansregeringen nu har skapat möjlighet för fler kvinnor och män att starta företag inom området skola, vård och omsorg. Det är också bra för brukarna att kunna välja utförare.

Företagande kvinnor nyttjar i betydligt lägre utsträckning än män statliga stöd och statliga lånemöjligheter. Av Almis totala låneutbud gick år 2008 8 procent till företag som leds av kvinnor och 15 procent till företag som leds av kvinnor och män gemensamt. Av den stödform som är populärast bland företagande kvinnor, Almis mikrolån, gick 49 procent till kvinnor 2009.

Hur har det gått med utvecklingen? Ger alla insatser resultat? Ja, resultaten är ganska goda. Allt fler kvinnor kan i dag använda sitt yrkeskunnande inom offentlig sektor för att starta egna företag. Många vittnar om hur RUT-reformen har underlättat deras karriärmöjligheter som företagare.

Sedan 2006 har antalet företagande kvinnor ökat med mer än 10 procent. I dag är var tredje nyföretagare kvinna. Den högsta andelen företagande kvinnor finns inom sektorerna vård, omsorg och service. Där är nästan 60 procent av alla nyföretagare kvinnor.

Ett annat område som jag tycker är viktigt att lyfta fram är ungdomar och företagande. Snart är det sommar och många ungdomar får en välbehövlig sommarledighet efter ett långt år med skolarbete eller jobb. Den som har studerat klart funderar säkert en hel del på hur framtiden kommer att se ut. Vi vet att allt fler ungdomar är intresserade av att starta företag. Tack vare regeringen och Centerpartiet har vi nu en strategi för entreprenörskap i skolan. Vi vill att det ska vara lika naturligt att starta företag som att bli anställd. Aldrig förr har så många under 25 år startat företag som nu. Nästan 20 000 gymnasieelever driver företag inom ramen för Ung Företagsamhet. Vid årsskiftet fanns det 14 200 företagare i

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Vissa näringspolitiska
frågor*

åldern 15–24 år. Det är en ökning med 3 300 företagare, eller 30 procent, jämfört med samma månad 2006.

Som centerpartist anser jag att eget företagande måste bli ett lika naturligt val som anställning. För att vi ska nå dit kan utbildningsväsendet fylla en viktig funktion genom att hjälpa elever och studerande att utveckla och ta vara på de kunskaper, kompetenser och förhållningssätt som behövs. Häromdagen presenterades ytterligare en satsning på entreprenörskap på högskolor och universitet – 4 miljoner extra ska gå till Drivhuset och Student Business Challenge. Den satsningen är en av regeringens extra satsningar på entreprenörskap i skolan som totalt omfattar 60 miljoner kronor under perioden 2011–2014.

Fru talman! Liselott Hagberg talade en del om turistnäringen. Precis som hon påpekade har den allt större betydelse för Sveriges välbefinnande. Det är en växande näring med många små och medelstora företag runt om i landet. Precis som Liselott Hagberg nämnde sysselsätter de företagen ungefär 160 000 årsanställda; det är inte så dåligt. Det är en bransch som är duktig på att anställa unga och ta vara på personer med utländsk bakgrund. Med en omsättning på nästan 252 miljarder kronor och ett exportvärde, som man mäter i utländska besökares konsumtion i Sverige, som uppgår till nästan 94 miljarder. Det är mer än det samlade exportvärdet för järn, stål och svenska personbilar. Det är rent fantastiska siffror som är värda att lyfta fram. Turistnäringen är en av våra nya basnäringar.

World Economic Forum har rankat Sverige som nummer fem i världen när det gäller potentialen för utveckling av turism. De områden som särskilt lyfts fram är hållbar utveckling och kulturella värden. Det gläder mig att se den strategi som Svensk Turism har tagit fram i samarbete med många aktörer inom turistnäringen. Näringsvisionen är att fördubbla omsättningen i turistbranschen på tio år. För att nå det högt ställda målet krävs samarbete mellan flera olika aktörer. Liselott Hagberg och Ingela Nylund Watz har redan talat om Visit Sweden och den satsning som regeringen gör där. Vi är nog överens om att man ska satsa på den här branschen och på att marknadsföra Sverige utomlands, men vi är kanske inte alltid överens om hur mycket vi ska satsa.

Utöver det arbetet jobbar regeringen med att förbättra och anpassa det generella näringslivsklimatet. Som jag sade tidigare ska det vara enkelt, självklart och lönsamt att starta och driva företag. Vi har snarare olika ingångar när det gäller landsbygdspolitiken. Det handlar om att skapa bra grundförutsättningar för landsbygdens tillväxt. Grunden för det är en bra företagspolitik. Vi har sänkt skatterna för företagen med 50 miljarder. Det är klart att det spelar roll. Småföretagen är ju grunden med nya tjänsteföretag, turistföretag och andra.

Fru talman! Många av de generella åtgärderna som skatter, företagsfinansiering, regelförenkling och framtagning av en ny innovationsstrategi har givetvis stor betydelse även för turistföretagen. En generell åtgärd som har fått stor betydelse för företagen inom turistsektorn är halveringen av arbetsgivaravgiften för ungdomar upp till 26 år. Enligt beräkningar från Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare innebär det minskade kostnader för branschen med ungefär en miljard kronor. Sänkt moms på restaurang- och cateringtjänster är en annan skattesänkning som vi vet är efterfrågad av många företag inom turistbranschen. Regeringen

utreder för närvarande möjligheten att sänka momsen på restaurang- och cateringtjänster från 25 till 12 procent.

Jag tror att turismen innebär stora möjligheter för landsbygden. Jag har själv jobbat med mat och turism. Det handlade om att marknadsföra ett specifikt område, Ostriket, med hjälp av varumärket Västerbottensost som ni säkert alla känner till. När jag började jobba med Ostriket åkte vi till Käsestrasse i österrikiska alperna för att få inspiration. Vi åkte till en bonde, herr Meltzer. Han hade tolv kor och arbetade tillsammans med andra bönder i ett kooperativ för att sälja mjölk och ost. Han hade också en turistnäring. Han tog emot turister som fick tillverka sin egen ost på gården, och de fick äta lokala specialiteter. Av vassla gjorde han skönhetsprodukter som han sålde på gården och via tv-shop.

Jag åkte också till underbara Jämtland och Skärvången som gör delikatessost. Man tar emot turister på visning och ostbuffé. Har ni inte varit där vill jag passa på att marknadsföra det.

Vi har stor potential i Sverige. Jag skulle vilja säga att vi tillsammans kan kraftsamla och göra Sverige till ett av Europas mest attraktiva besöksmål.

Anf. 106 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jag ska rikta in mig på några områden som övriga talare inte har nämnt i debatten. Som sista talare hoppas jag ändå att några öron ska lyssna på de ämnen som jag tänker ta upp.

En del av motionerna och betänkandet handlar om den sociala ekonomin.

Det är ett otroligt spännande område. Det är till stor del ett ganska okänt område inom företagsvärlden.

Jag ska börja med ett citat från den tyske ekonomen och filosofen Wilhelm Röpke. Han sade följande:

”Till vilken nytta är aldrig så mycket välstånd om vi samtidigt gör världen vulgärare, fulare, mer larmande och gråare, och om människor förlorar de moraliska och andliga fundamenten för sin existens?”

Människan lever helt enkelt inte av radioapparater, bilar och kylskåp allena, utan av hela den oköpbara världen bortom marknaden och resultatsiffror.”

Där tycker jag på något sätt att den sociala ekonomin kommer in på ett bra sätt. Den kallas ibland för det civila samhället eller den ideella sektorn, och dess värde beräknas i olika schablonbelopp.

Wilhelm Röpke hade inget sådant begrepp som social ekonomi när han formulerade sina ekonomiska teorier och filosofiska tankar om samhällets utveckling. Men han talade mycket om civilsamhällets betydelse och vikten av demokrati och delaktighet för medborgarna.

Företagandet i den sociala ekonomin ser lite olika ut. Vi har de kooperativa företagen – ekonomiska föreningar med spännande målsättningar och sammansättningar av både fysiska och juridiska personer. Vi har också de icke vinstdrivna företagen inom till exempel vård- och omsorgssektorn och de arbetsintegrerade sociala företagen.

Den internationella kooperativa rörelsen är också förhållandevis okänd i Sverige. De kooperativa principerna, där det finns tydligt angivet att den typen av företagande handlar om ett ömsesidigt åtagande, samarbete mellan människor, att det ska utgå från ett behov och åtgärder uti-

från detta, gör det många gånger mer speciellt än mycket annat företagande.

Ivano Barberini, mångårig ordförande för ICA – då talar jag inte om ICA-koncernen – International Co-operative Alliance, har sagt:

”Kooperationen ska inte efterapa det kapitalistiska företaget, men alltid och i varje fall agera på basis av det gemensamma intresset som utgår från medlemmarnas, delägarnas, behov och erbjuda en idé för ett samhälle där människor kan känna igen sig och ha en identitet.”

Inte minst anger det alltså ett socialt perspektiv och ansvar, oberoende av trender med CSR. Detta förväxlas ofta. Gör man saker till förmån för en välgörenhetsorganisation eller någonting annat är man ett socialt företag. Detta hoppas jag verkligen att man håller isär.

De sociala arbetskooperativen eller sociala företagen ska alltså inte förväxlas med socialt ansvarstagande företag i övrigt, till exempel ICA-butikerna, MAX-restaurangerna och så vidare, som arbetar på ett fördömligt sätt.

Det sociala företaget ska, enligt Tillväxtverkets definition, integrera människor i samhälle och arbetsliv, skapa delaktighet för medarbetarna, återinvestera sina vinster i den egna eller liknande verksamheter och dessutom vara fristående från offentlig sektor.

Det är viktigt att själv kunna få vara med och bestämma vad man arbetar med. Att ha kontroll över sin arbetssituation och bli efterfrågad när det gäller synpunkter i beslutssituationer leder till ett empowerment. Det är en oerhört viktig del i att själv ta ett aktivt ansvar och ha inflytande över sin personliga utvecklings- eller rehabiliteringsprocess. I många av de sociala företagen, framför allt de sociala arbetskooperativen, innebär delaktigheten dessutom att medarbetarna involveras även i arbetet med att driva företag.

Sociala företag som ger möjlighet för människor att arbeta till hundra procent av vars och ens förmåga är alltså i högsta grad värda att stödja och ge möjlighet att utvecklas. Vi behöver många fler initiativ för att bredda arbetsmarknaden för många personer som står utan arbete i dag.

Fru talman! Jag har förmånen att även ha talat om socialt företagande för arbetsmarknadsutskottet. Detta är alltså två perspektiv, från arbetstagare och från företagare.

Det som jag tycker att vi ska driva på mycket mer är just detta att ge människor en chans att utifrån sin egen förmåga starta och driva företag, även om de till synes inte kan jobba åtta timmar om dagen. Att jobba hundra procent av sin förmåga handlar om att i samhället faktiskt acceptera och ha en annan attityd till människors förmåga och att faktiskt se att den förmåga som en människa har kan mycket väl ligga på två timmar om dagen, och då är det hundra procent av den personens förmåga. Det tycker jag är en otroligt viktig syn på människan.

Jag är numera Kristdemokraternas talesperson för turismpolitiken. Det är en sak som inte har nämnts i denna debatt, och det är mötesindustrin. Vi talar oss gärna varma – även jag – om turismen på lokal och regional nivå när det handlar om att utveckla små och medelstora företag. Men när det gäller mötesindustrin handlar det om att se att det där finns en potential att utveckla i landet. Mötesindustrin själv har gjort en strategi som har skickats ut och som man kallar *Möten för tillväxt*. Där talar man om att man har gjort beräkningar på detta. Man säger att mötesindu-

strin står för ungefär hälften av turismen i Sverige, alltså ungefär 125 miljarder per år. Mötesindustrin är den turism, eller vad man ska kalla den, som genereras genom konferenser, kongresser och andra möten med ett större eller mindre antal deltagare.

Vi som är aktiva i partierna och åker runt på partikongresser, kommundagar och så vidare vet att det inte finns så många möjligheter för kongresser med fler än 1 500 personer i Sverige. Vi är på ungefär samma ställen med jämna mellanrum. Det är klart att detta skulle behöva utvecklas i Sverige. Jag tror att vi skulle få fler internationella kongresser på det sättet.

Vi här kan faktiskt påverka detta på olika sätt och se till att det faktiskt blir lite större rotation på de ställen man väljer när man har olika evenemang.

Man räknar med att varje person som är ute på en sådan tillställning – konferens eller kongress – genererar tre gånger så mycket som den genomsnittliga vanliga turisten, vilket gör att den lokala näringen som står för mat, hotellrum, gåvor, blommor, transporter och annat som ska köpas ger det lokala näringslivet extra intäkter vid varje evenemang.

Jag tror mycket på att man ska jobba mer med mötesindustrin. Jag har läst turismvetenskap – inte så många poäng – men en sak som man talar tydligt om är att det måste finnas en lokal förankring hos befolkningen för att turismen, oavsett karaktär, ska nå framgång.

Jag kommer från en valkrets där Dalsland ingår – Sverige i miniatyr som det brukar kallas. Där har turismen och även mötesindustrin tagit lite mer fart under de senaste åren. Det beror helt enkelt på att lokala investerare har tagit över verksamheter. De har rustat upp fastigheter och gett möjlighet åt de redan boende att faktiskt ha kvar en fungerande kollektivtrafik som också har utvecklats.

Min önskan, oavsett turism eller annan verksamhet, är att fler kapitalstarka personer ska våga satsa lokalt så att innovatörer och visionärer ska kunna stanna på orten men ändå kunna utveckla sina idéer. Att uppmuntra samarbete mellan näringslivet, det civila samhället och offentliga verksamheter tror jag är ett sätt för att kraftsamla, speciellt på mindre orter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 18 maj.)

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Skrivelse

2010/11:134 Riksrevisionens rapport 2011:1 Säsongsarbetslösa och arbetslöshetsförsäkringen

Prot. 2010/11:101
12 maj

*Vissa näringspolitiska
frågor*

15 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 12 maj

2010/11:367 Regeringens skattepolitik

av *Eva-Lena Jansson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:368 Sjukförsäkringen

av *Eva-Lena Jansson* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2010/11:369 Kvinnors situation på arbetsmarknaden

av *Patrik Björck* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:370 Kost- och näringsfrågor i vård och omsorg

av *Laila Olsen* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:371 Valet till FN:s säkerhetsråd

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:372 Barnskötare som ett framtidsyrke

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:373 Åtgärder för en fungerande arbetsmarknad

av *Jennie Nilsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:374 Bostäder för unga människor i Stockholm

av *Veronica Palm* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:375 Försvarets planer på utökad verksamhet vid sjön och vattentäkten Vättern

av *Tina Ehn* (MP)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:376 Fyrstegsprincipen i EU

av *Annika Lillemets* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:377 Nätneutralitet mellan olika hemsidor

av *Marianne Berg* (V)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2010/11:378 Regeringens skattesänkningar och miljön

av *Jens Holm* (V)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:379 Barnomsorg på oregelbunden arbetstid som en jämställdhetsfråga

av *Johan Andersson* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:380 Kvinnors anmälda arbetsskador

av *Kerstin Nilsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:381 Kvinnors arbetsmiljö
av *Raimo Pärssinen* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Prot. 2010/11:101
12 maj

2010/11:382 Jämställdhetsintegrering
av *Ann-Christin Ahlberg* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:383 Åtgärder mot den växande klyftan i sysselsättning mellan kvinnor och män
av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 maj

2010/11:503 Tingsrätten i Eksjö
av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:504 Planerad kraftledning mellan Ekhyddan och Barkeryd
av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:505 Krav på pass och styrkt identitet i familjeåterföreningsfall
av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:506 Djurskydd och krav vid upphandling
av *Jens Holm* (V)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2010/11:507 Hungerstrejkande flyktingar från Iran
av *Shadiye Heydari* (S)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:508 Funktionshindrades möjligheter att få arbete på statliga företag
av *Kerstin Nilsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:509 Smittorisk på apotek
av *Eva Olofsson* (V)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:510 Prioritering inom vården
av *Eva Olofsson* (V)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:511Handledning inom polisen
av *Lena Olsson* (V)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 maj.

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.49.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.52,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Val av vice ordförande i Riksrevisionens parlamentariska råd	1
2 § Justering av protokoll.....	1
3 § Avsägelser.....	1
4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och Europarådets svenska delegation	1
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	3
7 § Skärpt straff för köp av sexuell tjänst.....	3
Justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU22	3
Anf. 1 ANNA WALLÉN (S).....	3
Anf. 2 AGNETA BÖRJESSON (MP).....	5
Anf. 3 LENA OLSSON (V)	6
Anf. 4 CAROLINE SZYBER (KD)	8
Anf. 5 ANNA WALLÉN (S) replik	9
Anf. 6 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	10
Anf. 7 ANNA WALLÉN (S) replik	10
Anf. 8 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	10
Anf. 9 LENA OLSSON (V) replik.....	11
Anf. 10 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	11
Anf. 11 LENA OLSSON (V) replik.....	11
Anf. 12 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	12
Anf. 13 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	12
Anf. 14 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	12
Anf. 15 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	13
Anf. 16 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	13
Anf. 17 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	13
Anf. 18 ANNA WALLÉN (S) replik	16
Anf. 19 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik.....	16
Anf. 20 ANNA WALLÉN (S) replik	16
Anf. 21 EWA THALÉN FINNÉ (M) replik.....	17
Anf. 22 ROGER HADDAD (FP).....	17
Anf. 23 LENA OLSSON (V) replik.....	19
Anf. 24 ROGER HADDAD (FP) replik.....	19
Anf. 25 LENA OLSSON (V) replik.....	19
Anf. 26 ROGER HADDAD (FP) replik.....	20
Anf. 27 JOHAN LINANDER (C)	20
Anf. 28 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	23
Anf. 29 JOHAN LINANDER (C) replik.....	23
Anf. 30 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	24
Anf. 31 JOHAN LINANDER (C) replik.....	24
Anf. 32 FREDRICK FEDERLEY (C).....	25
(Beslut fattades under 12 §.).....	28

8 § Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB.....	28
Näringsutskottets betänkande 2010/11:NU16	28
Anf. 33 KENT PERSSON (V)	28
(forts. 10 §).....	30
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
9 § Statsministerns frågestund	30
Anf. 34 TALMANNEN	30
<i>Jämlikhet i sjukvården.....</i>	<i>30</i>
Anf. 35 CARINA MOBERG (S)	30
Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	31
Anf. 37 CARINA MOBERG (S)	31
Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	31
<i>Utvinning av fossila bränslen i Arktis</i>	<i>32</i>
Anf. 39 PETER ERIKSSON (MP).....	32
Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	32
Anf. 41 PETER ERIKSSON (MP).....	32
Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	33
<i>Utredning om främlingsfientlighet</i>	<i>33</i>
Anf. 43 BJÖRN SÖDER (SD)	33
Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	33
Anf. 45 BJÖRN SÖDER (SD)	34
Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	34
<i>Samvetsfrihet i vården och rätten till abort.....</i>	<i>34</i>
Anf. 47 HANS LINDE (V)	34
Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	35
Anf. 49 HANS LINDE (V)	35
Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	35
<i>Den ekonomiska utvecklingen i Sverige</i>	<i>36</i>
Anf. 51 OLOF LAVESSON (M)	36
Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	36
<i>Den ekonomiska situationen i Europa.....</i>	<i>36</i>
Anf. 53 CARL B HAMILTON (FP)	36
Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	37
<i>Valfriheten i vården.....</i>	<i>37</i>
Anf. 55 ANDERS FLANKING (C).....	37
Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	37
<i>Ett svenskt teckenspråksinstitut</i>	<i>38</i>
Anf. 57 LARS-AXEL NORDELL (KD)	38
Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	38
<i>Stresstesterna i europeiska kärnkraftverk</i>	<i>39</i>
Anf. 59 LISE NORDIN (MP)	39
Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	39
<i>Medvetenhet om rasism och slaveri.....</i>	<i>39</i>
Anf. 61 MEERI WASBERG (S).....	39

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	40	Prot. 2010/11:101
<i>Försäkringskassans servicekontor</i>	40	12 maj
Anf. 63 PETER PERSSON (S)	40	
Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	40	
<i>Danska gränskontroller på Öresundstågen</i>	41	
Anf. 65 JOHAN LINANDER (C)	41	
Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	41	
<i>Privata sjukvårdslösningar</i>	42	
Anf. 67 TERES LINDBERG (S)	42	
Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	42	
<i>Vårdsituationen för funktionshindrade</i>	42	
Anf. 69 LARS JOHANSSON (S)	42	
Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	43	
<i>Barentsområdet</i>	43	
Anf. 71 SVEN-ERIK BUCHT (S)	43	
Anf. 72 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	43	
<i>Barnsexhandel</i>	44	
Anf. 73 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S)	44	
Anf. 74 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	44	
Anf. 75 TALMANNEN	44	
10 § (forts. från 8 §) Redovisning av inriktningen av		
verksamheten hos Inlandsinnovation AB (forts. NU16)	44	
Anf. 76 BÖRJE VESTLUND (S)	44	
Anf. 77 HELENA LINDAHL (C)	46	
Anf. 78 KENT PERSSON (V) replik	49	
Anf. 79 HELENA LINDAHL (C) replik	49	
Anf. 80 KENT PERSSON (V) replik	50	
Anf. 81 HELENA LINDAHL (C) replik	50	
Anf. 82 BÖRJE VESTLUND (S) replik	51	
Anf. 83 HELENA LINDAHL (C) replik	52	
Anf. 84 BÖRJE VESTLUND (S) replik	52	
Anf. 85 HELENA LINDAHL (C) replik	52	
Anf. 86 BORIANA ÅBERG (M)	53	
Anf. 87 PER ÅSLING (C)	55	
Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S) replik	56	
Anf. 89 PER ÅSLING (C) replik	56	
Anf. 90 BÖRJE VESTLUND (S) replik	56	
Anf. 91 PER ÅSLING (C) replik	56	
Anf. 92 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	57	
Anf. 93 HELENA LINDAHL (C) replik	57	
Anf. 94 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	57	
Anf. 95 HELENA LINDAHL (C) replik	58	
Anf. 96 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	58	
(Beslut fattades under 12 §.)	59	
11 § Vissa näringspolitiska frågor	59	
Näringsutskottets betänkande 2010/11:NU20	59	
Anf. 97 INGELA NYLUND WATZ (S)	59	
(forts. 13 §)	61	

Ajournering	61
Återupptagna förhandlingar	61
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	61
JuU22 Skärpt straff för köp av sexuell tjänst	61
NU16 Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB	62
13 § (forts. från 11 §) Vissa näringspolitiska frågor (forts. NU20)	62
Anf. 98 LARS ISOVAARA (SD)	62
Anf. 99 KENT PERSSON (V)	64
Anf. 100 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP)	64
Anf. 101 INGELA NYLUND WATZ (S) replik	66
Anf. 102 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik	67
Anf. 103 INGELA NYLUND WATZ (S) replik	67
Anf. 104 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik	68
Anf. 105 HELENA LINDAHL (C).....	68
Anf. 106 PENILLA GUNTHER (KD).....	71
(Beslut skulle fattas den 18 maj.)	73
14 § Bordläggning	73
15 § Anmälan om interpellationer	74
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	75
17 § Kammarén åtskildes kl. 16.49.	76

Tryck: Elanders, Vällingby 2011